

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A primás.

Budapest, október 22.

(K.) Az esztergomi aulában elmélkedik egy pirosképű aggyastyán. Talán a Pázmány Péter tanítását forgatja elméjében, hogy a nagy cethalak nem nőnek az édes vizekben, hanem a tenger vizének keserűségében. Vagy megadatottna-e a szürke szerzetesnek, hogy az a kötélpárna lehessen, amelyik a partot is, a hajót is megóvjá a csorbától, mikor az állam hajója odacsapódik az egyház sziklapartjához? Ime a kötélpárna még erősebb, még szilárdabb a nagy surlódás után, pedig nélküle a hajó is, a part is megsérült volna. Ime a szürke szerzetes még tiszteltebb, még hatalmasabb, pedig az egyház is, a haza is köszönhet neki valamit épségéből. S a pirosképű aggyastyán azt gondolja magában, hogy hazájához és egyházához való nagy szeretete sohasem tűnhetett volna ki olyan ragyogva, ha nem ilyen súlyos próba idején, nem ilyen nehéz órákban adatik neki, hogy Magyarország primása lehessen. A nagy idők tették nagy primássá s az élet tengerének keserűségében nőnek a nagy cethalak — amint azt te bölcsen mondtad, Pázmány mester. A nagy időkben kitünhetett a pirosképű aggyastyán nagysága s ő, aki más időkben primás lett volna, mint a többi, most olyan primás, amilyen még kevés volt. Hogy súlyos órában súlyos terheket raktál az ő vallaira: hálás most ezért Neked, mi Urunk, a te pirosképű öreg szolgáló. Tizesztendő fordulóján munkájának buzgó imádsággal járul Eléd. És millió hű magyarjaid, mi Urunk, még buzgóbban hálálkodunk, hogy ama nehéz órában őt adtd nekünk, a példázat kötélpárnáját, aki megóvta a hajót is, a partot is, maga pedig még erősebbé lett e szépséges munkában.

Mert a nemzet az, amelyik e tizesztendő fordulón jubilál. Vaszary Kolos nem jubilál. Ő azte a napon imádkozni fog, hogy teljesíthette kötelességét. A nemzet ellenben kap a jubileumi pihenő állomáson, hogy amit eddig kifejezetlenül érzett, hálálkodó szavakba öntse. Hálálkodni akar a gondviselésnek, mely a megpróbáltatások idejére olyan férfiut tudott ajándékozni, akit ne hozzon kísértésbe a fanatikusok zajongása, hanem úgy vezesse egyházát, hogy ne hazája ellen vezesse. És hálálkodni akar a bitoros hercegprimásnak, aki igazán gondviselészrű férfiut tudott lenni, mert hazafiasan harcolt egyháza érdekében és vallásos hite szerint csinált békességet hazája érdekében. Míg harcolt, nem feledte hazája tanítását s a harc elődtével nem feledte egyháza tanítását. Mindent kimélt, csak önmagát nem. Mindent kockára tett, csak kettőt nem: hazáját és egyházát. Hogy őt magát az ellenséges táborok miként ítélik meg: — nem törődött vele. Tudta, hogy a história jobban fogja megítélni, mert az ki fogja érezni szavaiból és tetteiből, hogy egyformán hűséges fia volt egyháza és nemzetének. Az egyiket a másik ellen maga ki nem játszotta, másoktól kijátszani nem engedte. S akit ezért hol az egyik, hol a másik tábor nézett gyöngének, mindnyájuknál erősebb volt, mert neki, aki senkit se tekintett ellenségének, nem is kellett volna olyan győzelem, melyben a haza vagy az egyház veszthetett volna. Ő győzött, mert békét akart és békesség lett. Ma ép a hajó és ép a part. A hazában és az egyházban, az ő szeretetének közös oltárában, kár nem esett.

Nagy kötelességet teljesített nagy lélekkel. Pedig nehezzé tették neki e kötelesség teljesítését éppen azok, akiknek hivatás szerint volt a vezérük. A katolikus klérus nem sok bizalommal látta Simor örökében a magányos

bencést. Kardot kívántak a harcias főpapok és egy olajágot kaptak. S az olajággal is el lehet simítani a tenger háborgását, int a szentírás, csakhogy akkor a tengert maguk a főpapok háborgatták. Hát mire lett volna jó nekik az olajág? Nehezteltek, morogtak, felre is álltak. S az olajág volt mégis a jobbik fegyver. Mert elsimitotta azt a háborgást, amelyik az egyháznak árthatott volna s azt a másikat is, amelyik a hazát sodorhatta volna veszedelembé. Nem engedte, hogy a szenvedély tulsága befecskendezze az egyház szent területét, de azt sem tűrte, hogy a vallási fanatizmus fekete hulláma elöntse a haza drága földjét. Akkor láttszot meg az olajágnak ez az áldásos szerepe legjobban, mikor már a harc elődt. Csorbittatlan tekintélyben ismerte fel a maga helyzetét az egyház és diadalmas épségben a magát az ország. Az egyik nem vesztette el, amit kockáztatott, a másik nem nyert többet, mint amennyi az övé volt s ilyenformán lassankint helyreállott az a békesség, mely a primásnak jelszava s az egész nemzetnek legbensőbb óhajta volt. S akkor a primás felé fordult egyháza rajongó tisztelete és nemzetének rajongó szeretete. Ő, aki jelszót adott az egyháznak és nemzetnek: mint béke-teremtő olajág, maga lett jelszója az egyháznak is, a nemzetnek is. Nem máttól, a tizedik évfordulótól, de már a magyarság és nyomban rá a katolicizmus jubileuma óta közös ideálja ő az egyháznak és a nemzetnek, mert a magyarság jubileumán és a katolicizmus jubileumán is a primás szívéből fakadtak a legszebb, a legünnepebb szavak. Mindkét alkalommal ő találta el és ő tolmácsolta leghívtebben a nemzeti közérzés szavait.

Hogy a felekezeti türelmetlenségnek most is akad még néhány kóbor apostola? Igaz. A nap mindenhová világít s hogy mégis van

TÁRCA.

A Jancsi ur regénye.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Nőgrádi László.

I.

Igenis az én regényem, vagy másképp különös história. Kijelentem, hogy a történetben egyedül, egészen egyedül én vagyok a különös!.. Ille, hogy bemutatkozzam és okát adjam, miért írtam meg „regényemet”. Tizenhat éves leszek. Persze azt fogják mondani, „kamasz”. Nem, Dobos János „ur” vagyok. Igen, az iskolában per maga szólítanak a tanárain, sőt Jessenák tanár bizonyos körülmények között csak te-z, hanem s ez a fő, meg vagyok róla győződve, hogy az emberiség jó perceinte urnak néz. Hogy egy ötödik osztályos gimnazista, aki pláne ismétlő, tehát jogosan, csak tényleg nem, hatodik osztályos, miért ne lehetne ur, egyáltalában nem fér a jellembe. Vagy talán csak az ur, aki — hogy is mondjam, diplomás? Persze, holmi esontosodott, vaskalap-teóriák miatt nem mondok le jogos (tessék csak hangsúlyozni) jogos titulusomról.

Per tangensem már említettem, hogy ismétlő vagyok, ez pedig matematikai szóval ekválé: megbuktam mindemből. Nem vagyok filiszter, tanáraink egyhangú véleményét respektálom, de a magyarból — nem érdemeltem bukást. Nem, mert az utolsó dolgozatom, melynek címe: egy diák levele barátjához, hogy mit fog tenni a szünidő alatt, ismétlem, utolsó dolgozatom elégséges volt.

Nos és most már balladai rövideggel el fogom mondani, hogy „regényem” megírására mi indított.

Megvallom, ihletet az első magyar dolgozat tollrágása alatt kaptam. A dolgozat címe ez: A vakáció, dialogus (még most sincs kész).

A dialogusból egy sor se jutott eszembe. Csökönnyösen megállott a pennám s ne adj isten, hogy többet akart volna írni a két névnl: Péter és Pál. Hogy Péter mit mond Pálnak, se én, se a pennám nem tudta. Kinomban elrágtam vagy három tollszárat; mikor a harmadik vasába kopant a fogam, felbredtem. Igen, felbredtem. Fantáziám átálmodta a vakációt, de ebből a dialogusba semmit be nem vehettem. Hanem igenis éreztem, hogy nem dialogusi formában, de „regény” alakjában le tudnám írni.

Tetszenek már most tudni, hogy származott „a Jancsi ur regénye”.

*

Apám, mikor az „egyhangú” bizonyítványt végigolvasta, ezt mondta: no várj.

Egy hétig törtem a fejemet, mit jelenthet ez a „no várj”. Annál inkább gyötört a kíváncsiság, mert apámon semmitféle változást irányomban nem tapasztaltam. A második héten már egészen elfeledkeztem az apai „no várj”-ról, jókedvűen életem áldott semmittevésben, illetőleg vakációjom örömeiben. A fürdő alá jártunk cigárózni s a kedves füstkarikák szivása alatt nem egy szép álom szövődött. Egy nap vége szakadt mindennek. Apám kocsira pakolt s vitt. Egész uton csak annyit szólt minden kérdésemre: várj!

Kezdtém félni. Mi lesz velem, csak nem Szibériába visz apám. Azt mégse hittem, hogy annyira megbizik tanáraink egyhangú ítéletében. Ha nem Szibériába visz, hát hova? — Kalandok, pajtások, isten veletek, gondoltam s meglehetősen közömbösen, de valami titkos félelemmel néztem a kocsit mellett elfutó szántóföldeket, mezőket.

Hegyenek fel, völgynek le döcörözött a kocsi, mentünk, mendegéltünk s jó estére fordult

az idő, mikor egy apró kis faluba értünk. A falu, mint egy kutba ejtett papírlap feküdt a mély völgy fenekén, köröskörül erdő s magas hegygerincek.

— Itt vagyunk, mondta apám, megállítva a kocsit egy hosszú, alacsony ház előtt. Szállj le. A ház kapujában öles természetű ember állt, mellette egy szelidareu asszony.

— Isten hozott, Károly — szólt apámhoz mély, dörgő hangon az óriás, kezét fogták, összeölekeztek, meg is csókolták egymást. Ki lehet ez az ember, gondoltam, soha se láttam apámnál, pedig régi jó ismerősöknek kell lenniök. Az óriás vállamra tette kezét, azután hátba veregetett, miközön mondogatta:

— Ez a lurkó, — a lurkó. No várj, Károly.

Megtapogattam, a fejemen is végig simított vagy kétszer s folytonosan dörmögte: No várj, — ez a lurkó, — hm, — eh, no csak no, várj.

A rabszolga-kereskedésről már olvastam, de amennyire hirtelenében biztosan tudhattam, azt gondoltam, hogy már el van törülve. Hátha mégis vannak még rabszolgakereskedők. Ebben a kis faluban az Isten háta megett nagyon könnyen meglehet. Hideg borzongás futott végig a hátamon s már-már az afrikai sivatagon képzeltem magamat, mikor beértünk a házba.

Az óriás dörmögve tessékelt apámat egy kopott bőrkarosszékre, engem állva hagytak. Kis híjján, hogy sirásba nem törtem ki; már a zseb-kendőm után kotorásztam a zsebemben, mikor megnyílt az ajtó és — — —

— Judit, a kis lányom, mondta az óriás, apámhoz fordulva.

Igen, Judit lépett be, sirásról, rabszolgakereskedésről egyszerre megfeledkeztem s csak Juditot láttam.

Velem is kezét fogott, fekete bogárszeme

homály a pincékben, ki vádolná miatta a napot? Odafenn van az élet, a világosság, a melegség s aki odatörekszik, odajut: áldja az éltető napot. A pincék homályába pedig lecsá-bíthatják kőbor apostolok a balgákat és tudat-lanokat, de ott nem tudják tartani állandóan. A nap mindig világít, mindig éltet s a pin-cékben lassankint felszállingóznak majd a bal-gák, utóbb talán maguk az apostolok is. Min-denkibe még nem oltotta át a biboros her-cegprímás a maga hazafias hitét és hívő ha-zafiaságát, de a nagy többségbe igen. Vajjon nála erősebb kezű pap és gyöngébb szívű magyar milyen eredményekre hivatkozhatnak primásságának tizedik évfordulóján, nem ku-tatjuk. De azért az eredményért, mely Vaszary Kólos munkájához tapad: áldjuk a gondvise-lést és dicsőítjük őt. S míg az évforduló nap-ján csöndesen hálálkodik mindenek Urának — dagadjon hatalmas himnuszszó az a hálás fo-hász, amely a magyarság millióinak lelkéből száll föl érte, a diadalmas, lelkeket hódító, a bitorában szerényen megvonuló aggastyánért...

A horvát meglepetés.

Budapest, október 22.

(É.) Zágrábban nagy ribillióra készülődött a tartománygyűlés ellenzéke — tegnap. S ugyanennek a tartománygyűlési ellenzéknek ijedtében majd leesett az álla — ma. Gróf Khuen-Hédervary Károly ugyanis bevárta a magyar-horvát országgyűlésre küldendő tar-tománygyűlési képviselők választását s ennek szerencsés megtörténte után ma királyi leirat-tal *foszlatt*a horvát-szlavon-dalmát király-ság tartománygyűlését.

Most hát kitudódott, mért járt a hor-vát bán az elmúlt héten ő felségénél Gödöllőn. Ellenzéki lapársaink akkoriban valami magyar válságfelet szimatoltak, ab-ból indulván ki, hogy gróf Khuen-Héderv-ary a magyar politika részmadara s az ő megjelenése mindig zivatáros időt jósol. Ez a szimat alaposan kompromittálódott. A zágrábi tartománygyűlés foszlattása most nyilván-valóvá teszi, mi járatban volt ő felségénél a bán. Alig kell hozzátennünk, hogy ami a horvát ellenzéket meglepte, az Széll Kálmán miniszterelnöknek nemcsak tudtával, hanem egyenes hozzájárulásával is történt. A bánnak az a szándéka, hogy a magyar országgyűlés-

sel egy időben a horvát tartománygyűlés is felfrissüljön, a magyar kormányelnök feltétlen helyeslésével találkozzon.

A horvát-magyar kiegyezés megújításának feladata csakugyan kívánatos is teszi, hogy a horvátországi közvélemény e fontos ügyben alkotmányosan megnyilatkozhassék. A horvát ellenzék kezéből így már eleve kicsavarodik egy nevezetes fegyver: ama vád, mintha a választók akarata nem kedvezne a kiegyezés megújításának. A horvát nép szabad akarata a választás eredményében félreérthetetlen ki-fejezésre fog jutni. S nekünk semmi kétségünk sincs a várható eredmény felől. A zágrábi ellen-zék lármája egy fakciózus töredék zenebonátját jelenti csupán. De mi biztosak vagyunk benne, hogy a horvát nép zöme, a testvérkirályság józan közvéleménye távol áll e zenebonától s lojalisan méltányolja a Magyarországgal való közjogi kapcsolatnak, a Szent István birodal-ma állami egységének történelmileg bevált értékét. Az ellenzék hiába tombol s hiába ostromolja ezt az egységet: a horvát nép óriási többsége tudja s látja, mily öröndetes haladást tettek az ő anyagi és szellemi érde-kei a Deák Ferenc fehér lapjára irt 1868 : XXX. törvénycikk oltalma alatt.

Semmi kétség tehát, hogy a választók akarata a kiegyezés megújítása mellett fog megnyilatkozni, még pedig imponzans módon. A zágrábi fegyverek kalandos törekvéseinek határozott elítélése lesz a horvát nép alkot-mányos verdiktjének tartalma. Ezt várjuk, ezt reméljük mi; s ezért üdvözljük már eleve testvéri bizalommal a horvát népnek új alkot-mányos közvéleményét.

*

Hirtelen, egészen váratlanul *foszlatták* ma a zágrábi országgyűlést, éppen, mikor a horvát ellen-zék nagy akcióra készült. Ugy látszik, ezt az akciókat akarta megelőzni a foszlattás, amely meglepetésszerűen jött, csak éppen annyi időt hagyva az országgyűlésnek, hogy megválassza a magyar országgyűlésre küldendő negyven képviselőt. Ennek a negyven delegátusnak a mandátuma a szü-net alatt is érvényes. Az új választások tizen-négy nap múlva lesznek.

Zágráb, október 22.

A tartománygyűlés mai ülése délelőtt 11 órakor kezdődött. Megválasztották a közös országgyűlésre küldendő képviselőket, mire *Krajcovic* osztrályiönök átadja az elnöknek a bán átiratát, melyben ez kijelenti, hogy fölhatalmazást nyert, hogy a tartomány-gyűlést *foszlassa és berekeszse*. A bán husztagu bi-

egy pillanatig rajtam pihent és — komolyan mon-dom, elpirult.

*

Másnap apám, mielőtt elbucszott tőlem, négyesemköt beszélt velem.

— Janesi, mondta, a mult évben mindenből megbuktál. Ennek oka hanyagságod, pusztán hanyagságod. Sok jó tanítást kaptál otthon s az iskolában egyaránt; leckeóráidat pontosan be kellett tartanod, de sajnos, te a könyvet ugyan magad előtt tartottad, hanem mással foglalkoztál. Apám kicsit elhallgatott, én is hallgattam s magamban igazat adtam édesapámnak.

— Ime, itt a bizonyíték, folytatta apám szigoruan, nézd.

Egy szárnyú módon bezagosisított iv papírt tartott élelem, mely tele volt írva — verssel. A versek mind „Jólkánhoz” szóltak.

— Ki írta ezt?

Sajnos, nem tagadhattam, hogy én, mert a nevem is alá volt kanyarítva olyan manupropria-val, mint egy bankigazgatóé.

— A rossz barátok s a rossz környezet ennyire vitt, — mondta keményen apám. — Hogy kiszellőztesd a fejed s hogy Jólkántól is távol légy (milyen gunyosan mondta ezt apám!) ide-hoztálak régi jó barátomhoz. Vigyázz magadra, mert Kálmán bácsidat felhatalmaztam arra, hogy a legszigorubban járjon el veled szemben, ha tanulni nem akarnál. Itt vakációzol, ez lesz a büntetésed.

Igy cseppentem Hegyemre az óriás Kálmán bácsi védő és javító szárnyai alá.

A mondottak után már kijelenthetem, hogy regényem itt és nem másutt kezdődik.

*

Édesapám talán még haza sem ért, már is tisztában voltam helyzetemmel. Tanulmányaim-tal legelőször is Kálmán bácsin kezdtem. Ki és mi ő? mi lakozik óriás természetben? mi a győnye oldala? vannak-e úgynevezett kedvence témái?

Hamarosan készen lettem. Kálmán bácsi a kis református eklézsia galamblelkű papja, mint valami könyv, egyszerűen elébem tárult. Óriás természetben óriás szív lakozott, tele jószággal. Alakja és hangja félelmetes vala, mint az ítélet a bibliában. Hatalmas fejének üstöke, lengő ősz szakála igazán prófétai és lelkének szelidsége igazán angyali. Győnye oldala volt, hogy délutánoként szeretett aludni, kedvence témáját pedig méhei képezték.

— A méhe a szorgalom jelképe, mondta, ezektől tanulj csejűm. Ez a csepp féreg ezer meg ezer virágról szedi össze a mézet, mennyit dolgozik pihenés nélkül, szólit és hatalmas hangjától reszkettek a fák koronái.

Másodsorban a Kálmán bácsi feleségét tanul-tam ki. Olvastam, hogy az asszonyokat egy-álatlában nem lehet megismerni. Nem henevész-ből mondom, de való igaz, hogy én a némit egy délelőtti úgy átismertem, mint a tenyeresem közepét.

— Ne haragítsd meg Kálmán bácsidat, légy szőfogadó, hogy jót mondhasson édes apádnak, lelkem, mondta. Ha valami kell, csak kérj tőlem, akad nálunk is friss kalács, jó vaj s más egyéb is. Ne szomorkodj, nem lesz ám nálunk rossz dolgod. Csókolj meg, én vagyok most az anyád.

Kezet akartam csókolni, de ő az ajkát nyuj-totta. S a néminek a lelke ott volt az ajkán... Kálmán bácsi a méhesben szundította dél-utáni álmát, a néni a széles ambituson kötögetett. Judit és én a kert lugasában ültünk.

— Ugy-e sajnálja a várost? kérdezte.

— Nem, feleltem, első pillanatra igazán sajnáltam, de — — most már nem sajnálom, mióta — — komolyan mondom, örülök, hogy ide hozott édes apám, mert — — igazán eszembe sincs a város.

— No, no, mondta Judit, egy barátném sok mindent beszélt a városról.

— Szót sem érdemel, szóltam. Mit a város, csak azóta tudom, hogy élek, mióta itt vagyok, — — mióta — — ezt a kis lugast látom.

Akadozott a szavam s nyilvánvaló volt, hogy

zottság a tartománygyűlés termébe kíséri, mire föl-
vassa a királyi kéziratot, mely utalással a közös or-
szággyűlésnek 1901. október 24-ére történt egybehi-
vására és annak lehetővé tételére végezt, hogy a kö-
zös országgyűlés és a tartománygyűlés ugyanazon
törvényhozási időszakban teljesítsék feladataikat, a
tartománygyűlést főslozlatja.

A királyi leirat szó szerint így hangzik:

Az a várakozásunk, melynek 1897. július 8-ikán
kelt királyi leiratunkban kifejezést adtunk, hogy hü-
ségtek bölcsesség és odanő hazaszeretete ezen le-
iratunkban elősorolt feladatokat trónunk díszére és
dicsőségére, egyúttal kedvelt Horvát- és Szlavon-
országaink hasznára meg fogják oldani, szeretett
Horvát- Szlavon- és Dalmátországi országgyűlés-
nek jelenlegi törvényadási periódusának teljes mé-
tékben beteljesedését, úgy hogy hűségteknek királyi
elismérésünket fejezzük ki azon előzékenységet és
támogatásért, melyvel országos kormányunknak az
autonóm élet minden ágában működésére célzó javas-
latait az azokból folyó előnyök igaz elismerésével
elagadták és így azoknak életbevitelét előmoz-
dították és nekünk lehetővé tették, hogy azokat ki-
rályi szentesítésünkkel eláthattuk. Ennek követke-
zőtében azt tartván, hogy az országgyűlés jelenlegi
üléseinek eddigi eredményes működése, valamint
akarattunknak, úgy mint az ország szükségleteinek
és javának megfelelő kívánságunk, hogy tekintet-
tel folyó évben kelt királyi leiratunkkal folyó évi
október hó 24-ére egybehívott közös magyar-horvát
országgyűlésünkre Horvát-, Szlavon- és Dalmátorszá-
gi országgyűlése működését annak foszlattásával
bejejeze és a törvény határozmányainak értelmében
bánunk által az új választások kiirassanak, ami által
lehetővé tétetnek, hogy az állami közösség, amely
Magyar- és Horvát-Szavonországainkat foglalja ma-
gában, mindkét törvényhozási testületre azonos tör-
vényhozási periódusokban végezhesse feladataikat,
ami által eleje vétethetnek esetleges késedelmeknek
azon kérdések megoldásánál, amelyek Szent István
koronájá országainak összeségére néve közös termé-
szetiek, Horvát-, Szlavon- és Dalmátországi ország-
gyűlései foszlattottnak és beszártnak nyilvánítván, to-
vábbra is biztosítjuk önöket királyi kegyelmünkről és
jóindulatunkról.

A leiratot állva hallgatták meg és élénk zsi-
kiáltásokkal fogadták, mire a bán ismét elbagyta a
ternet. *Gyurkovics* elnök a jegyzőkönyv hitelesítőe
után berekesztette az ülést.

BELFÖLD.

Gróf Apponyi Albert v. b. t. t. Gróf Apponyi Albertet, a Ház leendő elnökét, értesülé-
sünk szerint már a közeli napokban valóságos belső
titkos tanácsosnak nevezi ki a király. Ezt a méltóságot tudvalevőleg a képviselőház elnöke
rendszerint megkapják, de a magas kitüntetés-
nek ilyen gyors megadása egészen kivételes.
Ugyancsak gróf Apponyi Albertől a következőket
jelentik a *Magyar Távirati Irodá*-nak:

Gróf Apponyi Albert nevével és számos képvi-
selővel november 3-án Jászberénybe érkezik, hogy

nem azt mondtam, amit gondoltam. A szívem
dobogott s azt hiszem, olyan vörös voltam, mint
a rák.

— Lehetséges, mondta nagyon kedvesen
Juditka, hát csakugyan elfeledte a várost, maga
hálátlan. Az a barátném azt mondta, alig várja,
hogy visszakerüljön a városba, mert ott az „urak”
olyan udvariasak.

— Az urak? kérdeztem.

— Igen, a gimnazista urak, felelte Juditka.

— Persze, mondtam, mellemet kifeszítve, de
higye el, Juditka, ha engem az a barátnéja is-
mert volna, biztosan azt mondta volna: egy gim-
nazista ur nagyon udvariatlan, olyan, akár a
medve.

— Medve? kacagott Juditka. Maga medve?
és mért?

— Mért, — eh, mondtam, azok a gimnazista
urak nagyon lágszivűek. Képzeld, Juditka, még
verset is írnak a — a kisasszonyoknak.

— Ej, szólt Juditka s a kóts megállott ke-
zében. Nos és maga, Janesi ur?

— En? s feltételezi rólam? Szikla az én
szívem, jegyezze meg, egy kódarab... becsüle-
temre, nem irtam soha... és jegyezze meg azt
is, mondtam erősen hangsúlyozva a szót, most
már még úgy se fogok írni. Nem, nem fogok
soha írni, mert én csak...

— Csak? ... mondja tovább.

Biztosan keresztebe állt a szemem és égett
az arcom, mintha nagyon sok bort ittam volna.
— Mondjam? Mert csak — — — majd
leírom.

Hamar kiteptem a noteszből egy lap pa-
pirost s lázas sietséggel irtam rá:

Mert csak magát szeretem, Juditka
Kisasszony, a szívemnek kalitka.

A papírost oda adtam Juditkának. Elolvasta,
kis kezét az ölébe ejtette, rám nézett; aztán el-
pirult s szemét egy pillanatra lehunyta.

megköszönje választóinak azt a hősi kitaratást s azt a tántoríthatatlan hűséget, melynek a legutóbbi választás alatt bizonyosságát adták. Jászberényben most Bathó János királyi közjegyző elnöklésével tiztagu rendezőbizottság buzgólkodik azon, hogy a fogadás minél imponzansabb legyen. A derek jász nép körében nagy örömet keltett, hogy gróf Apponyi a feleségét is elviszi közéjük.

A pótválasztások. A tegnapi pótválasztások közül ma lett csak ismeretes a *vápuceinek* az eredménye. Ez az eredmény a szabadelvűpártiak igen súlyos veresességét jelenti: *Emmer Kornél*, a pártiak ezt a fényeselméjű és nagytudású, oszlopos tagját megbuktatta dr. *Horváth Dezső* néppárti jelölt. Sem dr. Horváth Dezső urát, sem azért az egykerületért a néppártot nem irigyljük, de *Emmer Kornél* elvesztését őszintén fájjaljuk. Szeretjük remélni, hogy ez a vereség csak ideiglenes lesz.

A mai napon *Gyula* város választott. *Bodoky Zoltán* szabadelvűpárti jelölt mérkőzött *Bartha Miklóssal*, az eddigi képviselővel. A választás rendben folyt le. Délélt 11 órakor *Bartha Miklós*nak 299 szavazata, dr. *Bodoky Zoltán* szabadelvűnek pedig 267 volt.

Fél 1 órakor *Barthának* 437, *Bodoky*nak 394 szavazata volt.

2 óra 20 percek a szavazatok aránya a következő volt:

<i>Bodoky</i>	615
<i>Bartha</i>	611

Az elnök fél 3 órakor hirdette ki a szavazás eredményét, mely szerint *Bodoky Zoltán* 15 szótöbbséggel képviselővé választott. *Gyula* várost tehát, amelyet a mult ciklus alatt időközti választáson hódított el az Ugron-párt, most a szabadelvűpárt visszahódította.

Ellenzéki pártkonferenciák. A *Fossuth Ferenc* elnöklése alatt álló függetlenségi és 48-as párt e hó 25-én, pénteken délután 6 órakor tartja első értekezletét.

A néppárt is aznap délután 5 órakor fogja első értekezletét a párt körhelyiségében megtartani.

Egy megyéből három petíció. A *Politikai Értesítő* jelenti: Jász-Nagykun-Szolnokmegyéből három mandátum megtagadásáról értesítünk. *Baghy Béla* kunszentmártoni mandátumát *Dienes Márton* pártja, *Borbély György* törökszentmiklósi mandátumát *Kerekes Géza* pártja, *Kiss Ferenc* szolnoki mandátumát a *Kreutzer*-párt támadja meg. A petíciókat már megszerkesztették s mindhárom első sorban a vesztegetésre fekteti a fősúlyt a vád emelésénél. Szolnokon annak is híre jár, hogy *Kiss Ferenc* védője ugyanaz a címen vizonvádat fog emelni *Kreutzer Balázs* ellen. Szóval, e megyében a lezajlott választások után is tovább folyik a pártok küzdelme.

Felfordult velem a világ, a Juditka keze után nyultam. Arra ébredtem fel, hogy a lugas asztalát szorítom s Juditka nincs sehol.

Es akkor Juditka fehérkötés kék ruhában volt s egy-két évvel fiatalabb, mint én...

Persze, hogy megértettük egymást Juditkával. Kálmán bácsi délutáni szundikálásait használtuk föl a kölcsönös nyilatkozatok kieserülésére. En tartottam a gombolyagos kosárákat, Juditka pedig kötött. Es beszéltünk és végtelen boldogok voltunk. Így telt el keserűség nélküli boldogságban két teljes hét, végképpen megszilárdult szeretetünk, örök hűséget fogadtunk egymásnak.

— Csak a sir választ el, mondtam.
Juditka vállamra hajtotta szelid fejcséskjét és ő is azt mondta: csak a sir.

Jaj, dehogyan gondoltam, hogy a fátum már ássa a sirt, dehogyan. Reszket a kezem, mikor ezt írom s kénytelen vagyok új fejezetet kezdeni.

II.

Egyszer Juditka így szólt hozzám:

— Jancsi, újságot mondok.
— Nos?
— A barátném megérkezett, tudod (titokban te-ztük egymást) az, akiről már szóltam.
— Juditka, mondtam, hidd el, egy csöppet sem érdekel a te barátnéd.
— No, no Jancsi, szép lány ám.
— Szép? nem ismerek semmiféle szépséget kívül, Juditka.
— De ha mondom, nagyon szép és gazdag.
— Mondtam már, Juditka és most újra mondom, ha milliomos Vénus lenne, se látnám szebbnek nálad. Szívem, ez a kődarab, a te látásodra indult meg először és — utójára.
— Jancsi, szólt megindulva Juditka.
— Juditka, mondtam határozottan, amint igaz, hogy te vagy az első, te is az utolsó. Kezdet és vég, avagy alfa és oméga, ezek görög be-

KÜLFÖLD.

A görög király Bécsben. E hó 30-án Bécsbe érkezik *György* görög király, fíával, *György* herceggel, Kréta-sziget ez időszerinti kormányzójával. A király néhány napot tölt Bécsben, meglátogatja királyunkat és értekezni fog *Goluchowski* közös külügyminiszterrel. Ennek a találkozásnak különösen az orosz sajtó tulajdonit nagy jelentőséget, kiemelve, hogy a király megbeszéli Bécsben a román-görög szövetséget, amely *Ferenccs József* patronátusa alatt áll. *György* herceg pedig Bécsben is, mint a többi udvarnál, hangulatot csinál Krétának Görögországhoz való csatlósása érdekében.

A román konzervatívok pártja. Tegnap alakult a román parlament keretében a konzervatív párt, amely legelőképp *Carp* híveiből toborozta tagjait. A párt programjának legfontosabbika az, hogy megvalósítsa az utolsó konzervatív minisztérium pénzügyi reformpolitikáját.

A munkáskérdés a francia képviselőházban. Három havi szünet után ma volt az első ülés a francia képviselőházban. Napirend előtt szóba került a készülődő általános bányász-sztrájk. A szocialista *Bashy* ugyanis törvényjavaslatot nyújtott be a bérminimum megállapítása és a bányász-nyugdíj tárgyában, ugyszintén egy határozati javaslatot is a nyelőirai munkaidő kimondása céljából és indítványozta ezeknek nyomban való napirendre tűzését. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök erre kifejtette, hogy a bérminimum törvényhozás útján való megállapítására a kormány most nem hajlandó, ellenben kész a nyugdíjkérdést tanulmányozni, a mi pedig a munkaidőre illeti, azt csak a többi munkásosztályra való tekintettel, egységesen és egyidejűleg lehet megoldani. Ezeknek alapján ellenzi a törvényjavaslatnak és az indítványnak azonnal való tárgyalását.

Viviani rámutatott arra, hogy az elégtelenség már évek óta erjed és az általános sztrájk réme már évek óta kísért. *Millerand* kereskedelmi miniszter magára vessen, ha most a mozgalom feltartóztathatatlanul terjed, mert tizenöt hónappal ezelőtt könnyelműen ígértet tett *Calais*-megye bányászainak és a miniszterelnök még május elején is olyan kezesgetésekkel vakította el a bányászokat, amelyeknek teljesítésére még az ígért pillanatban sem gondolt.

A képviselőház 321 szóval 254 szavazat ellenében kimondotta, hogy az indítványokat előzetes tárgyalás céljából az illetékes bizottsághoz utasítja.

Baccelli a német-olasz barátságról. *Baccelli* olasz közoktatásügyi miniszter a *Berliner Tageblatt* római

tudósítója előtt nagy megelégedéssel nyilatkozott berlini látogatásáról. Azt mondta, hogy *Virchow* testvér módjára bánt vele s *Bülow* rendkívül szeretetreméltó volt hozzá. Az olasz-német barátság meghidegüléséről szó sem lehet. Ami az új vámtarifát illeti, remélhető, hogy az új szerződés körülbelül meg fog felelni a réginek.

Kormányválság Japánban. A *Times* Tokióból táviratot kapott, amely arról ad hírt, hogy Japánban nemsokára kormányválság várható. *Ito* márkai pártja az ellenzékhez akar csatlakozni a kormányának a költségvetés kérdésében követett magatartása miatt. mert a kormány a elsőház tagjaival a jövő év költségvetéséről eszmészerűt folytatott de *Ito* pártjával szemben, amely a képviselőházban többségben van, nem viselkedett hasonló lojalitással. Mivel az általános választásoknak a jövő nyáron okvetlenül meg kell történniök, a kormány a ház feloszlásának szokásos legyverét sikerrel nem alkalmazhatja. A helyzet a kormányra nézve válságos.

A kínai trón várományosa. Hónapokkal ezelőtt jelentettük, hogy a kínai trón örököse, akit erre a méltóságra az özvegy császárné szemelt ki, rendetlen életmódja és erkölcsi beszámíthatatlansága miatt kiesik a sorból s helyébe más trónörökösöt fogunk ki nevezni. Ez, mint egy pekingi távirat jelenti, nemsokára megtörténik, még pedig *Kailiangban*, ahol a császárné *Csing* herceggel találkozik. A császárnének a jelöltje állítólag *Lun-Peicse*, *Tuannak* egyik unokaöccse. A reformpártnak ez ellen kifogása van és azt hiszi, hogy a többi hatalmasságok is ellene fognak szegülni, ha a császárné megmarad akaratánál.

Cologan spanyol követ holnap eltávozik Pekingből, most tehát báró *Czikann* osztrák-magyar követ lesz a diplomáciai testület doyenje.

A mandzsuriai egyezmény. Angol lapoknak jelentik Kínából, hogy Oroszország és Kína közt még egyre folynak a tárgyalások a mandzsuriai egyezményt illetőleg. Az egyezményben, hir szerint, Oroszország kijelenti, hogy beleegyezik abba, hogy a *Sungari* folyótól északra levő *Liaotung*, *Kirin* és *Haitung-Jang* tartományokat visszaadja Kínának, Kína megígéri, hogy a csanghaikvan-niucsvangi vasuti vonal oltalma tárgyában Oroszországra bizza magát. Oroszország hajlandó *Senkinget* még ebben az évben, *Kirint* és *Haitung-Jangot* két év alatt kiüríteni. Kína megígéri, hogy *Csengcsinnek*, a mukdeni tatártábornok csapatának kiképzésére orosz tiszteket fog alkalmazni. A *Standard* levelezője megjegyzi, hogy ezek a feltételek Kínára annyira kedvezőek, hogy valószínűleg még egy másik egyezség is van, amelyet titokban tartanak s ebben a másik egyezményben Oroszországnak jut ki a konc.

tük, Juditka, az abécé elején s végén, igen, te vagy minden, kivüled senki. Meg fogod látni, hogy a te barátnéddal csak „ugy“ fogok beszélni.

Erzelmeim ékes tolmácsolása elragadta Juditkát és — megesókolat. Es én, beesületemre mondom, visszaesókoltam. Kálmán bácsi aludt, a néni az ambituson varrt...

Estefelé ketten Juditkával a közeli erdőbe mentünk sétálni. Kezet kézbe téve haladtunk a esendes erdei uton a hegyesues felé, honnan szép kilátás nyílt a völgyre. Lelkem nyugodt volt, semmit, de semmit se éreztem a fejem fölött lebegő veszedelemből.

Felértünk — és lecsapott a végzet.

Juditka barátnéja fivérével ott ült egy terebélyes fa alatt. Azt hittem, álmodok, mert a Juditka barátnéja nem volt más, mint *Jolánka*. *Jolánka*, akihez anyni, de anyni verset írtam. Végem, zakatolta lelkem, végem, végem!

A lehető legbizalmasabban mondta *Jolánka* Juditkának, mikor be akart mutatni:

— Ah, *Dobos* urat jól ismerem, nagyon is jól ismerem.

Ugy-e? Nem tudom, mit hebegtem, hanem azt hittem, hogy rám szakad az ég. Elkábultam, de a szemem elé huzódott ködön át is jól láttam, hogy Juditkára milyen szívesen néz az „másik“.

— Mit keres itt, rossz *Jancsika*? kérdezte *Jolánka* tőlem.

— Magam se tudom, hebegtem.

— Talán rokonok vagytok, Judit? — mondta Juditkának *Jolánka*.

— Nem, *János* ur tanulni jött hozzánk.

— Ah, ah, tanulni, *Jancsika* tanulni! Igazán nem ismerek magára, mondta *Jolánka* s olyan édesen nézett rám, mint akkor, mikoron árnyék-ként kísértém gyakorta a városban, zsebemben tartogtva a hozzá intezett verset. Az édes nézés, a bizalmas hang ellen még csak nem is tiltakozhattam. Némi megkönnyebbült a lelkem, amikor Juditka *Jolánkával* egyetemben karonfogva

tovább lebegtek tőlem. *Jolánka* még messziről is vissza-visszanézett s felém kiáltott: pá, *Jancsika*, pá.

Biz isten, vérzett a szívem, de hát mit tehettem?!

A „másikkal“ együtt maradtam. Gézának hívták s hetedik gimnazista volt, jó fejjel magasabb mint én, a bajszukája is kunkorodott.

— No, gondoltam, ez ugyan erős vetélytárs, komolyan küllömb fiekő, mint én.

Aztán milyen okosan és szépen tudott beszélni! Röstelkedtem, mert éreztem, hogy nemcsak külsőleg, de belsőleg is küllömb, mint én.

Ez a nap szétszakította boldogságom fonálát! Füst, füst minden! Mikor elváltunk, *Jolánka* még az areomat is megcírógatta.

— Aztán jöjjön el hozzánk is, rossz *Jancsika*. Adok egy szál virágot, a párjéért majd jöjjön el, mondta hamiskásan s kabátomba tűzte a virágot.

Szellemi fogaimat csikorgattam, de nem használt semmit. Hazafelé menve meg akartam fogni a Juditka kezét. Nem engedte.

— Menjen, monda.

— Haragszol, Juditka? — kérdeztem olyan olvadékony hangon, amint csak tudtam.

— Ne tézzem. En magának kisasszony vagyok. Érti?

— Higgye meg, kisasszony, — hebegtem, — hibás nem vagyok.

— Igazán, nem hibás? — mondta Juditka olyan gunyosan, hogy szinte megdermedtem. — Hát a sok verset ki írta *Jolánkához*?

— Kérem?

— Hát a sok levelet ki küldözte, tele virággal?

— Esedezem, egy szó se — — —

— Nem *Dobos* ur, az aranyos *Dobos* ur kísérette mindig?

— Egyetlen szó — — —

A délafrikai szabadságharc.

London, október 22.

A Daily Express értesülése szerint Salisbury nem saját szántából, hanem a király határozott kivánságára utazik vissza Londonba. A király azt az óhaját fejezte ki, hogy a háborút még a koronázás előtt fejezzék be s ezért azt akarja, hogy minden eszközt és módot használjanak fel a boerok ellenállásának megtörésére.

London, október 22.

A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából: A szeptember 15-ike óta elfogott boer vezérekről itt új jegyzéket tettek köze. E boer vezéreket Dél-Afrikából való száműzésre ítélték. A névjegyzékben tizenkét név van, köztük a Sheper-é is.

Fokváros, október 22.

Az east-somerseti kerületnek egy kis csapat-ostályát Dörenbusnál, Zwagelshoek közelében, rövid harc után Smut elfogta.

Fokváros, október 22.

Ma hirdették ki a Fokföldi hadjárat határozatait. E szerint a vidék, a hol csak lehetséges, a rendes jog érvényben marad, de engedelm nélkül senki sem távozhat el a kerületből. Olyan újságok és folyóiratok terjesztése, amelyek igazító cikkeket tartalmaznak, el van tiltva. Ugyancsak tiltva van, hogy arra jogosultnak emberek fegyvereket és lövészeket tartsanak maguknál. A levelek és táviratok cenzura alá vannak véve. E határozatokat a polgári hatóságok hajtják végre.

London, október 22.

Lord Kitchener táviratozza Pretóriából tegnapi kelettel: Október 14-ike óta az egyes angol hadosztályok azt jelentik, hogy 25 boer elesett, 18 megsebesült és 190 boert foglyul ejtettek, 50 boer megadta magát. Azokat a kommandókat, amelyeket Botha a vryheidi kerületbe hozott, most az ermelői kerület irányában visszavetették és az ott táborozó kommandót szétkergették. A brit csapatok érintkezésben vannak velük. Az idő állandóan kedvezőten s erősen megnehezíti az angol csapatok mozdulatait. Rendőrségeket különböző irányban küldtek ki.

Fischer ezredes ostályának egy járőrét Smithfield közelében október 19-én elfogták a boerok, akik kakhi egyenruhát viseltek.

A Fokgyarmatban Smutot Graafreinetől északra erősen szorongatják. Az ország belsejében és délen minden fel van derítve Outhom és Laddymith kivételével, ahol Sheeper kommandójának maradványai táboroznak.

A fokföldi lázadóknek azt a kísérletét, hogy Calvinából dél felé nyomuljanak előre, megghiúsították. A legszélsőbb keleten Fouchének és Myburgnak nem sikerült dél felé előretörniök. A hegyekbe szorították vissza őket.

— Ne hazudjon, eleget hazudott már, nem hiszek. Hazug! — mondta s elfordult tőlem.

— Juditka, — esedeztem.

— Majd elmondom Jolánkának is, hazug „urnak” hogy lehet hinn.

Megsemmisültem, azt hittem, végem van. Szörnyű kavarásban hőmpolygott lelkemben Juditka, Jolánka s az, hogy Juditka elmond mindent Jolánkának. Szívemet a kétségbeesés saskörmei marcangolták. Kötelességem kijelenteni, hogy regényhős még ilyen csúszásban nem igen volt. Mit csináljak? Eh, várok, gondoltam, hátha megbékül Juditka.

Bizony csalódtam. Másnap délután elmentem Jolánkához a másik virágért. Egy szál füvet adott s kinevetett.

— Esedezem, — mondtam.

Szóra se méltatott, úgy ellebbent előlem, mint a füst, de távolról hallottam a legkülönfélébb hangnemből ezt a szót: hazug, hazug! A Judit hangját is felismertem.

— Tehát elűshedtek? — gondoltam.

Senki sem fog esodálkozni, ha azt mondom, hogy eikeserdedtem. Most már határozom kellett. Es határozam. Harmadnap hajnalban esendesen felöltöztem, kiosontam s egy nyíllal átlőtt óriási szívet rajzolva a falra, utnak eredtem hazafelé.

Haza érve, apám lába elé vetettem magamat és sirva nyögtem:

— Apám, ne küldj vissza, én ott meghalok — éhen.

Anyám pártomat fogta és konstátálta, hogy csakugyan megsoványodtam. Apám erre engedett. — Jól van, itthon maradsz — mondta.

... Eddig tart regényem. Ha megmondom az igazat apámnak, biztosan jól elver; így meg egy kis hazugsággal segített meg magamon.

A „regényem” készen van, de a dolgozatom még nincs. Mit írjak a vakációról? Hazudni fogok. Hogy nem lehet az ember őszinte soha! ...

London, október 22.

A Reuter-ügynökség jelenti Middelburgból (Fokgyarmat) e hó 20-áról: A halálosítéletet, melyet Botha János, egy Lotter parancsnoksága alatt álló vezér ellen hoztak, élethosszig tartó kényszermunkára változtatták.

Nága, október 22.

A transvaali köztársaságnak washingtoni képviselője Oberine ezredes tegnap átadta Roosevelt elnöknek Krüger levelét. Roosevelt elnök a levél átvétele után Hay külügyi államtitkár jelenlétében hosszabb ideig tanácskozott Oberine ezredessel. Ennek a tanácskozásnak igen sok fontosságot tulajdonítanak. Roosevelt arról biztosította Oberine-t, hogy ő és az egész amerikai nemzet a boerokkal szimpatizál.

Evvél ellentétben a New York Herald washingtoni tudósítója az írja, hogy illetékes körökben azt mondják, hogy Roosevelt elnök teljesen egyetért elődje politikájával a dél-afrikai háborúval összefüggő összes ügyekben és amennyire az elnökhez közel álló hivatalnokok körében tudják, nincs ok arra a föltevése, hogy Roosevelt magatartását a legkevésbé is meg fogja ismét változtatni.

Genf, október 22.

Az angol kormány kérésére itt letartóztattak egy angol tisztet, aki a yeomanryk szoldát eliskaszottta és Pretóriából megszökött. A tiszt Davosba akart utazni, hogy ott töltse a telet.

Erüsszol, október 22.

Schalk-Burger jelentése szerint a Fokföldön 15 ezer afrikander csatlakozott a boer csapatokhoz. A boerok helyzete igen jó. Krüger ismeretlen helyről 2 millió frankot kapott a boer hadsereg fegyvereinek és eleségkészletének gyarapítására.

A Reichsrath ülése.

Bécs, október 22.

A Reichsrath mai ülésén az interpellációk egész sora került előolvasásra, köztük különösen szociálpolitikai jelentőségű ügyek, nevezetesen az akkor és rokkantság esetére való biztosításra és az inségügyre vonatkozó kérdések. Az interpellációk másik része olyan ügyekre vonatkozott, amelyekhez Magyarországnak is van némi köze: az osztrák-magyar állam-torgalomra magyar vállalkozóknak Ausztriába juttatott munkákra stb.

Az ülés előlén Pernerstorfer megjegyzi, hogy ő és párhivei a különböző tartományokból 1397 kérvényt nyújtottak be a jelzett biztosítási ügyben. 675.995 aláírással. Kéri hogy egy kérvényt vegyenek fel a gyorsiról jegyzőkönyvbe.

Stein kijelenti, hogy párhiveivel együtt ugyanabban az ügyben 10.500 aláírással nyújtott be kérvényeket és kéri, hogy azokat is csatolják a jegyzőkönyvhöz. A két indítványt elolgozták.

Mayreder és társai a miniszterelnökhöz az iránt intéznek interpellációt, hogy kincstári építések egy budapesti építővállalatnak adtak ki.

Stein Franko kifogásolja, hogy az elnök a Ház üléseinek megnyitása után nem emlekezett meg Mac Kimeyrlől, az Egyesült Államok elhunyt elnökéről és kéri, vajjon az elnök e tekintetben különbséget tesz-e a köztársaságok és a monarchiák képviselői közt, vagy egyáltalában nem gondolt a dologra, vagy pedig gróf Goluchowski külügyminiszter érvényesítette ebben az ügyben be olysását, amint ezt több oldalról állítják és ha ez így volna, hogyan tartja az elnök összeegyeztethetőnek eljárását a Ház szabadon választott elnökének méltóságával?

Az elnök kijelenti, hogy Stein kérdésére a legközelebbi ülések egyikén válaszolni fog. (Ellenmondás a nagynemeteknél) és a miniszterelnöknek adja a szót, hogy interpellációkra válaszoljon.

Koerber miniszterelnök válaszolt Steiner, Huber és társai interpellációjára a magyar korona országaiból behozott állatoknak az osztrák-magyar határon való állatorvosi megvizsgálása tárgyában. A miniszterelnök kijelentette, hogy a két állam állatorvóelméletében a határon sohasem történt állatorvosi vizsgálat, mielőtt ezt az ügyet szabályozták. Az ügy szabályozásának azután az volt a következménye, hogy a hivatalos közegek a határon forgó vizsgálat végrehajtásánál mindig arra törekednek, hogy egyszerűen az üzleti forgalom megzavarását, másrészt a megokolatlan késedelmet és költségeket elkerüljék. A miniszter időközben intézkedéseket tett, amelyek alkalmasak arra, hogy az állatvizsgálat kérdésében az eljárás gyors végrehajtását és lehető egyszerűsítését és olcsóvá tételét idézzék elő. Azóta az érdekeltek köréből nem jutott panasz a miniszter tudomására.

A Ház folytatta Vychodil sürgősségi indítványának tárgyalását a vámonk eltérítéséről szóló törvény végrehajtása tárgyában. Miután Čurnik, Jaros. Zimmermann és Götz képviselők pártolták a sürgősséget, dr. Eöhm-Bawerk pénzügyminiszter szólt fel.

A képviselőház után megkezdte Kajtanak az északnyugati vasut, a dél-észak-német összekötő vasut és

az állami vasutársaság államosítására vonatkozó sürgősségi indítványának a tárgyalását.

Wittek vasutügyi miniszter újabb magánvasutaknak az állami vasuti hálózatba való bevonásának nagy jelentőségét hangsúlyozza de meggondolandónak tartja, hogy e műveletnél fontos állampénzügyi kérdések egész során kívül a vasuti hitel nagy kérdéseit is meg kell vitatni. A kormány semmi esetre sem akar e kérdések megvitatása elől kitérni, de nyugodtan bizza a ház elhatározására, hogy ez sürgősségi indítvány utján, vagy valamely más alakban történjék-e és kézzel nyilatkozott arra, hogy ezt a kérdést talán valamelyik bizottságban vitassák meg.

Steinwender azt mondja, hogy egyetért azzal, hogy a kormány a koncesszióknak megfelelő beváltást fogantatott; de csak akkor, ha azt az állami jogát már gyakorolta. hogy a második vágyant a vállalat költségein megépítse. Ezt a jogot kell mindenképp teljesen alkalmazni. Ez által az ipar is milliókra menő hasznot fog szerezni. A miniszter teljes erélyére és a ház teljes támogatására van szüksége, ha a vasuti miniszter az állam jogát Taussig urral és társaival szemben érvényesíteni akarja, mert Taussig ur olyan törzskarrai vette körül magát, amelyivel szemben a miniszter tehetetlennek látszik.

Wittek vasutügyi miniszter Ellenbogennek egy nyilatkozatával szemben kijelenti, hogy az a körülmény, hogy kinek a kezében vannak valamely vasutnak a részvényei, abszolút semmi beolvást sem gyakorol a kormány elhatározásaira és semmi szerepet sem játszanak a kormány magatartása tekintetében.

A tárgyalást erre félbeszakítják.

Több formalitás és a bizottsági pótválasztások elintézése után a közoktatásügyi miniszter több interpellációra válaszol. Gross interpellációjára válaszul, azt mondja a miniszter, hogy eddig a francia kongregációk részéről csak három kérvény érkezett be, amelyben átmenetileg letelepedést kérnek. Letelepedési engedélyt eddig csak husz személynek és a versaillesi karmelitanokhoz öt világi nővérből álló kongregációknak adott Salzburgra nézve. A két másik kérvény a tanulmányozás stádiumában van. Az ilyen kérvényeknél természetesen a legszigorúbb vizsgálat történik. A miniszter elárja az erre vonatkozólag fennálló határozmányokat, amelyek szerint a külföldi klerikusoknak tartózkodniuk kell a hazai intézmények ellen való minden agitációtól és ki kell mutatni, hogy fenn tudnak magukat tartani. Eddig nem adtak be kérvényt francia kongregációk, amelyben osztrák állampolgárságot kérnének, amelyek alapján lelkészi állásokra vagy tanítói működésre igényt tartanának.

Eisenkolb sürgősségi indítványt nyújt be, amely felszólítja a kormányt, hogy törvényjavaslatot nyújtson be, amelynek értelmében új kolostorok alapítása szerényborsai aktusoktól tényleg függő és a fennálló szerzetes-kongregációknak állami jóváhagyást kell kérniük. A szerzetesrendek és kongregációk egyesületi törvénynek vetnek alá és megtiltják nekik mindenemű egyleti működését.

Az ülés végén az elnök válaszolt Stein kérdésére és közölte hogy a Mac Kimey ellen elkövetett utálatramenté merénylet után azonnal ki ejezte részvétét az Egyesült Államok követének és Mac Kimey halála után azonnal ismét to másolta a követnek a Ház nevében legmélyebb és legbensőbb részvétet; a követ ezért köszönetét fejezte ki. Tekintettel arra a körülményre, hogy azóta hosszú idő telt el, az elnök nem tartotta megokoltnak, hogy erre a dologra visszatérjen. Valamely más iaktornak az elnök elhatározására való be olysásáról nem lehet szó.

Bécs, október 22.

Mint a lapok jelentik, gróf Pálffy, a cseh konzervatív nagybirtokosság reichsrathi klubjának hosszú éveken át volt elnöke, lemondott állásáról azzal a megokolással, hogy már nem tagja a tartománygyűlésnek, a hathatos működéshez pedig szükséges hogy a cseh nagybirtokosság reichsrathi klubjának elnöké a tartománygyűlési parlamenti bizottságnak is tagja legyen. Helyére gróf Syta-Taronecat elnöké és Schwarzenberget és Czernint elnökhelyettesekké választották.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK.

Budapest, október 22.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Erzsébet főhercegnő Wallseeban. Erzsébet főhercegnő tegnap délután léikettőkor édesanyja, Lónyay Stefánia gróné és vőlegénye, Windischgrätz Ottó herceg társaságában, továbbá Bellegarde Ferenc herceg löudvarmester kíséretében nagynénjének, Mária Valéria főhercegnőnek látogatására Wallseeba utazott.

— **A pápa beteg.** Rómából érkező jelentések szerint a pápa egészségi állapota aggodalomra ad okot. A pápa gyöngékedése nem mai keletű, de az erről szóló hírek megeafolták a Vatikán hírlapjait. Jó forrásból eredt értesülés szerint azonban ezek a hírek megfelelnek a valóságnak a cáfolat ellenére is. A Vatikán ügyeit már napok óta Rampolla bíboros államtitkár vezeti.

— **Vilmos császár fia Konstantinápolyban.** Konstantinápolyból jelentik, hogy *Adalbert* porosz herceg Vilmos császár harmadik fia, tegnap a *Charlotte* iskolahajón odaérkezett a szultán látogatására. *Hassan* basa tengerészeti miniszter a hajóra ment, hogy a herceget a szultán nevében üdvözlője. Megjelent továbbá báró *Marschall* német nagykövét több kísérettel a herceg üdvözlésére. A lakok *Adalbert* herceg megérkezésétől foglalkozva, utalnak arra a benső barátságára, amely a német császár és a szultán között áll. — Mint egy távirat jelenti, a szultán még tegnap délután kihallgatáson fogadta *Adalbert* herceget, akit báró *Marschall* német nagykövét kísért. Utóbb a szultán visszaadta a látogatást. A herceg tiszteletére este a *Yildiz*-palotában adott ebédet jelen volt a török nagykövét a nagykövetség személyzetével, majdnem az összes török miniszterek és több német előkelőség. A *Yildiz*-palotának egy másik termében a *Charlotte* német iskolájának hadapródjainak tiszteletére színelőadás volt.

— **Kihallgatás a miniszterelnöknél.** Félhivatalosan jelentik, hogy *Szél* Kálmán miniszterelnök, úgy is mint belügyminiszter a rendes kihallgatást csütörtökön meg fogja tartani.

— **Magyar orvosok Virochow-alapja.** A magyar orvosok *Pertik* Ottó egyetemi tanár kezdeményezésére *Virochow* professzor 80-ik születése napja alkalmára, s tudományos buváriatainak előmozdítását célozva, 1030 koronát adtak össze. Az összeget a berlini *Mendelssohn*-bankhoz küldte *Pertik* tanár.

— **A Nobel-díj és Krüger.** Nem *Krüger* kapja meg a Nobel-díjat, mint ahogy tegnap több távirat egyezően jelentette, hanem más valaki. Hogy ki, azt még nem tudja a pályabírósg sem, mert a döntés napja december 10-ike. Valami köze mégis van az öreg transvaali elnöknek a béke és szép stipendiumához: neki ugyanis van már jelöltje s ezt a jelöltet a pályabírósg figyelmébe ajánlotta. A jelölt — angol ember, *Stead*, az ismert békeapostol. Hogy *Krüger* éppen angol embert ajánlott erre a szép kitüntetésre, az megcáfolja a londoni lapoknak azt az állítását, hogy *Krüger* anglofóbiában szenved. A derék embert, ha még olyan angol is, *Krüger* is megbecsüli.

— **Egyházközponti közgyűlés.** A dunameléki evangélikus református egyházkerület ma délelőtt folytatta tanácskozásait *Szász* Károly püspök egyházi és gróf *Degenfeld* Lajos világi elnök elnöklése mellett. A mai gyűlésen az egyház épületeinek tűzkár elleni biztosításáról és a tanügyi bizottságnak a középiskolai tanárok előléptetésére vonatkozó óhajtatásáról értekeztek.

Az elnök megnvőtja után az egyház épületeinek tűzkár elleni biztosításáról tanácskoztak. Az ebben az ügyben kiküldött bizottság azt javasolta, hogy egy nagyobb biztosító-társasággal kössék meg a biztosítási ügyvet. E javaslatot szemben *Köncz* Imre esperes ellenzi a kerületi központosságot s ha már az önbiztosítást nem fogadják el, bízzák minden egyes megyére hogy hol és miképp akarja magát biztosítani. *Szalassy* Aladár indítványozza: tegyék vissza az ügyet a bizottsághoz újabb megfontolás végett. A közgyűlés így értelemben határozott.

Hosszabb vitát idézett elő a tanügyi bizottságnak az az óhajtatás, hogy a preszbiterium elekcioi után válassza ki a tanárok közül azokat, akiket az I. fizetési osztályba akar sorozni. A kérdéshez elsőnek *Ádám* András kuriai bíró szólott, aki — hivatkozva az állam példájára — a javaslat elfogadása mellett érvel. *Hege*düs Sándor kereskedelmi miniszter kimerítően szót a telvetett eszmékre. Kijelentte, hogy csakis a tanároktól függ, hogy valamely közpntanoda jó vagy rossz-e. A jó tanár pedig nem az, aki csupán a legyelmi szabályok ellen nem vét: a jó tanárnak kötelességén túl kell buzgólkodnia, s hogy e buzgóságról meg kell őt jutalmazni, az természetes. Így aztán a tanárok között jótékony verseny fejlődik ki, amely nagy hasznára van az intézetnek. *Ballagi* Aladár az előző felszólalásokkal szemben azt vitatja, hogy abban az esetben, ha a preszbiterium kénye-kedve szerint léptet elő, a tanárok között kétségkívül a legveszedelmesebb előléptetés fog gyökeret verni. Dr. *Puty* Gyula az előléptetendőknek újabb megválasztása mellett érvelt. *Szász* Károly püspök Hege-düs miniszter véleményéhez csatlakozik csak ezt a módozatot tartja keresztülvihetőnek. *Szabó* Péter esperes azt tartja, hogy az a tanár, akit mellőznek meg van bélyegezve s tekintélyét veszti tanítványai előtt. *Kiss* Ernő szerint, ha egyszer mellőzik is a tanárt, más alkalommal, ha időközben nagyobb buzgalmat fejt ki, előléptethetik. *Tisza* Kálmán azt hiszi, hogy a vitának gyakorlati értéke nincs, mert hiszen a bizottság nem tesz konkrét javaslatot. De ha már felszólalt véleménye szerint leghelyesebb volna, ha a preszbiteriumnak konkrét javaslat nélkül a fömerült aggodalmakat figyelembe ajánlanák. *Benkő* István felszólalása után a közgyűlés nagy többséggel *Tisza* Kálmán indítványát fogadta el.

A tanszemélyzetben a múlt év folyamán beállott

személyváltásokat a közgyűlés tudomásul vette. Együttal a nagykőrösi gimnáziumhoz rendes tanárnak *Horváth* Józsefet választotta meg, és sajnálatlalt vette tudomásul *Ádám* Gerzsonnak, a nagykőrösi főgimnázium igazgatójának nyugalmába vonulását. A közgyűlést holnap folytatják.

— **Gizella bajor hercegnő Gödöllőn.** *Gödöllőről* jelentik: *Gizella* bajor királyi hercegnő ma este 8 óra 5 percek körül udvari vonaton *Walleseeből* kíséretével hosszabb tartózkodásra *Gödöllőre* érkezett. A pályaudvaron a király fogadta, honnét a kastélyba hajtottak, hol a hercegnőt férje *Lipót* herceg és fia *György* herceg üdvözölte. A király *Lipót* és *György* hercegekké és kíséretével ma egész nap *Isaszegen* volt hajtóvadászaton. *György* herceg holnap délelben hazautazik Münchenbe.

— **Kossuth Ferenc hatvanéves.** November 16-ikán tölti be *Kossuth* Ferenc, a függetlenségi és 48-as pártelnöke, hatvanadik életévét. Ebből az alkalmából a főváros függetlenségi érzelmű polgárai nagyobbabaszabú óvációban akarják részesíteni *Kossuth* Ferencet, aki e hosszú időből csak tizenöt esztendő töltött itthon. 1850-ben került el ugyanis mint kilencéves gyermek Magyarországból és már mint 44 éves létfú jött baba nagymelkű atyjának temetésére. A temetés után még néhány hétig maradt Magyarországon, de végképp csak 1895. november 15-ikén tért vissza. Éppen születése napján, amikor letette a honpolgári esküt. Azóta tudvalevőleg állandóan itthon él és előkelő szerepet visz a magyar politikai és társadalmi közéletben.

— **Tolsztoj ellen.** A jásznaja-polyánai böles ellen újabb hadjáratot indít az ortodox egyház farizeusainak hada. Az ortodox papok az október 10-iki odesszai zsinaton *Nyement* érsek elnöklete alatt a fölött tanácskoztak, hogy milyen eszközökkel kell elozlatni a *Tolsztoj* működése által támasztott egyházellenes kételyeket? Hosszu vita után elhatározták, hogy a sajtóban állandóan cikkezni fognak *Tolsztoj* tévtanáin ellen és az illelt lapszámokat ingyen fogják terjeszteni a nép közt. Ennek megkönnyítése céljából felolvasókat fogadnak, akik az egyes községekben nyilvános helyen fogják a cikkeket az analfabéta lakosoknak fölolvassni és megmagyarázni. A terv gyönyörű. *Tolsztoj* az író, cikkekkel, felolvasásokkal akarják agyonverní. Legalább alkalom nyílik e kétféle szellemi termékek összehasonlítására s nappal világosabban kiséi, hogy hol van a nagyobbik érték.

— **A medve.** Kedves dolgok irnak *Máramaros-Szigetről* *György* bajor hercegről, aki a múlt hónapban *Máramaros* megyében vadászott *József* *Agost* főherceggel. A főherceg a rengeteg egyik vágásában, a herceg egy másik vágásban járt vadak: társaival és szarvasra vadásztak. Amint várják a szarvast *György* herceg csak mond a, hogy bárcsak medve kerülné az utukba. Vagy egy órájt járt már a ferdészszel és a két erdőőrrel, amikor az egyik erdőőr figyelmezteti a bajor herceget, hogy alig husz lépésnyire a tisztás felé kegyeskedjék célbavenni azt a nagy vadállatot. *György* herceg, a nélkül, hogy egy arcvonása aggodalmat mutatott volna, odaszól az őrnek: — Talán medve?

— **Még pedig a legnagyobb fajtaból**
Az őr azt hitte, hogy a fiatal herceg most már kikapja vadása kezéből a tegyvert, s céba veszi a macskót; de a herceg e helyett a gnkkert emelte a szeméhez és gyönyörűséggel nézte a hatalmas macskót, aztán így szót:

— **Jól megnéztem, mert még soha életemben nem láttam medvét.** Most azonban hagyjuk el, nem lövök, nem akarom a szarvasokat elriasztani.
A léptek zajára a hatalmas medve körültekintett, s mikor meglátta a vadászokat, hanyatt-homlok rohant le a hegyszakadékon.

— **Egyetemi tanári kinevezés.** A király mint a hivatalos lap mai száma közli megengedte a budapesti tudományegyetem növénytanú tanácsának kettéválasztását. A kettéválasztás folytán fölállított növényalak- és élettani katedra nyilvános rendes tanárává az alkalomból az uralkodó dr. *Mágócsy-Dietz* Sándort, a növénytan nyilvános rendkívüli tanárát nevezte ki.

— **A Magyar Írók Segélyegyletének Évkönyve.** A *Magyar Írók Segélyegylete* kiadta az elmúlt esztendőről szóló évkönyvét. A legrégebb magyar írói egyesület érdemes munkát végzett az elmúlt esztendőben is, amiről számot ad *Vadnay* Károly, az egyesület érdemes titkárának jelentése. A jelentés szerint az egyesület segélyezésére 1899-ben 21.094, a múlt évben 20.855 koronát fordított. Ebből 1899-ben ötvenhét egynékes (agg íróknak, vagyontalan írói özvegyeknek és árváknak) 19.880 koronát, 1900-ban ötvenhétnek 19.380 koronát adott rendes segítés fejében.

— **Bartalus István emléke.** Alig pár éve hunyt el a fővárosban *Bartalus* István, a kiváló zenetudós, az Akadémia és a Kisaludytársaság tagja. *Bartalus* fél századig működött a zenetanári pályán s most a zenetanárok körében mozgalom indult meg, hogy művészi emléket állítsanak az elhunynak a budai németvölgyi temetőben levő sírja fölé. Az emlék költségeit közadakozásból, gyűjtés útján szerzik be.

— **Felekezeti botrány egy koporsó körül.** A papi túrelmetlenség megdöbbentő példája esett meg tegnap délután Münchenben, *Lobenhof*er bajor vezérőrnagy temetésén. A tábornok katolikus ember volt, gyakran eljár a templomba s mindenképpen jelét adta hithűségének, vallásosságának. S mégis, a katolikus papság az utolsó perében megalapadta a halott beszéltetését. A csunya eljárást azzal indokolták, hogy a tábornok felesége — anglikán vallású. A rokonság sürgősen protestáns lélekszít hitvatot, aki megáldotta a halottat. *Luipold* régens-hercegnek, aki *Berchtesgaden*ben van, jelentést tettek az esetről, amely mélyen megbotránkozta a bajor főváros lakosságát.

— **A rák gyógyítása.** A rák gyógyításának az a módja, amelyet *Löffler* tanár, a graiswaldi egyetem tudosa ajánlott nagyban foglalkoztatja a tudományos világot. Dr. *Korányi* Frigyes, az európai híró orvos-tanár véleményét közöltük már *Löffler* cikke alkalmából. Most a Magyar Nemzet ismerteti *Pertik* Ottó, a kitűnő nevű bakteriologus nézetét.

Löffler tanár a most megjelent cikkében — úgy mond *Pertik* tanár — nem mint maga által kipróbált módszert ajánlja a változás ojtását a rák ellen, hanem egyszerűen annyit mond, hogy irodalmi tanulmányai közben rábukkant, hogy *Trnka* nagyszombati magyar egyetemi tanár egy esetről emlékezik, ahol említrákban szenvedő nőnél, aki véletlenül változólag kapott, a rák felszívódott. elitt. Hivatkozik továbbá a trópusokban tevékeny egyik német orvosra, aki változás, trópusok tájakon alig emlékezik, hogy rákot látott volna; azért felszólítást intéz a trópusok orvosainak és általában az orvosi világhoz azon statisztikai adatok beszerzésére: igaz-e, hogy változás tájakon a rák ritka és ha ez igaznak bizonyodnék, proponálja, nem volna-e megkísérlendő a változásnak mesterséges beojtása, miután a mai orvostudomány egyszerű ily beojtásra módszerekkel másrészt a chinin előidézett változás megszüntetésére biztos eszközökkel rendelkezik. *Löffler* maga semmiéle ez irányú személyes tapasztalással nem rendelkezik, sőt azt sem állította, hogy maláriás vidéken rákja egyáltalában nem fordul elő. Ilyen, csak tapasztalatok és kísérletek által megoldható kérdésekről „a priori” véleményt mondani lehetetlen, csak annyit mondhatunk, hogy elméletileg véve ilyen antagonizmus nem lehetetlen. *Busch* tanár például látta, hogy rákbetegknél kik véletlenül orbanót kaptak, a rákos szövet felszívódott és eltűnt. Ezen alapon *Fehleisen*, az orbáne láncc-vagy olvasószerű coccusának (*streptococcus*) felledezője, merészkedett azt rákosaknak beojtani. Egy pár jó eredményt fel is jegyzett, azonban az esetek bizonyos számában a beojtás maga vált halálössá. *Baumgarten* említi, hogy egy gyakorló orvos a rákot tuberkulózis beojtása által akarta gyógyítani és rákos betegekbe szarvasmarhákól eredő tuberkulózist be is ojtott. E betegek azonban rákjukból ki nem gyógyultak, sem gümőkört nem kaptak, amit *Löffler* a maga rövid cikkében éppen a Koch legujabb álláspontjának igazolásául idéz, mely szerint a szarvasmarhagümőkör nem fertőzi az embert. De a bakteriológiában baktériumok közötti antagonizmusról több tapasztalás áll rendelkezésre. Így a lépenkelt genyekelt baktériumok öreg kulturáival (*streptococcus* és *pyocyanens*) sikerült kísérletileg megállítani és gyógyítani, vagy az antagonisztikus baktériumok egyidejű beojtása után az állatnak épségét konstatálni. *Rokitansky* szerint a gümőkör és a rák egymást kizárják, azaz gümőkörös nem kap rákot és rákos egyén nem kap gümőkört. Tényleg a kettő ritkán fordul elő ugyanazon egyénnél, de mégis előfordul. A bonctani tapasztalatok igazolják, hogy a gümőkörös embernek kicsi szíve és szűk üterei vannak; a rákban szenvedőknél pedig az ütrendszer tág és erősen fejlett. A dispozcio tebat, amely gümőkörre hajlamosít, ezen felőlégás szerint kizárja a szervezetenek rákra való hajlandóságát. A *Löffler*-féle feltegnásnál nem a dispozcio különbözőségéről, hanem a baktériumok antagonizmusának megfelelő viszonyokról lehetne csak szó. Lehelne szó azért, mert a ráknak elődsiek-okozta keletkezése bár valószínű, de semmiképpen nincs bebizonyítva. S így csak annyit mondhatunk, hogy a *Löffler*től telvetett idea tudományos szempontból nem abszurdum, de értékéről csak azon tapasztalatok adhatnak felvilágosítást, amelyek beszerzésének lehetősége volt éppen *Löffler* cikkének a célja.

— **Az új dán-konzul.** *Fleischl* Sándor fővárosi kereskedőt nemrég tiszteletbeli budapesti dán konzul néveztek ki. A király — mint a hivatalos lap közli — megengedte *Fleischl* Sándornak, hogy ezt a tisztséget ellogadja s a kinevező oklevélhez a legfelső exequatúrát megadta.

— **Jubileum.** Kassáról jelentik: A kassai katolikus egyházmegye ma ünnepelte *Krajnik* Mihály kanonok, papnöveldei igazgatónak 32 éves jubileumát. Délelőtt ünnepi mise volt, melyen *Bubics* püspök a

főpapsággal és Münster polgármester a polgári előkelőségekkel volt jelen. Mise után a papnövelében díszgyűlést tartottak, melyen *Hartsai* esperes üdvözölte a plébánost.

— **Fellázadt ezred.** *Varsóban*, mint onnan jelentik, nagy izgalmat okoz egy ezred legénységének a fellázadása. Az elégedetlenségnek az volt a oka, hogy a katonaság többször és hiába emelt panaszt az ezredesnél a rossz élelmezés miatt. Mikor aztán a minap a mokotoveri gyakorlóterre ment ki az ezred, a legénység megtagadta az engedelmességet és több katonára tisztek csoportjára lött. A lázadásnak egy halottja is van, a lövések egy tisztet megöltek.

— **Arabi pasa.** Erkekes ember tért vissza Egyiptomba Ceylon szigetről, ahol husz évig élt száműzetésben. É a férfi Arabi pasa, aki valamikor nagy szerepet játszott mint államférfi Egyiptom közéletében. Arabi pasának, aki különben szegény fellah szülök gyermeke, az volt a büne, hogy 1832. július havában a khedive ellen kitört lázadás élére állott és az angolok bombázását nem bírta Alexandriát megmenteni. A Tell el Kebir mellett vívott döntő csatában megverték és ekkor angol fogságba került. A haditörvényszék Ceylon szigetre száműzte. Az egyiptomi lapok most a multnak dicsőségét zengvén, édes szavakkal ítélik el Arabi pasa politikai működését. Ennek ellenében Egyiptom egykori hadügyminisztere tiltakozik az ellen, hogy őt köpönyegforgatóknak, árulóknak minősítsék, mert ő mindig ha-afias szellemű áthatva munkálkodott országá boldogulásért. S ő most, ugymond, megvalósítva látja mindazt, amiért 1832-ben a nemzeti párt élén küzdött. Az *El Mojad* című lap így köszönti Arabi pasát visszatérése alkalmából: „Oh, milyen szomorú a te visszatérte, Arabi! Husz esztendővel ezelőtt büszke férfi voltál, akit mindnyájan tiszteltünk és becsültünk. S most ennyi hosszú év után visszatérsz a száműzetésből, mindenkitől gyűlölte és megvetve. Az arcodba vágják ezt a szót: *Áruló!* mert mindannyian tudjuk, hogy te okoztad országunk romlását és te hajtottad hazánkat az angol uralom rabigájába. Egy másik újság azt tartja, hogy Arabi szive elhalt, mert különben ereiben erősebben kellene lüktetnie a vérnek, az ország pusztulásának láttára, amelyet egyesegyedül ő maga idézett elő. Egy kairói lap így ír: Arabi visszatért Kairóba. Adja Isten, hogy ott soká éljen! Ez legyen a büntetése, amit mi is kívánunk neki!

— **Baross-menhely.** A kereskedelmi alkalmazottak 1897-ben, Temesvárot tartott második kongresszusukon többek között azt a határozatot is hozták, hogy az elaggott és kereseképtelen kereskedelmi alkalmazottak részére menhelyt alapítsanak, melyet a vasárnapi munkaszünet megalkotója emlékének a megörökítésére Baross-menhelynek fognak nevezni. A legutóbbi évek szomorú gazdasági viszonyai lehetetlenné tették hogy a menhely alapítása érdekében nagyobb mozgalom indíttassék de most már legközelebb összeül a nagybizottság, melynek elnökevé az alkalmazottak *Lánczy Leó* udvari tanácsosa választották. ki nagy lelkesedéssel vesz részt már az előmunkálatokban is. A Baross-menhely javára most a szegedi gyufagyár *Mercur-gyujtó* névvel osinosan kiállított dobozokban egy ujjait gyujtót hozott forgalomba, melynek teljes jövedelméből három százalék a Baross-menhely javára fog jördittatni. Az erre a célra belölyt összegek, mint általában eseteg följajlott adományok. a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál Baross-menhely-alap címen nyitott folyószámlán fognak kezelteni, mit a nevezett bank, a nemes célra való tekintetből díjmentesen teljesíti. A menhely ügyére vonatkozó felvilágosításokkal készségesen szölgál *Zerkowitz Emil*, mint a menhely-bizottság titkára. A humánus ügy megérdemli a társadalom, elsősorban pedig a kereskedői körök támogatását.

— **Gyorsfőzés a heiseregénél.** *Bécsből* olyan találmánynak a híre érkezik, amely nagy nyereséget jelent a hadsereg számára. *Klima* Ede ottani szeptemberfőhadnagy még egy tisztársával olyan tábori főzőkészüléket talált föl, amelynek segítségével egy bizonyos számú legénység számára *háromnegyed óra* alatt meg lehet főzni az ételt. Míg a mostani főzőkészüléken *négy óra* hosszág tart az étel elkészítése, az új főzőkészüléknek emellett még az az előnye is megvan, hogy könnyebben rakározható és szállítható. A találmányt a napokban mutatják be a közös hadügyminiszternek.

— **Barcellai miniszter balesete.** *Rómából* jelentik, hogy *Barcellai* miniszter Berlinből hazautaztában erősen megbűlt. Mikor ugyanis átutazott Lombardián, a vonata csaknem összeütközött egy tehervonatnal. A miniszternek ki kellett szállnia a vonatból és egy kilométernyi utat a hideg és nedves éjszakában gyalogszerrel tett meg. Itt hűlt meg a miniszter, aki azóta beteg.

— **A zempléni kívándorlás.** *S.-A.-Ujhelyről* jelentik: *Matolay* Etele alispán havi jelentésének van egy igen érdekes és örvendős adata, amely szerint a homonnai járásban esőkken az Amerikába való kívándorlás, mert a kívándoroltak seregostül készülnek hazra jönni. Ezek óva intik az itthon lévőket a kívándorlástól, mert a gyárak elbocsátják a magyar mun-

kásokat. Az ujhelyi, tokaji, varannói és szinai járásból a mult hónapban összesen 234 ember ment ki Amerikába, és 101-en jöttek vissza.

— **Halálozás.** Ujságírói körökben és mindenütt, ahol az oly koran elhunyt *Zilahi* Bélát ismerték, mély részvét nyilvánul a szimpatikus ifju halála miatt. A halottat Abbáziából holnap este hozzák haza Budapestre és esütörtökön délelött féltizenyegyor temetik az új zsidó temető halottas házából.

Általános részvét mellett kísérték ma délután örök nyugalomra *Bálint* Margitot. *Bálint* Sándor fővárosi bizottsági tag és a kőbányai göztéglagyár igazgatójának nagymiveltű és korán elhunyt leányát. A ravatalt szemből-szebb koszorúk díszítették. A temetésen megjelentek többek között: a kőbányai göztéglagyár igazgatótanácsosa, *Geiger* Zsigmond kir. tanácsos vezetésével, a felügyelő-bizottság és a tisztikar. Továbbá: *Lánczy* Leó udvari tanácsos, *Thuróczy* Adolfi miniszteri tanácsos, fővámgazgató, *Tolnay* Lajos miniszteri tanácsos, dr. *Tóth* László, *Halasz* Sándor miniszteri osztálytanácsos stb. A gyászszertartást *Gergely* Antal mezőúri ev. lelkész, a család régi barátja végezte. A sirnál *Török* József kőbányai ref. lelkész mondott beszűtőt.

Özvegy dr. *Schlesinger* Edéné, néha dr. *Schlesinger* Ede fővárosi orvos neje e hó 17-én meghalt Puzsta-Patán. áldados életének 68-ik évében. A halottat, kit nagyszámú családján kívül az ismerősök és tisztelők nagy száma gyászol, a budai temetőben helyezték örök nyugalomra ott pihenő lére mellé.

— **Kardpárbaj.** *Félegyházán*, kávéházi összeszölközés folytán, tegnap reggel a magyar királyi honvédelkanyában véres párbaj volt. *Vicenty* Ödön honvédhadnagy és ifju *Kristóf* Ferenc joghallgató állott egymással szemben. A párbajt bandázs nélkül, lovasági kardokkal, végkimerülésig vívták. Az első összeesapásnál *Kristóf* a jobb kezével jelentéktelen, könnyű szűrást kapott, *Vicenty* hadnagyak pedig a kézcsuklótól egész a hónaljáig az összes ereket átvágta ellenlele, azonkívül a hasán is hosszú sebet ejtett. *Vicenty* hadnagyot még tegnap Budapestre hozták orvosi gyógykezelés végett.

— **Jubilláló egyesület.** A *miskolci* első hadasgyűlését vasárnap 25 éves iennálása alkalmából jubileumát ünnepelte. Délelött fél tizkor az egylet helyiségéből saját szölszója alatt, saját zenéjével felvonultak a mindszenti római katolikus templomba, hol az istentiszteleten résztvettek, mely után fötszteleendő *Hlászcsoszky* Ferenc apátiplebános szép és hangzatos szavakkal emlékeztet meg az egylet alapítóról s annak járadhatatlan tagjairól. Majd *Roller* István úrnó a zászlót újból megkoszoruzta. Ezután a zenekar *Czitterbarth* Alajos karnagy vezetése mellett eljátszotta a Himnuszot. Templom után felvonult a Sepper-szálló nagyerembe. hol délután fél 8 órai kezdettel szép hangversenyt rendeztek az egylet javára, amelyet reggelig tartó tánc követt. A közös vacsorán több szép beszéd hangzott el a királyért, a hazáért, az egylet járadhatatlan elnöke s annak tagjaiért.

— **Asszonygyilkos.** A gyilkosságokban, amelyek mind gyakrabban fordulnak elő, maga a borzalmas cselekedet mellett, az a hallatlan ügyűség is felháborító, amivel a gyilkosok azt hiszik, hogy véres tettük titokban maradhat. Mezőtelegden egy *Pintye* János nevű vasúti munkás szörnyű kegyetlenséggel megölte a feleségét, kiszúrta a szemét, aztán összevagdalta. Es a rémes munkának a záját a szomszéd szobában három gyermeke hallgatta. Amikor aztán végezt *Pintye* a gyermekeket oda vitte anyjuk holttestéhez és halálos tenyegetésekkel parancsolt rájuk, hogy ne merjenek a látottakról szölni. A szerencsétlen gyermekek nem is merték szölni, hanem azért hamarosan mégis a csendörök kezébe került, mert a szomszédok kitűdák a dolgot és ók nem hallgattak.

— **Házasság.** *Kende* Arthur bornyagykereskedő Arad eljegyezte *Fischer* Ignác nagy-kanizsai takarékpénztári igazgató és nagybírtokos leányát, *Irenkét*.

Dr. *Spieter* Dávid október 29-ikén eskűszik örök hűséget a zágrábi izraelita tempomban *Bergl* Fanny kisasszonynak.

Frank Rezső, a Magyar Jelzálogbank tisztviselője eljegyezte *Steiner* Sárkát, *Steiner* Mór budai kereskedő leányát.

Serény Gyula János cégvezető eljegyezte öv. *Guttman* Jakabné leányát, *Juliskát* Budapestben.

— **Óvadéskikaszás.** *Rákóczy* György, aki hajdanában *Rák* Károly főpolgármester hajduja volt — ingatlan tárgalmi ügynökségi irodát nyitott a József-köruton. Az iroda rosszul ment, *Rákóczy* nak pénzre volt szüksége; felogadta hát *Simon* János harminchárom éves napszámost irodaszölgának s hatszáz korona óvadékokat vett fel tőle. A pénz elkölötöte, de *Simon* nak nem tudott munkát adni. Ekkor ravasz furlanggal kiserelte az óvadék átvételéről szölv elismervényét egy olyan irással, amelyben *Simon* a hatszáz koronával társul szegődik *Rákóczy* hoz, a belényesi püspöki erdőségek eladásában. *Simon* persze átlátott a szűlán és feljelentette *Rákóczy* t a rendőrségen, amely ma letartóztatta a volt főpolgármesteri hajdut.

— **A Kristályviz kitűntetése.** Az ostendai kiállításán, amelynek II. *Lipót* belga király volt a védnöke, továbbá *Wurzburgban* a kiállításán, mely *Rupprecht* bajor herceg védnöksége alatt állott, egy magyar

ásványvizet, a *Kristály Szt.-Lukácsfürdői* hegyiforrást az arany éremmel tüntették ki.

— **Az osztályosorsjáték húzása.** Az osztályosorsjáték mai húzásán hatszáz ezer koronát nyert 18861. ötezer koronát 23312, kétezer koronát 79855 90108 44778 54923 35013 18861, ezer koronát 32474 71038 86093 74584 37900 86811 83767 99788 20484 37619 68488, ötszáz koronát 78776 16216 34695 87707 70178 14474 80772 24781 7800 71964 21403 53285 62647 45366 24822 60839 87130 24876.

Vásároljanak osztályosorsjegyeket Lukács Vilmos bankházban, Budapest, V. Fűrdő-utca 10.

— **Cigányzene a Telefon Hírműködésben.** A Telefon Hírműködő összes állomásán keresztül ma este cigányzene lesz hallható, melyet 8 órától 11 óráig fog közvetíteni az előfizetők szökrözötására. A cigányzene-közvetítés, mely az Emke- és az Elite-kávéházból történik, megszakított szünet 8 óra 15 perckor a külföldi tözsedárlatok és 9 óra 30 perckor az esti felolvasással, mikor is az est folyamán érkezett legújabb híreit és táviratait olvastatja fel a beszélő újság szerkesztősége.

(x) **Vásároljanak osztályosorsjegyeket Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. Egy egész a 12 kor., 1/2 a 6 kor., 1/3 a 3 kor., 1/8 a 1.50 kor.**

(x) **Csuz és köszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-féle kenőcs*. Ara 2 korona. *Zoltán* Béla gyógytárban, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyujtót.

Az emir és udvara.

Irta: *Rudyard Kipling.*

Meghalt az emir, — a gyászshir bejárja az egész világot. Leiki szemem előtt megelevenedik alakja...

Kabuban történt. Egy napon eszébe jutott az emirnek, hogy napimunkáját a Baber-pagonyban végzi el, amely *Kabul* közelében fekszik.

Könnyű asztal állt előtte, körülte csoportosultak a tábornokok és a pénzügyminiszter rang szerint. Az udvar és a hűbéres vezérek hosszú ra a szabálytalan félkörben állt mögötte és *Kabul* gyümölcsös kertjei felől vidám szölv lengedezett.

Egész nap verejtéktől gözölög futárok rohantak az emir elébe, levelekkel a távolesó kerületekből, ahonnan hírt hoztak lázadásról, összeesküvésről, éhségről, elmaradt adóról. Volt olyan, aki jelentette, hogy nagy kincsek vannak utban és az emir egyre csak o vasta a jelentéseket, a nem magánjellegű irásokat az illető hivatalnoknak nyujtotta át, majd valami várakozó tözrszölnöket szölvított fel jelentéséltre.

Most komolyan biccent egyet zordon fejével, amelyen gyémántbogláros fekete asztrakán-sapka ül, — és a törzs önké visszalép társaitoz.

- El akarok válni az uramtól.
- Miért?
- Kopasz a feje.
- Önts le aludt tejfel a kopasz fejét, aztán nyald le, — ettől megint kinó a haja.

Az egész udvar fölkacagott és az asszony lassan visszavonult, halk átkokat szörvta felséges uralkodója fejére.

Esteledett. Az udvari rend feszteleőbb lett. Ekkor az örség egy reszkető szikár embert vezetett a király elé; a szerencsétlennék különben erős termetű számalmassá tette a botütések nyomá.

— Három rupiát lopott, — jelentik a királynak, aki még ilyen csekélységekrol is értesülni akar.

— Miért loptál? — kérdi az emir. Es ha ő kérdez, okosan cselekszik, aki gyorsan felel.

— Szegény vagyok. Es senkise segített. Ehes voltam és nem volt eleségem.

— Miért nem dolgozol?

— Nem találtam munkát, oh szegények oltalmazója, — és szinte elpusztultam az éhségtől.

— Hazudsz! Loptál, mert iszások vagy, falánk, lusta, de nem éhségtől. Mert aki igazán akar, az talál is munkát és mindennapi kenéret.

A rab lesütötte a szemét. Azelőtt az udvarnál volt és ráismert a halál hangjára. Es az emir folytatta:

— Mindenki talál munkát, — ki tudná ezt jobban, mint én? Mert éheztem, de nem úgy, mint te söpredék, hanem ahogyan az isten akaratából minden becsületes emberrel megeshetik.

Az emir mindinkább tüzbe jött, udvarához fordult, miáltal könyökével kardját félrelokte.

— Hallottatok a hazugság fiát? Nos, most én mondok el nektek egy történetet.

Nagy esüdné és ő folytatta:

— Egyszer közel voltam az éhhalálhoz és öszszébb szoritottam övemet. Nem voltam egyedül, mert velem volt valaki, aki rossz napaimban, amikor üldöztek mig trónra nem jutottam, soha se hagyott el. Es mikor *Kandahar* felől mint valami kvert kutyaköborogtam, kiadtam utolsó pilléremet is. Es naponta, szegényen és betegesen visszatértem a várakozóhoz.

s ezeket a papirosokat is értékesítette. A bankban nem kevesebb, mint négy váltószámlát vezettek. Dr. Berényi szakértő ma a fogházban fölvilágosításokat kért eziránt Prohaska főkönyvezetől, aki azonban annyira elvesztette szellemi képességeit, hogy magyarázatot nem tudott adni. Ime azonban pár számadat a bank könyveiből: Pénztári jegy 736.200 korona van elkönyvelve; közkézen pedig 1.896.200 korona értékű forog. Betét 724.021 K. 74 fillér van a könyvek szerint; tényleg pedig 1.194.740 K. 40 fillér.

A bankban még nagyban folyik a leltározás. Ma irták össze az intézet tulajdonát képező értékpapirokat. Legnagyobb részüket sorsjegy, az értéktük körülbelül 60.000 koronára rughat. A leltározást végtelenül lassítja az a körülmény, hogy a tömeggondnokot folyton zavarják a munkában a felek, akik a bukkott bankkal fennálló ügyes-bajos dolgaikat kívánják rendezni. Lázás forgalom volt a bankban az utolsó napok során. Október 16-án 211.077 korona volt a pénztár forgalma, amely a következő napon, f. hó 17-én 26.667 koronára apadt. 18-án, a csődnyitási napján 2701 korona volt a forgalom és 2263 korona volt a pénztári maradvék, amelyet a tömeggondnok leltározott és átvett.

A Soproni építő- és földhitelbank január hó elsején érte meg fennállásának huszonnyolcadik évét. A bank létrehozatalán — mint a Soproni Napló jelenti — az 1872. év június havában Markl József, Petrik József és Rátz Ágost tanácskoztak, míg aztán kevéssel később, július 7-én többekkel társulva megtették a döntő lépést, amennyiben elhatározták, hogy Soproni építő- és földhitelbank cég alatt 600.000 forint részvényitökével bankintézetet alapítanak, amely az akkor Sopronban már önnálló öt más pénzintézet mellett váltóüzlettel, az építési tevékenységnek későbbök útján való előmozdításával, nagyobb telkek parcellázásával fogja működését megkezdeni. A bank alapítói, akik a 6000 darab részvényből 5500-at maguk jegyeztek. Abert Ferenc, Markl József, Petrik József, Graf Viktor, Thirring Nándor, Krátsch Alajos, Hasenauer Ágost, Wild János, Pálfy Sándor, dr. Kánia József, Rátz Ágost, Zettl József, Ritter Nándor, Abeles G. L. és Schneider Ferenc voltak. Az alakuló közgyűlést 1872. november 12-én tartották meg s a választmányba a nevezettek nagyobb részén kívül id. Seltenhofer Frigyes is beválasztották. Elnökké Petrik Józsefet, alelnökké Rátz Ágostot, titkárrá dr. Kánia Józsefet választották meg. A bank 1873. január 1-én kezdte meg működését. A május 9-diki nagy krach azonban csakhamar megbénította. A részvényitöke legnagyobb része az akkori *Kereskedelmi és Iparbanknál* volt elhelyezve s ott is vesztett volna ha Schneider Ferenc és dr. Kánia József gyors intézkedéssel meg nem mentik. Így is elveszett 60.000 forint.

Ugyanezen év augusztus havában újra életre keltették a bankot Rupperecht János Russ J. B. Kánia József, Zettl Rátz, Schneider Thirring Pálfy, Markl Potyondy, Abert, Mechle és (először szerepel a neve) Schladerer Alfréd. Elnökké Rupperecht Jánost, alelnökké Russ J. B.-t választották meg. Rupperecht 1877. április 5-ig viselte tisztjét, amidőn ebben Russ J. B. váltotta fel, ki maig élén állt a banknak. Elnökségüké alatt a bank részvényesei minden évben 8—10% osztalékot kaptak. Érdekes, hogy a bank akarta a soproni és sopronmegyei távbeszélő-hálózatot megépíteni és pedig 1888-ban; az engedélyt azonban nem kapta meg, mert az állam maga valósította meg a távbeszélő tervét. A bank életében nevezetes nap az 1874. évi január hó 31-ike, amelyen Schladerer Alfrédet választották meg a bank igazgatójának. Azóta Schladerer megszaktítás nélkül, tehát 27 éven át a bank élén állott. Kivülre Wrchowsky Gyula pénztáros 26, Prohaska Arthur könyvelő 25 és Braunschier Gyula levelező 21 éven át állottak a bank szolgálatában.

(A tavalyi mérleg.)

A szakértők, akik szakadatlanul vizsgálják a könyveket, ma már tisztában vannak azzal hogy viszszaemőleg 1880-tól kell megszerkeszteniük a mérlegeket, mert eddigi kutatásaik arról győzték meg őket, hogy az 1880-ik üzletév mérlege lehetett az utolsó helyes mérleg; minden, azután közzétett mérleg hamis. Természetes, hogy hamisított a főkönyv is.

Az 1900. évi mérleget beható kritika tárgyává teszi a Sopron egy cikke. A tavalyi mérleget tüzetes vizsgálat alá véve különösen szembeszökően feltűnnek az aktívák sorában egyes tételek. Ime az intézetnek az 1900. évről kiadott mérlege:

Aktiva:

	Korona
Pénztári számla...	110.494
Váltótárca	630.765
Értékek	424.529
Értékpapírok	763.844
Jelzálogok	64.941
Ingatlanok	77.796
Adósok	544.363

Kommandit-részesedés	200.000
Atmeneti kamatok	18.942
Berendezés	3.017
Összesen:	2,838.692

Passziva:

	Korona
Részvényitöke	480.000
Tartalékalap	154.777
Külföldi	146.000
Nyugdíjalap	38.123
Előadványok	160.000
Pénztári jegyek	812.800
Takarékbetétek	420.688
Hitelezők	551.660
Külföldiek	27.653
Nyereség	56.991
Összesen:	2,838.692

Vizsgálva már most a mérlegnek egyes tételeit, kérdéses, hogyan lehet az, hogy 480.000 korona részvényitökével szemben: értékpapírok: 763.844 korona összegben szerepelnek. Kérdéses tételt képez továbbá az Adósok címén a leltár foglalt 544.363 korona, mely tétel folyószámlán horribilis magasnak tűnik fel. A passzívák rovatában különösen feltűnnek a következő tételek:

	Korona.
Pénztári jegyek...	812.800
Hitelezők	551.660
Előadványok	160.000

Hogy a bukkott intézet tulajdonában levő értékpapírok tényleg pupilláris-papírok-e és mennyiben felelnek meg a mai árfolyamnak ezt a megejtendő vizsgálat lesz hivatva konstatálni, azonban annyi bizonyos, hogy a tönkretutott értékek illuzorius természetűek és leginkább a betevők fogják eme siralmas állapot mellett a csúfosan tönkretutott pénzintézetbe helyezett bizalmukat örök időre megbánni. Az intézet élén állott igazgatósági, valamint felügyelő-bizottsági tagok, kik 10 éven át osztozkodtak 10 százalék nyereségben és részesültek a kimutatott nyereség után jutalékokban (tantiémes) nemcsak erkölcsi de anyagi felelősséggel tartoznak a betevőkkel szemben és első sorban a betevők lennének kielégítendőek, ha egyáltalában van még némi fedezet. Azok a részvényesek, kik tíz éven át 10% osztalékban részesültek, könnyebben fogják vesztésüket elviselni, mint azok a szájalomraméltó betevők, akik csekély 4% kamat mellett kockára tették és teljesen feláldozták véres verejtékkel szerzett és megtakarított filléreiket.

A császár kedélyes estéi.

— Jelenet. —

Szerkesztő: Itt van kérem, egy jó téma.

Munkatárs (megnézi): Már ez is téma?

Szerkesztő: Még pedig kitűnő! „A német császár kedélyes estéi.” A tudósítás ugyan csak annyit mond, hogy ezeken a kedélyes estéken a császár éppugy viselkedik, mint más községek halandói, de ezt nagyon érdekesen lehet megoldozni.

Munkatárs: Hogyan?

Szerkesztő: Mindjárt mondtam, hogy maga egy használhatatlan ember. Hát csak írja, majd én diktálom. És jól figyelje meg a módszeremet, hogy aztán máskor maga is tudjon a császárról írni.

Munkatárs (tollat ragad): Nos?

Szerkesztő: Hát írja: „A császár ezeken az estéken éppugy viselkedik, mintha nem is volna a nagy német birodalom mindenható uralkodója, hanem csak egyszerű halandó, aki éppugy él, mint mindazok, akik csak egyszerű halandók, s a nagy német birodalomnak nem mindenható uralkodói.”

Munkatárs: Gyönyörű.

Szerkesztő: Kritika nélkül folytassa tovább. „A császár ilyenkor szivart is szív, s ezt is úgy eszeleksi, mint bármely más halandó. A szivar végét levágja, s a szivart ajkai közé illeszti oly módon, hogy felső ajka a szivar fölé, alsó ajka pedig a szivar alá kerül.” Érdekes, mi?

Munkatárs: Érdekesítő!

Szerkesztő: „Ekkor jobbkezevel gyujtót gyujt a császár, s az égő gyujtót a szivar végéhez tartja, de nem ahhoz a végéhez, amely a szájában van, hanem ahhoz, amely szabadon áll a levegőben. Ugyanekkor kettőt-bárat szippant a császár és a szivar meggyullad...”

Munkatárs: Tovább, tovább!

Szerkesztő: „A szivar végén — ismétlenül hangsúlyozzuk hogy nem a császár szájában levő végén, hanem a levegőben szabadon álló és immár égő végén — hamu képződik, amelyet a császár az ugynevezett hamutartóba dob, amely művelet után a szivart tovább szívja. Ha már nagyon rövidre égett a szivar, a császár borostyánszipkába teszi. Mint akár-melyik közönséges hivatalnok, ugy a császár is azt a végét teszi a szipkába, amely addig a szájában volt. Az udvari krónikákban nincs rá példa, hogy a csá-

szár valaha, (még a legünnepélyesebb alkalomkor is) — a szivar égő végét dugta volna bele a szipkába. Mint ezekből kitűnik...”

Munkatárs: Na arra igazán kíváncsi vagyok, hogy ezekből mi tűnik ki!

Szerkesztő: „Mint ezekből kitűnik, a császár ezeken a kedélyes estéken éppugy viselkedik, mint bármely egyszerű polgármester, s környezetével nem érezeti hogy ő Németország hatalmas uralkodója.” Pont. — Nos? Ugy-e most már látja, hogy ebből lehet érdekes történetet csinálni.

— o. —

Miss Ellen Stone,

— vagy

az amerikai hittérítő és a zsványok.

Színmet 1 felvonásban.

Személyek:

Miss Ellen Stone.
A rablófőnök.
Stipán, a főnök helyettese.
1) rabló.
2) rabló.

Szín: Sziklás, szaggatott hegyvidék a bolgár határon. — A háttérben barlang, melyből gyenge világosság szűrődik elő. — Alkony.

Rablóvezér (sziklán ül és egy kis könyvből olvas):

Mert boldog az, ki a hiteleneknek...

Stipán (kezében fegyverével, leereszkedik a sziklák között):

Halló! Halló!

Rablóvezér:

Ki szól?! Ki az?!

Stipán, te vagy? Jó híreket hozsz?

Ördög, pokol, hol járjal oly soká?

Stipán (fáradtan leül egy kőre):

Mióta bandánk miss Stonet előgá,

Egy hó lejárt s e hosszú hó alatt

Tárgyaltam én a váltásdíj miatt...

A fővárosban ritkák a zsványok

S ezért szeretlek engem szerlelett

A fűrtimet szétkapkodták a lányok

És estélyt rendezett a nagykövet!

Hüh! Főnök úr, tőlem bármit kívánj,

De nem leszek többé szalon-zsvány!

Rablóvezér:

Jaj, jaj! Neked jó dolgod volt!... De mondj, Nálad van már a húszezernyi font?

Stipán:

Egy hét csupán, s a pénz kezünkre jár!

Rablóvezér:

Ah, még egy hét! Ezt nem bírom ki már!

Stipán:

Mit mondasz? Szólj hát! Mi bajod?!

Rablóvezér:

Ne kérdezz annyit... Nézz be ott!

(A barlang szájához lopóznak és betekintenek).

Stipán (sugva):

No né! A miss pajtásaim körében

És ők ott ülnek, — sorba szépen...

Mit végeznek, hogy senki sem fogad?

Rablóvezér:

Olvasnak!

Stipán (mohón):

Pénzt?

Rablóvezér:

Dehogy! Zsolnárokat!

Stipán:

Miket? —

Rablóvezér:

Pszt! Rögön itt lehet,

S én nem tudom könyv nélkül versemet!

Stipán:

Nem értelek, hangod s kezed remeg...

Rablóvezér:

Ah jó Stipán! Miss Stonet nem ismered!

Stipán (haraggal):

Tán engedetlen? — Bizzad csak reám!

Rablóvezér:

Igen? ... No hát próbáld meg, jó Stipán,

Épp itt jőn!

(Miss Stone, 50 éves, hosszú sovány hölgy, pápaszemmel, kilép a barlangból, utána a rablók.)

Miss Stone (a rablóvezérhez):

Végezék a többivel.

Most ön következik. — Hát mondja el az első zsoltárt!

Rablóvezér (hebegve):

Boldog ember az, Ki a hitetleneknek . . . tetleneknek . . .

Miss:

Hallatlan! Egész délután tanúlja S fejében ennyi sem talál helyet? Most hármát fog tanulni egy helyett!

Stipán (dühösen előlép, törét kirántva):

Ki az, ki önökkel így beszél? Rögtön leváglak, száraz seprűnyél!

Miss (szigorúan):

„Ki karddal támad, karddal pusztul el!“ XXVI, 54, Ezekiel!

Stipán (meghökkenve):

Hogyan méltóztatott? . . . Hisz én csupán Más hangot kértem . . .

Miss:

„Borzasztó lesz ám

A harsonának hangja is neked, Ha hoznak majdán végítéletet, S igazság léssen bűnösök között . . .“ Máté, XIX., VI., 45.

Stipán (ijedten hátrál):

Bocsánát, én csak . . .

Miss (utána megy):

„Nem léssen bocsánát,

Ki vétkezel, kigyók esúsznak utánad, Tüvisre lépsz, lábaddal bármirre megy, S átkozva lész!“ — Dávid, 91.

Stipán (rémülten térdre rogyik):

Oh irgalom!

Miss (szelidebben):

Majd megtisztít a hit

A vétkeidről, bárminő nagyok! (A rablóvezérhez.) Ön pedig, — tudja már zsoltárait?

Rablóvezér:

Még nem, mert borzasztó éhes vagyok!

Miss:

„A kenyér, amiből az ember él, Nem jobb az égnek szent igéinél. Ezekkel éljünk mindenk fölött.“ Lukács XVI, 45.

Rablóvezér (szomorúan leül egy köre, merengve):

Hát kellett ez, hát kellett ez nekem? Volt szép, virágzó, tisztas üzletem! A reggelimhez minden délelőtt Kioszték három szerb kereskedőt S viszont három derék, kővér román Szolgált az uszonámhoz délután! Hová levétek, kedves, szép napok, Most négy hét óta nem rabolhatok, Mert minden rablóm zsoltárt énekel . . .

1. Rabló (busan.)

És ezt az asszonyt én, én fogtam el!

Rablóvezér:

Bár ütött volna, midőn megtevéd, A láncos mennydörgős mennykő beléd!

Miss:

Mit hallottam?! Megint káromkodál, Hát elfelejtetted, mit monda Pál Az ecezusiakhoz? . . .

Rablóvezér (felugorva):

Irgalom!

Híába minden, többé nem bírom! Tartsd meg magadnak váltásdíjadat: Miss Stone, mehetsz! Mehetsz! Az út szabad!

Miss (felegyenesedve):

Szabad vagyok! Szabad vagyok! . . . No lám, Nagyon kedves, valóban. kapitány. De mint a szarvas forrásnak vizére, Ugy áhítottok ti a szent igére És én hozzátok hűtelen legyek? . . . Szabad vagyok! Most még úgy sem megyek!

Rablóvezér:

Édes jó miss! Csak ezt, csak ezt ne tedd! Vihetsz magaddal drága kincseket, És elmaradt váltásdíjad helyett Én adok húszezer fontot neked! Csak menj! Csak menj!

Miss:

Mondtam már, nem megyek!

„Mert bár arannyal telve a hegyek, A megterőknél többet egy se nyom!“ 59, Márk, Evangyéliom. —

Rablóvezér (kétségbeesetten):

Ugy megszökünk majd, itt hagyván e tájat . . .

Miss:

A pásztor mindig követi a nyáját . . .

Rablóvezér (megsemmisülve):

Óh, szép szabadság! Véged volna hát?!

2. Rabló:

Jó brigadérosunk, jó éjszakát!
(A rablók egyenkint a barlangba szállingóznak.)

Miss Stone (utánuk szólva):

De ne felejtsetek az estimát!

Rablók:

Jó éjszakát! Jó éjszakát!

(Miss Stone a barlang nyílása elé telepedik úgy, hogy senki ki ne jöhessen. — Csend. — A barlangból halkán hallatszik egy rabló szava):

Fáradt vagyok, lenyugszom,

Almos szemem bezárom,

Óh, te mennyei atyám,

Viselj gondot én reám . . .

(Függöny.)

Lio.

FŐVÁROS.

(*) A vásárosarnok-bizottság ma délután ülést tartott Almády Géza tanácsos elnöklése mellett. Ziegler Nándor vásárosarnok-igazgató jelentést tett a vásárosarnokok 1900. évi forgalmáról és fontosabb mozzanatairól. A jelentés szerint a vásárosarnok-intézmény nagyobb érvényesülését akadályozza egyrészt az, hogy hiányoznak az olyan nagykereskedők, akik az életmókket nagyban veszik és eladják, vagy, ha van is ilyen kereskedő, az nem rendelkezik elegendő forgalmi tőkével. Másrészt okvetlenül szükséges a fogyasztási adónak leszállítása s a közlekedési eszközknél az olcsóbb tarifa.

A földmívelésügyi miniszter, valamint a belügyminiszter is fölkerlte a főváros hatóságát, hogy — a mennyiben lehetséges — támogassa a magyar gazdák vásárosarnok-ellátó szövetkezetének azt a kívánságát, hogy engedjék el neki a vásárosarnoki helybék felét. A vásárosarnoki igazgató a kérdés teljesítését javasolja. Fenyvessy Adolf azt kívánja, hogy a hatósági közvetítőknek egyenlő mértékben mérjenek. Nem áll az, hogy a magyar gazdák vásárosarnok-ellátó szövetkezetek inkább szolgálná a mezőgazdaság érdekeit, mint a másik hatósági közvetítő. Hiszen egyik éppen úgy a mezőgazdálkodó szerzi be a cikkeket, mint a másik. Nem hajlandó tehát olyan támogatást megszavazni, amely úgy sem sem segíthet semmit. Mátyus Arisztid és Polonyi Géza felszólalásai után a bizottság a szövetkezet kérésének teljesítése mellett határozott.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Víg-színház. A Víg-színházban ma este Alexandre Bissonnak *Az államtitkár ur* című híres vígjátékát elevenítették föl, mely a színház legkiválóbb repertoár-darabja volt. A címszerepben Fenyvesi Emil lépett fel hosszas betegsége után először, aki ezt a szerepet annak idején nagy sikerrel kreálta is. A művész alakítása ma este is éppoly átgondolt, mint finom volt és a közönség a legmelegebb rokonszenvvel üdvözölte ismét a színpadon. Az előadásnak nagy érdekességet adott Csillag Teréz asszony, aki először játszotta Susanne szerepét. Mint minden alakításába, úgy ebbe is előkelő művészi egyéniségének egész báját és tudását vitte bele és a szingzardag Bisson-alakot a maga tökéletes egészében állította a néző elébe. A művész sok tapost kapott fényes alakításáért. Az előadásban Góth, Hegedűs, Tapolczai, Balassa, Nikó Lina, Varsányi Irén, Rónaszéki vettek részt. A ház tele volt.

** III. Katalin. A Népszínháznak, ahol Fejér Jenő és Béli Izor Katalin című operettjének címszerepét a beteg Hegyi Aranka helyett Semsey Mariska, a M. kir. Opera tagja énekel, mégis lesz III. Katalinja, ha nem is Blaha Lujza személyében, akit a népszínházi kullissza-diplómáca meg szeretett volna nyerni — cárnőnek. Ez a III. Katalin Zilahin-Singhoffer Vilma asszony, az ismert énekesnő lesz, aki már tanulja is a szerepet s aki a jövő hét folyamán fog bemutatkozni az operett címszerepében.

** A Népszínház sorsa. A népszínházi bizottság szombaton délután ül össze, hogy az intézet bérletének küszöbön levő lejáratát alkalmából autonóm hatáskörében a színház jövő sorsa felől döntsön. Megvan a nizu s nyílt pályázat mellőzése és a pályázat kiírására egyaránt. Mi a magunk részéről *lisztán elvi szempontból* és a döntés morális súlyának fokozása érdekében azt tartjuk, a leghelyesebb ut a nyilvános pályázat, amely lehetővé teszi az erők szabad mérkőzését és a legérdemesebbnek győzedelmét.

** Fedák Sári a Magyar Színházban. A Magyar Színház igazgatósága hivatalos kommunikéban tudatja, hogy Fedák Sári kisasszonyt a mai napon szerződtette. Ezt a szerződést tárgyalások előzték meg a művész és a Népszínház igazgatója közt. Hogy ezeknek a tárgyalásoknak mindkét fél jószándéka mellett sikerük nem volt, mutatja az eredmény, amely egész határozott gyarapodása a Magyar Színház művészi erejének. Ilyen esetben, amikor az igazgató csak a veszteség pozitív érzésével válhat meg színháza egyik nagytrórá tehetőségétől és maga a művész is bizonyára megindultsággal távozik a területéről, amelyen első erős sikerei kifakadtak, meddő dolog a késő rekrimálás: ki, miben, hol miért hibás. A tény az, hogy Fedák kisasszony az új, mondjuk legújabb nemzedék legragyogóbb színpadi talentumainak egyike az operett virággal és illattal teli mezején. Sok kiválósága sorában roppant temperamentuma, ötletessége, színbősége, becsüvágya, tanulmányossága, még a siker után komoly igyekezettel és munkával való áhítózása is kedvessé és becsessé teszi. Bizonyára e siker vágya és fokozott kiküzdésének reménye birta új fészekrakásra. Jó kedvvel véggezheti ezt a munkáját, mert rövid pályáján is tudott hozzávaló meletet szerezni a közönség rokonérzésében. Ugy látszik, nyilvános téren ez a legfőbb vagyon. akár könnyvet ír valaki, akár kőből épít, akár csak könnyű szívvel játszik és dudorász ha van igen sok ember, aki örömet nézi, hallgatja. Hát jó szerenését!

** A Víg-színház bemutatója. A Víg-színházban holnap, szerdán, a *Pillangókisasszonnyal* együtt egy eredeti társulat kerül bemutatásra. Az újdonság *A veltélytársak* című egytelvonásos vígjáték, mely a Víg-színház legutóbbi pályázatán kedvezően tünt fel; a pályabírák megdicsérték és előadásra ajánlották. Az ismeretlen szerző Gargon névvel fog a színpadon szerepelni. Az újdonság főszerepeit Gassi Mariska és Tapolczai Dezső fogja játszani.

** Filharmonikusok első hangversenye. A Filharmonikus Társulat első hangversenyt e hónap 23-án rendezi a Vigadó nagy termében Kerner István kamaragy vezetője alatt és Rosenthal Mór udvari kamaraművész közreműködése mellett a következő műsorral: Beethoven 4-ik Simfonia (B-dur), Chopin Zongora versenye (E-moll). A zongora részét Rosenthal Mór játssza. Goldmark Scherzo (B-dur). Liszt Hunnok Hárc. Simfoniai költemény orgonával.

Jegyek e hangversenyhez Méry Béla zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12.) kaphatók.

** Pálmay Ilka a Víg-színházban. Pálmay Ilka kétnapi pihenő után holnap, szerdán, játszása hetedszer a *Pillangókisasszony* címszerepét a Víg-színházban. Az amerikai szenzációs dráma és a művész alakítása iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a *Pillangókisasszony* legutóbbi előadására az összes ülőhelyek már délelőtt elkeltek.

** A Nemzeti Zenede új igazgatója. A Nemzeti Zenede választmánya gróf Zichy Géza elnöklésével ma délután 6 órakor jött össze, hogy a zenede igazgató jelölése dolgában döntsön. Több választmányi tag kívánságára a döntést elhalasztották és vasárnap délután 4 órára újabb jelölő ülést hívtak össze.

** Schrátt asszony bucsuja. Schrátt Katalin asszonynak, a bécsi Burg-színház volt híres művésznőjének tegnapi volt az első bucsufelépése a bécsi *And der Wien*-színházban a *Váljunk el!* Cypriennejében. A művész, mióta a Burg-színház kötelékéből nem egészen zajtalanul távoznia kellett, nem játszott a bécsi közönség előtt s így Schrátt asszony fellépése elsőrangú színházi eseményszámba ment az osztrák császárváros közönsége előtt. A művésznőt a minden zugában tömött ház a legnagyobb ovációkban részesítette és elárasztotta virága ándékokkal. Első megjelenésekor alig tudott szöhoz jutni a művész a percekig zugó tapstól. Az előadásban ott volt Kriehammer hadügyminiszter, gróf Széchenyi, a király személye körüli miniszter és a Bécsben időző diplomáciai kar nagy része. A művésznőnek aki tudvalóvölég Amerikába megy, még egy bucsufelépése lesz e hónap 28-ikán, melőtt végleg elszakadna az osztrák császárvárostól. Ezen az estén Schrátt asszony egy *Anzen-gruber*-darabban fog lépni.

** Öngyilkos színházi pénztáros. Meiningenből táviratozzák, hogy Beck Eduárd, a meiningeni udvari színház pénztárosa fölbőltötte magát. A Németországban ismert színházi embert, aki hercegi tanácsos volt, gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba.

** A kolozsvári Nemzeti Színházban tegnap — mint lapunknak írják — Shakespeare-est volt. *Othello* került színpadra a címszerző Molnár Lászlóval, aki e kitűnő alakításával fényes sikert aratott. A közönség számtalanszor hívta a lámpák elé *Porzoltóné-Lukács* Juliskával együtt, aki Desdemona szerepét nemes egyszerűséggel játszotta.

** A Népszínház bemutatója. Ifjú *Bokor József* új eredeti énekes bohózatából, melynek piteken, 25-ikén lesz a bemutatása, az utolsó főpróbák olyannak a Népszínház színpadán *Vidor Pál* főrendező és a szerző mint karmester vezetésével. A darab francia tárgyú s meséje egy francia faluban történik. A nő főszerepeket *Fedák Sári*, *Bojár Teruska*, *Kápolnai Irén*, *Vidorné*, *Harmath Ilona* és *Rózsa Giza* játsszák.

Színész és író.

Írta: *Szász Zoltán*.

Miként XVI. Lajos lenyakasztatásának hírére viszketni kezdett minden fejedelmi nyakszirt, épp úgy meg fog remegtetni egy esomó európai színésztinktélyt a Théâtre Français darabválasztó komitéjének miniszteri kivégzése. Vagy legalább is, ha van a színész-fejedelmekben testületi szellem s él bennök a távoli események továbbható erejének megsejtőképessége, a Molière házában hat societairejét lefokozó rendeletből a színészetnek magának a vereségét fogják kiérezni. Persze ez csak olyan eszmei, fontoskodó általánosítók által hirdetett vereség, mely közvetlen anyagi veszteséget éppen csak arra a hat párisi urra nézve jelent. Ha azonban ez a párisi esemény arra nem is jó, hogy más országbeli színész-lekiismeretekben hivatásuknak egy újabb, nemesebb fölfogását ébressze föl, ennek az új, előkelő fölfogásnak megajánlását föltétlenül érdekessé és alkalmosszerűvé teszi.

Elismerem, a színésznek igen nehéz tisztába jönni saját maga és működése igazi értékével! Kivéve a csapatait élén bevonuló győzelmes hadvezért, semmiféle kiváltságnak sem jut ki oly bőven s oly közvetlen formában a mások, a tömeg elismerése, tetszése, ami tudvaleg a besület, a dicsőség. Persze a gondolkodó színész tudhatná, hogy ez a feléje özőnlök lelkesedés épp oly kevéssé szól neki, mint a felemelt oltárszentség előtti leborulás a papnak. Mindegy; a szentség annál inkább elfogadható, mivel maga ez a tömeg se tudja, hogy lelkesedése nem a színészt illeti meg. Az intelligens színész azonban le kell, hogy mondjon erről az értelmi kiskorok számára érvényes mentségről; neki szépen be kell saját magának vallania azt, hogy ő csupán eszköz, csak anyag s hogy igazam van nekem, mikor állandóan és enyhítések nélkül a színész számára élet-mottóul ajánlom a walesi herceg jellegét: *Ich dien!*

Szolgálok! Igen, a színész a drámaíró szolgája; magasabbrendű és szövevényes törvények szerint mozgatott marionette, szolgálja annak az író elméjében kialakult gondolatrendszernek, mely a drámában megnyilatkozik. Epp ezért az eszményi állapot az volna, hogy az író a színházhoz ne csak egy szöveg-könyvet nyújtson be, hanem hogy minden egyes színésznek minden egyes mozdulatát ő tanulta be, hogy minden mondatnak a ritmusát, minden lélekzetvételt, minden arczmólváltozást, minden ruhadarabot, egyszóval a drámája minden hatás-elemét saját maga határozza meg vezényelve a siker felé. Ez nem történelmi megvalósítható egészen így. De ha nem is válhatik valósággyá az eszmény, joga van azért arra az eszmény-kiváltságra, hogy cél legyen, mely felé tölni kell. Ez a törekvés pedig föltétlenül a színésznek minél nagyobb önfegyelműzését, minél lelkesebb simuló-képességét, minél lojálisabb szolgáló-hajlandóságát, röviden az alattvaló-erények minél szebb gyűjteményét. Igaz, ez a régi színész-típusnak, a népszerű színésznek, a *mas tu vis*-nek a Keane-eknek halálát jelentené! Persze; de ki zokog sokáig a postakocsi kihunyta miatt, mikor gőz-mozdonyokkal lehet fölszárítani a minden elmúlt megillető könnyeseppeket. A színész, az egyéni, zsarnoki hajlandósága, maga-magát játszó színész egy kihalásra szánt jelenség, amely bárhogy erőlködik s kapaszkodik is kitartójába, az alsóbbrendű eszefelék-eszközökbe, helyet kell hogy adjon az egyéniségtelen, számító értelemmel, józanul dolgozó, teljesen az író rendelkezésére álló modern színésznek.

Ez a modern színész tudja és elismeri, hogy működésnek csak föltétlen eszköze annak a teremő működésnek, mely az író elméjében kialakította a drámát. Főcélja tehát, hogy a színpadon minél hibetelen igyekezzék megvalósítani a mű képzelhető eredetijét. Ennek a reprodukáló működésnek az elismerése aztán lehetetlenné tesz minden egyéniségre, önálló, független alkotásra való törekvést, mivel az egyéniségnek éppen a sajátos világlátás, a sajátos gondolkodás és sajátos alkotásbeli alaptörvények föltéttelei. Tehát megsejteni milyen hanggal, beszéddel, mozdulatokkal lehet az író egyedüli konkrét alkotását, a dráma szövegét színpadi életté tenni, ez a színész kötelessége és ez lehet egyetlen becsületes törekvése. Mondom, jó volna, ha épp azért a színész minden munkáját az író gyámolása, az író utmutatása alatt végezné, ha az író a színészeit és színésznőit kedve szerint gyurhatná, forgathatná és mozgathatná ide-oda. Ez természetesen a mai színház adminisztratív berendezése miatt lehetetlen, meg azért is, mivel tényleg olyan emberek is irnak drámát, akik a szolgáló-szakra hivatott színésznél értelmileg és művészi érzésben alsóbbrendűek s így örülhetnek, ha a színész szegény termékükbe valamit belealkot.

Meg kell tehát az írónak is egyelőre azzal elégednie, hogy az ő művét a színész kommentálja s hogy az anyagi, a külső játék, a beszédmód, az alakok külseje, a járás-kelés, az arcjáték, az öltözködés csak annyiban kövesse az ő intencióit, amennyiben ezt a színész becsületessége akarja. S éppen, mert ez a becsületesség a régifajta színész lényegével ellenkezik elképzelhetetlen, hogy ilyenfajta emberek ugynevezett irdalmi darabokat jól, azaz saját egyéniségük háttérben tartásával adjanak s főleg, hogy az ilyen darabokat szeressék. A régi iskola színésznél épp azért nem is kell lben s az egész lélektani dráma. Természetes: ezeknek a főelemek a műben megnyilatkozó eszme, tehát első sorban a szöveg s ebben is nem a mondatok ritmusa vagy szavak csengése, hanem a benne rejlő gondolat és érzésanyag. Külső, par excellence színész-hatások szempontjából az ilyen darab tehát kopár. Az, ami jellegzetesen színészi, a nagy, hatalmas gesztus s a zengő, koturnusos hang, amilyen példán az antik végzettség a romantikus rablógyilkos-tragédiákban nyüzög, a modern lélektani drámából hiányzik s épp ezért az ilyen előkelőség a telivér színésznek nem kell. Egyáltalában, figyeljük meg, minél előkelőbb, diszkrétebb egy hatáscsoport, annál ellenszenvebb és idegenebb a rutinból élő aktor számára: szépen, paradésan járni, kezét, lábát, fejét festően tartani mind tudnak, a világias föllépést és félvilágias tesztjüket könnyen megtanulják, jól szavalni már sokkal kevesebben tudnak, jól beszélni alig néhányan s intelligensen hallgatni egyik se. Persze a hitványság eme dédelgetésében megint szövetségese a színésznek a tömeg, a esősélek, amely örjög a színészetért s hideg marad, ha művészetet közvetítő diskrejt játékot kap.

S még ezt is tudni kell egy előkelő színésznek: a közönség nem isten, amelynek kénye-kedve, minden szeszélyváltozása parancs, hanem gyermek, amelyet nevelni kell. Azaz ezt csak a színművészek kell tudni, mivel az operette s más művészi al- és félvilágok komédiánsnépe számára tényleg föltétlenül igaz, hogy a tömeg az Uristen. Amíg azonban a művészetek s így a színművészet is ezt arrogálja magának, hogy nemcsak anyagi fizetésre, hanem erkölcsi elismerésre is jogot formálhat, addig saját érdekében különböznie kell attól a komédiánságtól, amely csak éppen fizetésre számít. Azaz, amíg azt a bizonyos kulturmissziót hirdetik s minden ezzel járó kiváltságot kívánnak maguk számára a különböző országbeli Théâtre français-k, addig színészek számára kötelező hivatásuk művészi, nevelő fellegfoga. Arról lehet beszélni, hogy van-e egyáltalában államilag támogatott színházakra szükség, de a míg vannak ilyenek, föltétlenül szükséges, hogy a bennük működő személyzet beilleszkedjék abba a nagy kulturmunkába, melyet az állam, az egész társadalom végez. A beilleszkedés pedig ebben az esetben abból áll, hogy a színészet az irdalom alá rendelje magát. Így aztán lehet előkelő drámai művészetet csinálni.

Társulatokkal, melyekben nincsenek egtevívó lángoszek, de csupa tanulóknak és tanuló tehetség. Ennek a művészet-fajtának most úgy is rossz napjai vannak, aminek a színészet nem kis részben az oka. És pedig nemesek az állami színházak maradi stílusa, hanem a kóborló színész-nagyságok tömegrontó hóbortjai is. Hiába ujjongott s gunyolódott Sarah Bernhardt a Francia színészeknek megaláztatásán; ő és fajtája is kiszimatolhatná ebből az eseményből az elmulás, jobban mondva lefokozódás közeledő szelét. Mert a fejlettebb közlések majd be fogja látni, hogy az ilyen Sarahk, Dusek, Réjaneok, Novellik, Zaccanik, akik rongy-, vagy általuk ronggyá virtuozkodott szerepekkel járják be a világot, nem művészi jelenségek, hanem alsórendű színházakba való igazító érdekességek. Nagy egyéniségek? Eh, a színész, még egyszer mondom, ne legyen nagy egyéniség, mert akkor nagy komédiássá válik, azaz benne a nagyság sántán elem, mely csak a sütyédés közbén élheti ki magát. Ebbe már bele kell nyugodni. Vannak foglalkozások, melyek lényegükönl fogva nem valók a zeniknek. Ilyen a színészet, a nemes, komoly színművészet. S éppen ezért a színészeknek le kell mondaniuk arról a titokban mindenikőktől által dédelgetett jelzőről, melyet Schwartz Magda, a drámai hősnők eme legkomikábbja szaval el egész fajtája nevében: *En vagyok én, Debry. En — szolgáló vagyok, ez az igazi s ezt is fogja a jövő színésze vallani.*

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Tiszteességtelen verseny.** Hogy *Strek Károly* topolyai molnár nem elsőrangú statisztája, azt az a nyilatkozó hangja cikk bizonyítja, melyet irt a *Molnár László* Lapijába. Malomkönyvi gorbomaságokat rótt össze *Honig Zsigmond* rovására, aki szintén molnár, s akinek malma ugyancsak Topolyán örül. *Strek Károly* azt állította az említett cikkben *Honig Zsigmond*ról, hogy tanáról tanára járva, koldusmódra tuvarozza össze az örölni valót. De még egyéb mondani valója is akadt a cikkirő *Strek*nek. Meg is írta, hogy konkurrens néha kiáll a kapuba, megfogja a gabonával megrakott kocsiat, s könyörög, hogy hozzávigyék az örölni valót. Ha a kocsis vonakodik, akkor *Honig* felkap a kocsis mellé, közéjé csap a lovakkal és „*utonálló módon, erőszakkal odahajt a malmahoz*“. *Honig* rágalmozás címén sajtópórt indított *Strek Károly* ellen, aki késznek nyilatkozott, hogy állításainak valódiságát bizonyítja. Ezt a panaszt tárgyalta ma a budapesti törvényszék mint sajtóbírószék *Zsitny Leó* elnöklésével. A vádlott beismerte a szerzősöveget és kérte, hogy engedjék meg a bizonyítást. A bíróság megengedte, mire felolvasták a kihallgatott tanuk vallomását. Felolvasták egyúttal *Honig* egyik körlevelet melyben a topolyai molnár a saját malmát a másik malom rovására dícséri. A sajtóbírószék dr. *Banha Gyula* védelme után felmentette a vádlottat a rágalmozás és becsületsértés vádjá alól. Az érdekes ítélet megokolása kiemeli, hogy *Honig* olyan módon tört konkurrensnek üzleti érdekei ellen, amelyeket tisztességesnek nem mondhatók. A törvény megengedi, hogy valaki a saját portékáját dicsérje, de az nem engedhető meg, hogy az öndicséret ürve alatt mások üzleti tevékenysége kisebbíttessék. Minthogy *Honig* ezt eslekedte, a sajtóbírószék jogosnak vette azt a felháborodást, amely vádlottal az inkriminált cikket megírta. Ami az *utonálló kifejezést* illeti, azt a bíróság csak st. ubeli figurának vette, amelyet tekintettel a cikk tartalmára, nem lehetett betű szerinti értelemben mérlegelni. A panaszos semmiféle panaszszal élt.

§§ **Pintye György panaszja** A *Budapesti Hírlap* tavaly *A letartóztatott agitátor* címmel cikket közölt, melyet *Czakó Károly* hírapírú köztűt be a szerkesztőségnek. A cikk szerzője kimerítő életrajzot adott *Pintyéről*. Többek között leírta, hogy *Pintye* mint esendő kezdte pályáját, majd nemzetközi agitátor lett s érintkezett az oláh ligával és *Sturza* miniszterelnökkel. A budapesti államrendőrség politikai detektív is volt, majd a miniszterelnökség nemzetiségi osztályába került ahol ráütközött kétkulacsoságra és elküldték. Bukarestbe ment, ott teljesen eziült, míg végre változást ért el letartóztatást. A cikkely miatt *Pintye György* sajtópórt indított *Czakó* ellen s a törvényszék a tárgyalást mára tűzte ki. A panaszost, aki most a nagyváradi törvényszék jogházában ül, *Czelly Károly* aradi ügyvéd képviselte *Czakó* védője dr. *Admél Géza* volt. A tárgyalás elején a védő a tárgyalás elnapolását kérte, hogy a panaszos is jelen legyen a tárgyalás elején. A bíróság erre kimondta, hogy mivel *Czakó* vádjainak bizonyítása közérdeklő dolog helyt ad a legmesszebb menő bizonyításnak, ez okból a tárgyalást elhalasztja s az új tárgyalásra *Pintye Györgyöt* is beidézi.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczy
Lithion-forrás

Salvator kitűnő sikerrel
használatik

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és kövszénybántalmak ellen, vizelet nehézségei, továbbá a légző és emésztési szervek haratos bántalmainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csakmentes!
Kapható átványviszerekeskedésben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál Ezerjsem.
Budapesten, főraktár Edecskuty L. urnál.

Nyilatkozat.

Gabel Gyula ismét felmelegíti zuglappán azt a képtelen hazugságot, hogy én *Barta Odón* képviselő érdekében zsidó hitrokonaimat a rituális vérvád kihilásával fenyegetem volna.

Gabel Gyuláról csak egy tekintetben vannak megoszolva a vélemények. Némelyek egészen boldognak s főleg széhhimónak tartják őt, mások meg fölbolondnak s egészen szőnimónak. De abban meggyeznek a nézetek, hogy sem az esze, sem a tisztessége nem ép állapotú. Ez az örült és aljas rágalma is megöbbit az agyverőre és jellemre vall. Ilyen alaknak a ráfogását önértzetesen s utáttal utasítom vissza. Örgöngésével, melyek *Barta Odón* orsz. képviselő urhoz fel nem juthatnak s engem sem érinthetnek, eddig sem történtem, ezental sem 1893dém.

Munkács, október 21.

Hartstein Lajos.

Osztalysorsjegyek

a mos kezdődő I. huzáshoz eredeti áron kaphatók:

1/4 sorsjegy	12 kor.	1/4 sorsjegy	3.— kor.
1/2 „	6 kor.	1/2 „	1.50 „

Mercurbank

BUDAPEST, IV. KER., Váci-utca 37. sz.
Vevőinknek oddig már több mint
10 millió korona nyeregenyit fizettünk ki.
Teljes titoktartás biztosított.

SOMATOSE

(oldódó hufesthérye)

orvosi szaktekinélve véleménye szerint „tápkészítmények ideálta” betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

TROPON a gyomor bajosok legjobb tápláléka.

A gyöngésségi érzést, mely a rossz emésztésüeknél, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében állép, a Tropin hamar megszünteti.

Ez a kőnyog emésztelős fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemésztani egyáltalán nem képes, hogy szerveztüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Mibe kerül vidékre szállítva?

Kérjen árjegyzést a

Szt.-Lukácsfürdő kútvállalatától, Budapesten.....

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

Főúri vadászat. Pompásan sikerült vadászat volt a napokban gróf Szapáry Pál sírok-újfalusi birtokán. Területre került: 400 fácán-kakas, 200 fogoly és 800 nyul. A vadászatot résztvették: herceg Liechtenstein Henrik, herceg Metternich Klement és nővére (Königswartból), gróf Erdődy Sándor és neje, gróf Wenkeheim, gróf Festetics György, Riegler huszárkapitány, gróf Esterházy Miklós Mór, ifj. báró Pavel Rammingen, Latinovits Ernő és mások. — Vadászat után a főúri társaság a kastély fényes termeiben ebédre gyűlt össze; ebéd után a fiatalok táncra perült Vajda szombathelyi cigányprimás kitűnő muzsikája mellett.

Bécsi lövésznyek. A kiírt pótmeeeting kedvéért sem akar az idő Bécsben kedvezőbbre fordulni és így ma is minimális látogatottság mellett egyhangú képet nyújtott a Freudenában. A Primás II. versenyben *Mindrey* nagy terhelés a hosszú távolság ellenére is győzött *Akárhogy* és *Durban* ellen. A nap legjobban dotált futama a nagy bécsi őszi akadályverseny volt, melyben jó társaság futott. Előnyös terhénél fogva *Felleg II.* volt a favorit, de a finishben még kellett hajolnia *Da kommt sie* előtt, mely már új tulajdonosa, Mr. White színeiben futott. Ugyancsak a második helyre kellett a másik hercegi lónak is beérnie, melyet a háromévesek gátversenyében a nagy outsider *Teuff-Teuff* vert le. A totalizátor huszonhatszoros osztalékot fizetett győzelmére. Az eladóversenyt szintén a fogadásokban elhanyagolt *Da capo* nyerte *Testör* és a favorit *Allerceil* fidel ellen. A nyeretlen kétévesek eladóversenyében Bonta szép lovaglással nyakhosszra biztosította a favorit *Kartal huga* győzelmét, míg a másik kétéves versenyt *Getrost* nyerte.

A részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek gátverseny. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Orssich Pál *Teuff Teuffe* (Sinn) első, herceg Taxis E. Csillaga (Williamson) második, Mr. C. Wood Windsor (Brown) harmadik. Azután: Azért is. Dureh di Lappen, Csendes, Vietress. Oppositio, Beaufls, Orestes. Totalizátor: 10: 260. Helyrefogadások: I. 60: 333. II. 50: 91. III. 50: 132.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Lovag Lederer S. *Da capo*-ja (Richnonsky) első, báró Harkányi J. *Testör*-e (Wilton) második, Rhoinack Wolbeck fh. *Allerweil* fidelje (Adams) harmadik. Azután: Adoma, Huszár, Szél-

toló, Doni kozák Fülöp. Totalizátor: 10: 121. Helyrefogadások: I. 50: 114. II. 50: 116. III. 50: 93.

III. Primás II. verseny. Díj 8000 korona. Távolság 2500 méter. Báró Springer G. *Mindreye* (Adams) első, lovag Lederer S. *Akárhogy* (Schlack) második, gróf Festetics T. *Durbanja* (Soutuey) harmadik, azután *Ignác*, *Perlasz*. Totalizátor: 10: 22. Helyrefogadások: I. 50: 83. II. 50: 112.

IV. Nyeretlen kétévesek eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Schossberger *Kartal huga* (Bonta) első, Lederer Mintája (Schlack) második, Mr. Wood Isère-je (Rothuss) harmadik. Azután: Szerence, Zsabri, St. Honorat Sprit, Ostrog, Tandaradet, Cosmétique, Lidietrip. Totalizátor: 10: 26. Helyrefogadások: I. 60: 69. II. 50: 84. III. 50: 91.

V. Kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Dréher A. *Getrost* a (Glechrist) első, Baskovics E. *Neszeje* (Black) második, Gróf Andrássy G. *Anecedoteja* (Sopp) harmadik, azután *Aventure*, *Saperloter*, *Muslica*, *Sajó*, *Aimás*, *Quitt*, *Ostende Express*, *Sprudel*. Totalizátor: 10: 36 Helyrefogadások: I. 50: 89. II. 50: 356. III. 50: 124.

VI. Nagy bécsi őszi akadályverseny. Díj 10.000 korona. Távolság 6400 méter. Mr. White *Da kommt sie* (Sinn) első, Auersperg bg. *Felleg II*-je (Williamson) második, Geist G. *Bohémeje* (Machan) harmadik, azután: *Flaggenschiff*, *May*, *be*, *Garcia*. Totalizátor: 10: 54. Helyrefogadások: I. 50: 23. II. 50: 70.

VII. Októberi verseny. Díj 3000 korona távolság 1600 méter. Gróf Henckel A. *Malluce* (Prudames) első, Mr. Wood *Jubiléeje* (Prusser) második, báró *Üchtritz* Zs. *Chryseis* (Paral) harmadik. Azután *Royal*, *Patron*, *Fagon*. Totalizátor: 10: 24. Helyrefogadások: I. 50: 81. II. 50: 143.

TAVIRATOK.

Pétevár, október 22. A *Novostí* szerint legközelebb egy rendkívüli aghán követtség érkezik ide, amely azután Londonba utazik és Oroszszágon át visszatér Afghánisztába.

London, október 22. A király és a királyné ma délelőtt Balmorából ideérkezett.

Szofia, október 22. Hír szerint a *Miss Stoneval* egyidejűleg elöngött *Zúka* papuó a rablók fogságában meghalt.

A német vámtarifa.

Berlin, október 22. Bármennyire követeljen és szenvedélyesen követelik is az agráriusok, hogy a kormány mondja föl a kereskedelmi szerződéseket még a vámtarifa-tervezet tárgyalása előtt, a birodalmi kancellár a leghatározottabban ellene van ennek, mert nyilvánvaló, hogy a kormány e követelés teljesítésével teljesen kiszolgáltatná magát az agrárius szövetségnek. Nyilvánvaló, hogy a konzervatív agráriusoknak nagyon inyukre volna az az időköz, amely a szerződések azonnal való felmondása után előállna és elhúzódnék a vámtarifa-tervezet tárgyalásának befejezéséig.

Berlin, október 22. A félhivatalos *Nordd. Allg. Ztg* írja: Különböző lapokban az a hír jelent meg, hogy a német kormány a kereskedelmi szerződéseket egyáltalán nem szándékozik felmondani. Érthetetlen, hogy miképp keletkezhetett ez a felfogás, amikor új vámtarifát dolgoztak ki és köztudomásu, hogy a német kormány e vámtarifa segítségével a külföldhöz való kereskedelem-politikai viszonyaink újabb szabályozását akarja elérni, különösen hazai agrárterményeink erősebb védelme mellett. Az az elhatározás, hogy a kereskedelmi szerződések egyáltalán ne mondassanak fel, ellenkeznek a céllal és csak a külállamok pozíciójának erősítését jelentené, amelyekkel új alapon öhantunk kereskedelmi szerződéseket kötni. A német kormánynak tehát természetesen szabad kezét kell a maga számára biztosítania, hogy alkalmas pillanatban a fennálló kereskedelmi szerződéseket felmondhassa. Hogy ez a pillanat beáll-e és mikor, a további körülményektől, különösen pedig az új vámtarifa létrejöttétől és a többi államokkal való tárgyalásoktól függ.

A francia bányász-sztrájk.

St.-Etienne, október 22. Az egyesült bányászok bizottsága megbízta a Pas de Calais megye bányászainak titkárt, hogy arra az esetre, ha az általános sztrájkot elhatározzák, hívja össze a nemzetközi bizottságot gyűlésre, hogy a külföldi egyesületek támogatása tárgyában tanácskozzanak. A városban és a környéken teljes nyugalom uralkodik. Ennélogva semmi rendkívüli óvintézkedést sem tettek és katonaságot nem rekriváltak.

Páris október 22. Mint a *Matin* jelenti, a bányász-szindikátus három mérsékeltbb delegátusa azt indítványozta, hogy az általános sztrájkot csak nyolc napra mondják ki. A bányászok utcai tüntésekkel demonstrálják szolidaritásukat. A négy forradalmi kiküldött visszatartotta a választ, mert a bányászok között most uralkodó izgatottságot fel kell használni. Más lapok azt jelentik, hogy a kiküldöttek nem hoztak végérvényes határozatot, hanem a bányász-központok képviselőihez fordultak, hogy a kormánynál

közbenjárjanak és ennek nézetét az általános sztrájk elnapolásáról kikérik.

St.-Etienne, október 22. A bányászok egyesült bizottsága ma délelőtti ülést tartott, amely délig folyt. A határozatokat titokban tartják, a tanácskozásokat délután folytatják.

A spanyolországi zavargások.

Madrid, október 22. *Sagasta* miniszterelnök ágyban fekvő beteg. A kamara tegnapi ülésén a vígói események miatt *élnék incidensek* voltak. Egy képviselő azzal vádolta *Urzaiz* pénzügyminisztert, aki vígói képviselő, hogy *ő a zavargókat bátorította*. A miniszter nem volt az ülésen.

Óvadék mellett.

Szofia, október 22. A miniszterek vád alá helyezése ügyében kiküldött bizottság elhatározta, hogy *Ivanov* és *Toncov* volt miniszterek fejéenkint 50.000 frank óvadékot tartoznak letenni, ellenkező esetben fogságba vetendők.

Közgazdasági táviratok.

New York, október 22. *(Terményiárszék.) (Zárlat.)*
Gyapot: New Yorkban helyben 8.9/8 (8.9/8), okt.-re 7.85 (7.78). Januárra 7.89 (7.81). New-Orleansban helyben 7.7/8 (7.4/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphianban 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — *Zsír:* Western steam 9.50 (9.50). Rohe és Brothers 9.80 (9.90). — *Tengeri irányzata tartott.* — Okt.-re 60.9/8 (60.9/4) Decemberre 61.— (61.1/8). — Májusra 62.— (62.1/8). — *Buza irányzata szilárd.* — Píros 6szi helyben 73.9/8 (73.1/4). Októberre 75.1/8 (75.—). Decemberre 76.9/8 (—). márc.-ra — (—). Májusra 79.1/4 (79.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/8 (1.1/8). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7.1/8 (7.—). Okt.-re 6.45 (6.35). Januárra 6.70 (6.60). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3.9/8 (3.9/8). — *Ön:* — (24.50). — *Réz:* 16.7/8 (16.7/8). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 22. *(Terményiárszék.) (Zárlat.)*
Buza irányzata állandó. Okt.-re 69.9/8 (69.9/8). Dec.-re 70.1/2 (70.1/2). *Tengeri irányzata tartott.* — Októberre 54.— (54.1/4). — *Zsír:* Októberre 9.10 (9.30). — Januárra 9.90 (9.97). — *Szalonna short clear* 8.95 (8.95). — *Sertésbús:* Októberre 14.62 (14.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Ch = kh. Azokat a megmagyarosodott idegen szókat, melyekben a *ch* mint torokhang fordul elő, mi sohasem *h*-val, hanem legalább is *k*-val, ha ugyan nem *kh*-val írjuk. Azon, hogy *k*-val vagy *kh*-val írjuk-e a *monarchia*, *China*, *anarchia* szókat, lehet vitakozni, de mi inkább a *kh* (és *th*) felé hajlunk, mert a magyarságnak egy tetemes és legmagyarabb része a *h* (és *t*) mellett mindig tisztán és élesen ejtette ki a *kh* is, ahol magánhangzó következett utána. De ahhoz, hogy a *ch*-nak *h*-val való magyarosítása voltaképpen germanizmus, semmi kétség sem fér. Az *ach*- és *ich*-lautok nyelvén kívül egyetlen nyelv sem ismeri el a *ch*-t torokhangnak; a latin nyelv összes leánynyelvei, a francia, olasz, spanyol, portugál a latin *ch*-t *k*-nak ejtik, akár *ch*-val akár *puszta* *e*-vel, akár *h*-val vagy *qu*-val írják is. A *technica* szót csak a német ejti a maga saját külön *ich*-lautjával — minden más nyelv *technikát* ejt. Volt ugyan egy magyarosításra törekvő lap, amely *technikát* irt, meg *monarchiát* és *mekanikát* és több más lap megmondolás nélkül követte a példát; de idővel fölismerték, hogy ez germanizmus s rátertek a technika, monarchia, mekanika-féle írásmódra, amely — ha szerintünk nem is egészen helyes — legalább magyaros, mert megfelel a magyar hangrendszernek, amelyben nincs meg sem az *ach*- sem az *ich*-hang. Nem azt akarjuk mi ezzel mondani, hogy változtassa ön *München*t *Münbe*re, *Münchenre* vagy *Münkhenre*. Az efféle magyarosításra semmi szükség sincs; de igenis állítjuk azt, hogy vérbeli magyar ember bármilyen művelt legyen is, *magyar* beszédben mindig *Münkhen*t fog ejteni, mert nem áll rá a szája a német *ich*-lautra, ha a legtökéletesebben tudja és szokta is kiejteni akkor, mikor németül beszél. Így vannak ezzel más nemzetbeliek is. Lám Toussaint és Langenscheidt, a legtökéletesebb nyelvtanúrok, francia nyelvtanukban arra tanítják a maguk nemzetjét, hogy ezt a német nevet: *Rohrbach*, a francia konverzióban így ejtsék ki: *Rarbak*, amivel azt akarják értékre adni a német tanulónak, hogy a francia nyelv kutyába se veszi az *ö* *ach*-laut-jokat.

F. J. Pécs. Nem kell biztosíték, csak ha pénztárt kezelnek.

KÜLÖNFÉLEK.

Káprázat.

Üdvöm halotti koszorújaként
A homlokodra mirtuságot fontak,
S én egyedül hajótörött gyanánt,
Úgy álltam, mint a tetemetesen szobtak.
A völegény oly boldogan sugárzott,
Terád az emlék méla árnya szállott,
Tán észrevetted, almaít temelve
A kőbor költő falahéren áll ott.

Hatalmat arat mindig, mindenben
A mult időknék bábónás varázsa,
O jói tudom, az busított úgy el,
Az első álom mámoros világa.
A cifra násznép elvonult előttem,
A fényes hintók sorban elhaladtak,
O kárhozat! üdvomból, szívbontó
Ereje volt e néma pillanatnak!

Isten veled! örökre bucsuzunk,
Im rám szakadt, amit remegve vártam,
En mozdulatlan, kőszobor gyanánt
Állottam ott az alkonyatsugarban.
Zeng, sir a nótaszó, vígadójatok csak,
Órájétek halotti énekemnek!
Ti nem látjátok itt az utcaszokor!
Vad vergődését nyomorútt szívemnek!

Herzeg János.

— Gróf De la Vaulx kísérlete. Gróf De la Vaulx, aki tudvaleg nemrég léghajójával Toulonból utra kelt, hogy a Földközi-tengeren átrepülve elérje Afrika északi partját, érdekes részleteket beszélt el vállalkozásáról a *Figaro* egyik munkatársának:

— Sajnos, — ugymond a gróf — tervezett utunknak végpontját a szél irányának megváltozása miatt nem érthetjük el. De kísérletünknek tudományos szempontból nagy jelentősége van. Szombat éjjel féljén táján, nemsokára elindulásunk után, a bennünket kísérő Du Chayla óriási fényoszorójával megvilágította a láthatárt, hogy léghajónkat szem elől ne téveszdesz. Mi száz méternyire közeledtünk hozzá és a hajó parancsnokát megkértük, hogy állandóan a nyomunkban legyen. Negyvenegy óra és öt perőig tartó utunk ideje alatt mindig két-négy méterny magasságban lebegtünk a tenger színe fölött. Szükség esetén száz méternyire is fölemelkedtünk volna. Az első éjszaka nagyon kellemesen telt el. Az ellenkező irányú szél mindig a part közelében tartott minket. Egész vasárnap a lyoni áramlatban voltunk, ahol több hajóval találkoztunk. Jelzések útján érintkeztünk velük. Este-felé déli irányban haladtunk. Ekkor ismét megkértük a Du Chayla parancsnokát, hogy a hajó fényoszorójával egész éjjel en át világítsa meg balloncunkat,

hogy a lengő járműnek minden mozdulatát figyelemmel kísérhessük.

— Mi sem könnyebb — szölt a parancsnok. — Egész éjjel ilyen magasságban maradnak?

— Igen — válaszoltunk. — Tényleg állandóan kétméterny magasságban lebegtünk egész éjszaka a tenger fölött. Héttől, mire fölvirradt, a Creux-foktól északraleti irányban harminc mérföldnyire volt a Méditerranéén. Oh, mennyire átkoztuk ezt a fokot és azt a komisz szelet! A Du Chayla parancsnokának kérdészködéseire értésre adtuk, hogy még 2-3 napig szándékozunk a léghajó csolnakában maradni, iőtve, ha a szél ellenkező irányban sodorja léggömbünköt. A délelőt folyamán több gőzzel találkoztunk, amelyek aztán hirt vittek felölünk a szárazföldre. Délután két órakor a szél egyre északnyugati irányban hajtott bennünket. Készülékünkkel úgy irányítottuk a léghajót, hogy egyenesen nyugati irányban haladjunk. De egyszerre csak partot láttunk és meglepetésünkre Perpignan vidékére ismertünk. Hát bizony nem ez volt az Afrikába vezető út! A Pyrenäusok mind közelebről tűnnek föl és a partraszállás immár elkerülhetetlen volt. Vértett a szívünk, hogy nem folytathattuk tovább utunkat. Hisz a léggömb még 48 órán át lebegethet volna velünk a magasban! Erre a Du Chayla parancsnokával megbeszéltek, hogy miltvéők legyünk. Végül abban állapodtunk meg, hogy meglássjuk sebességünket és a következő éjjelen át lassan közeledünk a spanyol part felé. De a szél mind erősebb és erősebb lett és kénytelenek voltunk a horgonyzashoz fogni. Hajnali négy órakor a Du Chayla fölé emelkedtünk és mig előtünk a gyülemelő komor felhők a vihar közeledtét jelezték, lázas munka után a hajó fedélzetére helyeztük léggömbünköt. S ezzel utazásunk utolsó jelenete is lejátszódt.

Gróf De la Vaulx kijelentette még, hogy kísérleteit folytatni fogja és be fogja bizonyítani, hogy a hasonló szerkezetű léghajónak a tenger fölött való utazásra elvitáztatatlantul praktikus haszna van.

— Otero buncája. Egy párisi női szabó kirkatában az Auber-utcában néhány nap óta egy coborprémes bunda látható, amely fölé a következő táblácska van téve:

Ara 180.000 frank.
Megvette Madame Otero.

A kirkat előtt tolongnak a kíváncsiak, ami a szabónak is, Oteronak is jó reklám. A bunda sötét prémhől van összeállítva, s a prém a néhányéves divat szerint nem belül, hanem kívül van.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(62)

Egyszerű, durva kozákember volt, nem bitorruha fődte vagy aranyos palást, hanem kopott zeke, nem a kazamaták mélyén, hanem az Isten szabad ege alatt a karón érte a halál, de ez a halál és ez a kin mégis dicsőséggel és fényrel vette körül az alakját és szeméből oly erővel villámolt elő a gyűlölség, hogy az arravonulók borzongva értették meg tekintetének néma beszédét.

A déli nap odasugárzott aranyos fényvel a dombra, ahol a karó tetején vergődő alak mintegy trónon ülve nézte a lábai alatt elvonulókat. A herceg meggyorsította a lova lépését, mikor előtte elhaladt, a többiek is borzongva fordították félre a fejüket.

Keresztet vetett feléje a prépost. Egy fiatal huszárgyerek pedig kiugrott a sorból, föllovagolt a dombra, a kinlódó tatár homlokára illesztette a pisztolyát és egy lövéssel megölte.

A harcdezt katonák megborzongtak a lövésre és szánták a fiatal huszárgyereket. Emberies dolog volt, amit könyörületből cselekedett, de a katonai rend ellen súlyosan vétett véle. Az ilyen dologban pedig a herceg nem értett tréfát és rettenetesen büntette a mulasztókat.

A herceg azonban nyugodtan lovagolt tovább és csak este hívatta a huszárgyereket. A szegény fiu félhoitan támolygott a herceg elé, a legrettenesebb haláltól remegve.

— Mi a neved? — kérdezte a herceg.

— Csalsenski, dadogta a fiu.

— Te lötted föbe a kozákok?

— Igen, én.
— Miért tetted?
— Nem tudtam annak a szegény embernek a kinlódását nézni.

A herceg most így szölt és szava nem volt haragos:

— Majd ha látni fogod, hogy mit művelnek a mi testvéreinkkel az ő fajtájabeliek: elhagyja szivedet az irgulomnak és a szánakozásnak az anyaga. Amiért azonban szánakozásból és irgulomból a saját életedet kockáztatad: jutalmat adok érte. Tíz aranyat fizessen néked a kinstárnok s ezután testőreim közé fogadjak.

VII.

Késő este, holdvilágnál érkeztek a csapatok Roslogba. Skrzetuskit akkor már fölráta rettenetes kabáltságából imája hatalmával a prépost s most körülvették őt a bajtársak és vizasztalták őt, legkivált Longinus, aki a Skrzetuski csapatában szolgált s nemesak a csatlakban, de a sirásban és sóhajtásban is hű társa akart lenni. Fogadalmat is tett nyomban.

— Holtomig bőjtölni fogok keddenként, hogy az Isten megsegitse az én szegény pajtásomat.

Skrzetuskit aztán a herceg elő vezették, aki tárt karokkal lépett elébe. A kapitány hangosan zokogva elébe akart borulni, de Jeremiás mellére ölelte és megöskölte, miközben az ő szeme is könnyekkel telt meg.

— Mintha az elveszettnek hitt fiam kerülne meg, oly örömmel öleltek a keblemre. Hordozó kitarással és az Istenbe vetett hittel keresztetted és gondold meg, hogy nemsokára ezeken és ezeken lesznek osztályos társaid a fájdalomakban, akik hitvestársukat, gyermekeiket, szülőiket, rokonait és barátjaikat siratják, és a fájdalom e tengerébe, mint egy kicsi csöpp az óceánban, elvész a te fájdalomad. Aki férfi és aki szereti a hazáját, az most megtagndja saját szívével a közösséget és meggy, hogy mindannyiunk édes anyját, honunkat megvédi. Es akkor vizasztalást talál vagy a győzelem édességében, vagy a csatateri

— Ez is bók. A mult télen Patti Adelina néhány napot töltött egy *Yorkshire* nevű kis faluban. Hogy unalmát elűzze, egy este hangversenyre ment, amelyet valamely intézmény létesítésére rendeztek. A közreműködők fele elmaradt s a hangverseny sikere nagyon kétséges volt. Ekkor Patti inkognitoban ajánlkozott, hogy a közönség mulattatására néhány dalt előnekel. Es három balladát énekelt el az ő csodás művészetével. Az előadása végén hozzálépett az elnök, ünnepelesen megköszönte és így szölt:

— Well miss; ön szokatlanul jól csinálta a dalgát. S habár Harry, a büvész, aki pompásan nyeli le a gombostüket, nem is léphetett föl, azért mi mégis jól mulattunk...

— Egy Dante-anekdota. Érdekes tanulmányt irt a *Nuova Anthologia* című tudományos folyóiratban Dantéről Scherillo Mihály. Azt fejtegeti művében, hogy nem kell a *Divina Comedia* egyszerű szavai mögött rejtett szimbolumokat keresni. Az *Inferno* legtöbb epizódja Dante-korabeli epizódokra vonatkozik. Dante maga is nagy világi volt; több olasz udvarnál játszott nagy szerepet. Evésben, ivásban nagy epikureista volt; ha sokat ivott, halgatag és mogorva lett, Ilyenkor gyakran igyekeztek őt bosszantani. Egy ilyen tréáról Brecciolini is tesz említést. Dante egykor *Cane della Scala* asztalánál ült s hogy őt megtiszteljék, az apa és a fiu közé ültették. Ezek a költő lábaihoz rakták az összes megmaradt csontokat és szálkákat, anélkül, hogy ez észrevette volna. Mikor asztalt bontottak, mindenki csodálkozva nézte a költő helyén fekvő csont- és szálkahalmat s szívből üdvözölték jó étvágyáért.

— Oh, kiáltott Dante, én semmit sem ettem ahhoz képest, amit szomszédaim ettek. Én legalább a csontokat meghagytam, de ők mint kutyák (*Canek* hivaták a két szomszédját, ami kutyát jelent) mindent elnyeltek s ezért nincs semmi maradék a helyükön.

— Amerikában. Hogy milyen nagy arányokban és sokoldalulag nyilatkozik meg az amerikaiak élelmessége, annak világos bizonyítéka a francia konzul legutóbb nyilvánosságra jutott idevonatkozó jelentése. Csikágó mintegy harminc kereskedője — mondja a jelentés — szövöketeket alakított egy óriási nagy áruház létesítésére; a befektetett tőke tégmillió dollárban van megállapítva. Hogy a szövöketeket a már fennálló nagy áruházakkal sikeresen konkurálhasson, oly módon rendezi be rengeteg nagy tárházát, hogy a vendéközönségnek minden irányu kívánalmait kielégithessék. Az áruházban lesz vendéglő, orvosi és fogorvosi műterem, gyógyszerár, fényképező műterem stb. A közönség nagyobb kényelmére pedig éjjelnappal nyitva lesznek az összes helyiségek, erre való tekintetből a személyzetet háromszor váltják fel, úgy, hogy csoportonként nyolc órát lesznek szolgálatban.

halál dicsőségében, amely örök üdvösséget szerez számára odaönn az égbén.

— Ámen, mondta rá a pap.

— Halottnak ha tudnám szerelmemet: nem sirnék utána.

— Sirasd csak őt és siratjuk mi őt veled, mert hiszen nem pogányokhoz, nem tatárokhoz jöttél, hanem bajtársaidhoz és testvéreidhez, akik együtt éreznek veled. Ma együtt sirunk, de azután holnap együtt is harcolunk.

— Hareolni fogok, mint az oroszlán, de vizasztalást nem találok soha. Nélküle az életem sivár. Ugy fáj itt, meg itt.

A homlokához és a szívéhez kapott a szegény Skrzetuski és összeszorította a fogát, mert nagy és nehéz sóhajtások szakadtak föl a melléből.

A prépost jószágos szigorúsággal tette fejére a kezét.

— Azt mondtad: légyen meg a te akaratod, Istenem!

— Azt mondtam. Meg is hajtom a fejem előtte, de a fájdalomamat nem tudom megcsillapítani.

Ő visszafojtotta könnyeit, de a többiek szemét elfutotta a víz. A herceg vizasztalta a lovagot.

— Ninez is voltaképpen veszedelem, mert hiszen Bohun egymagában volt, amikor a wassilovkai őrséget megrohanta.

Skrzetuski szemében fölillant a remény sugara. Olyan gyöngye volt azonban már a szegény lovag, hogy ezt az újabb rázkódást nem bírta el s végigesett a padozaton. Longinus támogatta föl, lefektették, ápolták, s őrmérel látták, hogy az a kis reménysugár is visszaadja nyugalmát és erejét. Borral kínálták, de ő visszautasította az italt, annál többet ittak azután bajtársai szerencsés megmenekülésének az őrmérel. Faggatták is, hogy mint folyt a sora a fogságban, mit látozt az ellenség táborában, s baráti beszélgetésben találta őket a hajnal is.

A Bohun keresésére küldött csapat is vissza-

A gyógyszerár felállítására semmi akadályba sem ütközik, mert tudvalevőleg Amerikában a gyógyszerár felállításához nem kell koncepció.

— **Csalalangkorn a fiaihoz.** Erdemes elolvasni az alább következő intelmeket, amelyeket Csalalangkorn, Sziam királya a fiaihoz intéz. Nem hiába utazott az exotikus király a művelt nyugaton, intelmei tele vannak bölcseséggel, műveltséggel, komolysággal. Ime így oktatja fiait:

— Jónak látom magánvagyonom egy részét a ti neveltetétekre fordítani s nem az államhoz fordulni, mint ez eddig szokás volt. A jó nevelés többet ér, mint a gazdagság, mert az maradandó. Ne felejtétek, hogy bár hercegek vagytok, kérdés, vajjon rangotokhoz megfelelő állást kaptok-e Sziam jövő királyától. Tanulmányaitokat a legnagyobb komolysággal és lelkiismeretességgel végezzétek, hogy azután olyasmit nyújtsatok, ami hazátoknak és az emberiségnek javára és dicsőségére szolgál. Ha egy herceg henyéve tölti életét, élvezeteket hajhász! nem jobb, mint egy állat, sőt még kevesebbet ér, mert az állat pusztulása után bőrt, szarvat, csontot hagy hátra, ami az emberiségnek javára szolgál. Igyekezzetek hát oly ismereteket gyűjteni, melyek benéteket az állatok fölé emelnek s atyátok akkor megnyerte jutalmát. Évi járadékot atyáitoktól kaptok, ez azonban az országtól kapja, mint uralkodó és király. Ezt a pénzt tehát nem szabad haszontalanul elcsefélni, hanem úgy kell fölhasználni, hogy hazátoknak hasznára legyen. És bizony nagyon rosszul használom föl az ország pénzét, ha adósságokat fizetnek, amelyeket a fiam csináltak. Ajánlom tehát nektek, ne csináljatok adósságokat, mert ha nekem kell ezeket kifizetni, a büntetés nem marad el. Óhajom, hogy Európában a nyelvi és matematikai ismeretek megszerzésére fektessétek a jószágot. Óhajom, hogy a német, francia és angol nyelvet, de legalább is a két utóbbit elsajátítsatok. Továbbá tanulmányozzátok az európai művészeteket és tudományt. Sziamban nagyon kevés a könyv és pedig azért, mivel nagyon keveset érintkezünk más országokkal. Európában éppen ellenkezőleg van, mert ott a különböző államok lakói állandó érintkezésben vannak egymással és így véleményeiket, nézeteiket, eszméiket folyton cserélik.

— **Az orrvérzés csillapítása.** Fedorovics orosz orvos az orrvérzés elállítására a következő módot ajánlja: A beteg üljön egy karosszékre, két kezét a fejé fölé összekulcsolva vegyen hosszú, mély lélekzetet. A mellkas kitágulása következtében a fejben levő véredények összehúzódnak, a vérbőség csökken és ez maga után vonja a vérzés elállítását. Dr. Roche orvos a nyakszirte meleg borogatást ajánl.

érkezett már. Bohunt ugyan nem csipték el, de érdekes hírek hoztak.

— Bohun, ugy látszik, keres vagy üldöz valakit, mert mindenfelé egy kövér nemesemberrel meg egy néma kozákfiúval kérdezősködik.

— Ugy vágtatott, mint a szél és pihenés nélkül rohant tovább.

— Azt pedig senki se látta, hogy egy fiatal leányt hurcolt volna magával.

— Pedig észrevették volna, mert az egész csapata alig állt néhány emberből.

Skrzetuski szívében föllobogott a remény. Ha Bohun elrabolta volna Helenát, úgy magával is viszi, vagy az őrmesterére bízta volna. Az őrmesterrel azonban Kussel hadnagy találkozott s ő sem látta a leányt.

— Hátha megölte Helenát?
Ezt a rémlátást csakhamar kiverték a fejéből.

— Bizonyára megszökött a lány, s őt hajszolja Bohun, vélték a bajtársai.

— De hiszen egy öreg nemes embert, meg egy kozákfiút keres.

— A szökevények álrühában járnak. Helena bizonyára fiúnak öltözött.

— És ki az öreg nemes?
Az előőrsek egy parasztot fogtak el, Skrzetuski magához hívatta és kikérdezte őt.

— Otthon voltál, amikor a kozákok fölgyújtották az uraság házáat?

A paraszt kezdetben semmiről sem akart tudni, de a fenyegetésre kivallott mindent.

— Mikor aztán másnap kerestük a hiszasszonykát, hát kiszült, hogy elszökött a Bohun barátjával.

— Ki az az ember?
— A nevét nem tudom. Kövér, mint a hordó, és a szakállja, folyton szitkozódott, meg csak egy szeme van.

A leírásról ráismertek.
— Sagloba!

Aztán tovább faggatták a parasztot.
— Ez az ur megkötözte Bohunt és míg ő

— **A glasgowi dudu.** Sane volt az ókori királyok között a legnagyobb zenész. Most a marokkói szultán követi nagy elődjét a zenészet terén. Ő ugyanis nagy kedvelője a skót dudának és hogy ezt a kedvtelenségét kielégítse, eszakiatott magának Glasgoban egy ilyen hangszert, amely valószínűleg a legrágább dudu lesz, amit eddig e világon készítettek. A mű gazdagon lesz kiverve 18 karátos arannyal és körülbelül 200 font sterlingbe fog kerülni. A marokkói szultán már régóta kedveli ezt a nem éppen ifjú hangszert. Tíz év előtt egy skót zenész jutott a marokkói udvarba, ahol, mint ismeretes, Mac Lean generális, a skót Mac Lean egyik unokája, igen befolyásos szerepet visz. Azóta a skót muzsika divatos a marokkói udvarnál és a szultán vigan dudál.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az ipari érdekek a törvényhozásban. Az Országos Iparegyesület összes szakszövetségei ma délután gróf Zichy Jenő elnök elnöklése alatt ülést tartottak, amelyen Ráth Károly kir. tanácsos nagyrészt előadást tartott „Az ipari érdekek a törvényhozásban” címen. A rendkívül látogatott ülésen többek közt jelen voltak: Lovag Falk Zsigmond kir. tanácsos, al-elnök, Ghyecz Béla főrendiházi tag, Gelleri Mór kir. tanácsos, igazgató, Smialovszky Valér orsz. képviselő, Rausch Ferenc, Vikár Béla, Lingel Károly igazgatósági tagok. Bobula János, dr. Soltész Adolf titkár stb.

Ráth Károly előadását három részre osztja. Első részben visszajáratást vet az előzményekre, a második részben a mostani állapotokról, a harmadikban az esetleges teendőkről szól.

A most bejelentett választásokra rátérve, szót a szólnok és a győri választásokról, amelyeknek jellemző vonása, hogy éppen az iparosok nem támogatták az iparosérdekek jogfogója alatt felépített jelölteket. Fel- említi, hogy a mostani parlamentben a kereskedelmi és iparkamarák elnökei és titkárai közül egy sem jutott be. Konstatálja, hogy az iparosok egyfelől számarányuknál, másfelől bizonyos helytelen tradícióknál fogva nem igen támogatják a választás alkalmával a saját ügyüket. Ennek az oka egyfelől az, hogy a 290.000 önálló iparos közül 180.000 a statisztika szerint még csak segédet vagy inast sem tart. Ezek tehát elesnek. De még a fennmaradók sem törődnek azzal, hogy alkotmányos jogukat gyakorolhassák és ha gyakorolják is, az iparosság, minthelyt kenyértörésre kerül a dolog, éppen azoknak jórindítást, akiket támogatni volna a kötelessége. Ahhoz, hogy az iparosok tényezőként lépjenek fel a választásoknál, szükséges első sorban, hogy már a választók összehírásánál igyekezzenek az iparosok jogukat érvényben tartani; erre az ipartestület központi bizottsága annak idején figyelmeztetni fogja őket az ipartestületük útján. Egyelőre örüljék be azzal, hogy bár ninesenek közvetlen képviselői az iparosságnak, de vannak lérvük, akik komolyan szívükön hordják az ipar ügyét. Már ez al-

tehetetlenül, sebesülten hevert, megszöktette a kisasszonykát. Hej, hogy ordítottott másnap a kapitány! Utánok is eredt Lubnie felé, de bizony nem találta meg őket.

Skrzetuski térdreborult és hangos imádsággal mondott hálát az istennek.

Némelyiköknek aggodalmi voltak, hogy Sagloba el tud-e menekülni ravasz üldözője elől.

— Ne féljétek Saglobát, tud az futni, ha a bőréről van szó!

Es vidáman ölelték át Skrzetuskit.

— Pajtás, nemsokára a vőfélyed leszünk! Virradóra megharsantak a trombiták, nyeregbe pattantak a lovagok és megindultak Lubnie felé. Gyorsan haladtak előre, Skrzetuski a herceg mellett lovagolt és részletesen beszámolt néki utjáról.

A Grodsieki sorsa aggasztotta a herceget.

— Nines puskapora! Pétolhatatlan veszteség lenne, ha ez a vár elesik! A nagyhetman minden bajnak az oka, miért nem küldött Grodsieki- nak idején puskaport! De persze ő kényelmeskedett, habozott, késlekedett, hagyta szervezkedni a lázadást. Nem akarta senkivel sem megosztani a győzelem dicsőségét, mert biztosra vette, hogy a fölkelést, amelyet nem ítél veszedelmesnek, egymagában is elnyomhatja. Azt hitte, hogy néhány ostorospásra megszélidül Saporogia. Az isten megalázta, megtörte a gögjét, de ez a gög halálos veszedelmebe sodorta hazánkat!

Délutánra járt már az idő, amikor Lubnie híres templomának a kupolái feltűntek a lovasok előtt. A Szent-Mihály-székesegyház csillogó bádög- teteje és hegyes tornya barátságosan köszöntötte őket. Esteledett már, mire a sok lovas elhelyezkedett a városban, ahol telve voltak a házak. Odamenekült a lázadás elől a Dnyeper vidék egész nemessége, minden ember az egész háznép- pével, sőt barmaikat is magukkal hozták.

(Folytatása következik.)

kalommal is bizalommal fordul az iparegyesület elnökéhez, hogy csoportosítsa maga köré azokat a képviselőtársait, akiknek érzékük van az ipar érdekei iránt s addig is, míg a következő választásokig az iparosság remélhetőleg kellőképpen szerveződik, a küszöbön álló komoly kérdésekben legyenek szószólói az ipar jogos követeléseinek. A nagy- érdeklű és sok élmés kiterésű fűszerzett előadást feszült figyelem kísérelte és a hallgatóság kitörő zűléséje jutalmazta.

Gróf Zichy Jenő elnök, reflektálva az előadásra, a jövő legfontosabb feladatának az önálló vámtérület megvalósítását mondja. Szükséges továbbá az ipar- törvény revíziója is. Kijelenti, hogy szívesen fog azoknak az élére állani, akik ezekért a feladatokért és az ipart érdeklő többi feladatok teljesítéséért készek küzdeni.

Ráth Károly rövid reflexiói és gróf Zichy Jenő újabb felszólalása után, közkívánatra Smialovszky Valér országgyűlési képviselő szólalt fel és hang- szorozta, hogy első sorban a kisipar érdekei karol- landók fel. A vámtérület kérdésére megjegyzi, hogy az önálló vámtérület főképpen a nagyipar kérdése. Azzal a ténnyel szemben, hogy 1907-ig a közös vámtérület lényegesen állapotában vagyunk, igyeke- zünk addig is a magyar ipart életerősé tenni és pe- dig első sorban a meglévőt erősíteni.

Az elnök köszönetet mondott Smialovszkynak, hogy érdekes felszólalásával a vámtérület kérdésének megvilágításához hozzájárult. Ezzel az ülés véget ért.

Kézi fonógép. Nagyfontosságú kísérletek foly- nak most Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter kezdeményezéséből egy magyar találmányú kézi fonógéppel, amely ha beválik, igen jelentős fordulatot idézhet elő a háziipar terén, amennyiben lehetővé tenné, hogy az a fonott-anyag, melyet most jórészt külföldről importálunk, a belsődön és pedig háziipar- lag állítsassék elő, úgy hogy e találmány segítségével kettős közgazdasági feladat válnék megoldhatóvá.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter intézke- dett, hogy a géphez a hazai viszonyok között való alkalmazhatósága kipróbáltassék és e végből 25 gépet az ország három vidékére kiadott próbára. Ha a találmány a gyakorlatban beválik, akkor az új fonóipart be fogják vezetni a székelvöldi háziipar üz- sére által vidékeken és a rutén vidékeken, melynek háziipara érdekében a miniszter, mint a Máramaros- szigeten legutóbb tartott kiállítás alkalmával kijelen- tette, szélesebb akcióit akar megindítani. Ez utóbbi körülményre való tekintettel a Máramarosmegyében e hó végén megtartandó kísérletekre kiküldi megbizot- taít a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság is, mely a miniszter utasítása következtében a próbák eredményéhez képest javaslatot fog kidolgozni a nyersanyag beszerzése és a kész fonal értékesítése tárgyában.

Az osztrák-magyar-bank panosvai új bank- főlkja jövő hétiön, e hó 23-án fogja működését meg- kezdeni.

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik október 21-iki kelettel: Az értéktőzsdén a pénzpiac és a Northern-Pacific-kérdés szabályozásának jövődö- bei alakulása bizonytalanságot keltett és megbénította a forgalmat és a kedvetlenséget az árfolyamok mérsék- lésére vezetett. A részvényforgalom 300.000 darabot tett ki.

A m. kir. államvasutak igazgatósága e hó 18-án harmadélmillió koronát szállított be pénztári fölölsegeiből a központi állampénztárba. Az ezövi beszállítás egész összege 29.203.644 korona és 8 fillér.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Vuco- kovics Anita M. Krusevac, Cohen Morem Pozarevac, Alcalay Marko Belgrád, Hajdi Dimitri Varna, Heger Gusztáv kereskedő Troppau, Singer Ernő és társa cég Győr, Steinberger Lipót kereskedő Budapest (Ké- repesi-ut 51.) Bleistift Vilmos kereskedő Stryj, Weiss L. Lajos kereskedő Budapest (Bécsi-utca), Klug Fe- renc vegyeskereskedő Grác.

Vásárosarnok. (Vámos és Brust hatósági köz- vetítők üzleti jelentése.) A száraz, hűvös idő beállta- val az üzlet ismét élénkebb és a mai botivásárnak kielégítő volt a forgalma. A mai nagyban eladások a következő árak mellett történtek: Husmeniek. Vidéki marhahús hátúja 60—72, eleje 50—60 fillér, élt borjú bőrben 76—84 fillér kilónként. Vágott úbakban az üz- let szintén élénkül, ma friss I. rendű ár 1.04—1.10, gyengébb minőség 0.98—1.— koronával kelt el kilón- kint. Tojás. I. rendű friss telt ár 78—80 korona. Vaj. I. rendű teavaj 2.—2.30, tojóvaj 1.40—1.80 korona kilónként. Szöllő. I. rendű friss száraz chasses- las 38—40 fillér kilónként. Vajdélék. Nagy nyulak 2.—2.40, süldők 1.—1.20 korona, őz egészben mérve 1.40—1.50, dämvad 0.60—0.70 korona kilónként.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda- pesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben az irányzat valamivel gyengébb. A nyers- szesz ára 39.40 korona pénzben, 39.80 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi október hó 22-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytar- saságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 936 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db., nő- vendékmarha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab, Árjegyzék. — Belöldi élő borjú I. rendű 80—90 f-ig, kivételes 96 f.,

II. rendű 53-78 I-g, 1 kilónkint leölt borju I. r. — I-g II. r. — I-től I-g, kivét. — I. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjúkért 26-42 I. g. Növendék marha — I-től I. r. — I-g, középminőségű — I-g, alárendelt — I-g, I. kilónkint. Bárány élő — k., leölt bárány —, — K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — A vásár élénk. Az áraknál 5-6 fillér emelkedés.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-ővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi október 22-én. Készlet 211 darab. Erkezeti 476 darab. Összesen 687 darab. Eladott 567 darab. Maradt 120 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 90-92 koronáig, 320-280 kilogramm sulyban 90-93 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 90-93 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilcs 80-86 koronáig. Malac — korona. A vásár lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 13-98 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5092 darab fiatal sertést, 8585 darab magyar hizott sertést — nehéz sertést, összesen 13677 darabot. Irányzat lanyha.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogvasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 80-82 fillér, kivételesen — filléren, középminőségű sertés 54-78 fillér, könnyű sertés 64-87 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, október 22.

Nyugodt hangulat és elegendő kínálat mellett 30.000 métermáza buza került forgalomba 2 1/2-5 fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozsot 5 fillér árengedménnyel is nehezen lehetett elhelyezni.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 3600 mm. 78 1/2 k. 8 K. 55 1/2 .., 400 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 .. 300 mm. 78 k. 8 K. 35 l., 200 mm. 78 k. 8 K. 35 l. 300 mm. 78 k. 8 K. 30 l. felső sárga, 190 mm. 78 k. 8 K. 25 l., 150 mm. 78 k. 8 K. 20 l. felső kevert, 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 20 l. felső kevert 100 mm. 77 k. 8 K. 20 l., felső kevert, 300 mm. 77 1/2 k. 8 K. 2 1/2 .., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 10 l. rozsos 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 10 l. sárga, 100 mm. 77 k. 8 K. 25 .., 300 mm. 76 k. 7 K. 90 l. dohos, 100 mm. 73 1/2 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 72 1/2 k. 7 K. 70 l.

Csanádi: 900 mm. 79 k. 8 K. 35 f. **Fehérmegyei:** 500 mm. 77 k. 8 K. 25 f. **Pestmegyei:** 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 20 f. sárga, 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f. sárga, 400 mm. 79 k. 8 K. 32 1/2 l., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 22 1/2 l. 800 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 l., 600 mm. 77 k. 8 K. 22 1/2 l., 300 mm. 76 k. 7 K. 90 l. 100 mm. 76 k. 7 K. 80 l. sárga, 200 mm. 77 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 74 1/2 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 75 1/2 k. 7 K. 90 fillér.

Bánsági: 6400 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 1500 mm. 77 1/2 k. 8 K. 17 1/2 l., 5000 mm. 77 k. 8 K. 15 f. **Verbási:** 4200 mm. 76 1/2 k. 8 K. 17 1/2 l.

Műn három hónapra. **Rozs:** 100 mm. 7 k. 10 l. **Zab:** 100 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 17 1/2 l., 100 mm. 7 K. — f.

Készpénzfizetés mellett. A készpénz hivatalos egyezése a budapesti áru-és értéktőzsde s. okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilcs	Kilogramma ára		Hektogramma ára	
		K.-100	K.-10	K.-100	K.-10
Tiszavideki új	76	1.95	8.10	1.60	8.50
"	76	5.00	8.11	1.60	8.48
"	76	8.06	8.22	1.60	8.48
"	76	8.20	8.26	1.60	8.48
Fehérmegyei	76	7.16	8.16	1.60	8.48
"	76	8.00	8.16	1.60	8.48
"	76	8.06	8.22	1.60	8.48
"	76	8.20	8.28	1.60	8.48
Pestvidéki	76	7.19	8.16	1.60	8.38
"	76	7.30	8.11	1.60	8.38
"	76	8.00	8.16	1.60	8.38
"	76	8.15	8.21	1.60	8.38
Bánsági	76	7.85	8.10	1.60	8.38
"	76	7.19	8.16	1.60	8.38
"	76	7.35	8.16	1.60	8.38
"	76	7.45	8.16	1.60	8.38
"	76	7.55	8.16	1.60	8.38
Bécsi	76	8.06	8.20	1.60	8.38
"	76	8.10	8.20	1.60	8.38
"	76	8.15	8.20	1.60	8.38
"	76	8.20	8.20	1.60	8.38

Egyéb gabonafélék	Kilcs	Kilogramma ára	
		K.-100	K.-10
Rozs új elsőrendű	70-72	0.95	7.02
" másodrendű	70-72	0.75	5.95
Árpa elsőrendű	70-72	0.90	6.15
" másodikrendű	70-72	0.75	5.95
Zab elsőrendű	70-72	0.90	7.00
" másodikrendű	70-72	0.75	6.00
Tengeri búza elsőrendű	70-72	0.90	7.00
" másodikrendű	70-72	0.75	6.00
Répa új káposzta	70-72	0.90	7.00
" borsó	70-72	0.90	7.00
Köles	70-72	0.90	7.00

A határidőzlet folyamán a következő kitések történtek:

Buza októberre	8.04-8.03-8.02-8.01
Áprilisi buza 1902.	8.34-8.33-8.32-8.31
Rozs októberre	7.12-7.13-7.11
Áprilisi rozs 1902.	7.10-7.08-7.06-7.07
Zab októberre	6.94-6.93-6.92-6.91-6.92
Áprilisi zab 1902.	7.24-7.23-7.22-7.20-7.21
Májusi tengeri 1902.	5.10-5.09-5.10

Déli egy orakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.01-8.02
Magyar buza októberre	8.01-8.02
Áprilisi buza 1902.	8.31-8.32
Rozs októberre	7.07-7.08
Áprilisi rozs 1902.	7.13-7.14
Zab októberre	6.91-6.92
Áprilisi zab 1902.	7.21-7.22
Májusi tengeri 1902.	5.09-5.10

Délután fél 5 orakor zárult:

Buza októberre	8.01-8.02
Buza áprilisi	8.32-8.33
Rozs októberre	7.09-7.10
Áprilisi rozs 1902.	7.15-7.16
Zab októberre	6.91-6.92
Áprilisi zab 1902.	7.20-7.21
Májusi tengeri 1902.	5.09-5.10

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde egy árnyalattal kedvezőbb volt. A zárlat 1-2 koronával magasabb árfolyamokat hozott felszínre.

A heti piac csendes volt. A déli tőzsde az internacionális piacon a javulást megállandoította. A zárlat tartott, a helyi piac el volt hanyagolva.

A valutapiac változatlan volt. Az előtőzsde: javult. Kötöttek: Magyar hitelrészvény 631-630.-, Osztrák hitelrészvény 618-615.-, Államvasut részvény 616-614.-, korona.

A déli tőzsde: tartott. **Jegyzetek:** Magyar hitelrészvény 633-630.-, Osztrák hitelrészvény 618.50-615.75. Államvasutak 615.50-614.50. Rimamurányi vasmű 424.50 korona.

Forgalomban került tovább: Koronajáradék 92.80-92.90. Salgótarjáni 82l.-823.- korona. **Utóteszt:** A 4 órai zárlatok maradtak.

Osztrák hitelrészvény 618.50. Magyar hitelrészvény 633.-. Leszámitóló 411.50. Rimamurányi vasmű 424.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 618.-. Kőuti vasut 554.-. Villamos vasut 278.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 42-48.- korona vörös aprószemű 40.-45.- korona vörös erdélyi — korona vörös bánsági — korona középszemű 46.-49.- korona nagyszemű 50.-54.- korona. Disznózsír: budapesti 51-51.50 korona. vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona. városi 4 darabos 44.-44.50. korona 3 darabos 45.50-46.- korona. üstölt — korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50-15.- korona 120 darabos — korona 100 darabos 15.50-16.- korona. 85 darabos 16.5-16.75 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-16.- korona. 100 darabos 15.50-16.- korona. 85 darabos 16.-16.25 korona. Szilva: sláviai — korona. szerbiai 17.-17.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, október 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőzletben az irányzat ismét bágyadtabb lett s a newyorki gyöngébb árjegyzések következtében, amiből argentinai kedvezőbb jelentések járultak továbbá a budapesti értéktőzsde lanyha irányzata folytán tavaszi búzabán eladások történtek s erre az árnyalomok 3-4 fillérrel hanyatlottak, ellenben folyó határidőre buza a fedezeti vásárlások következtében megtartotta tegnapi árnyalomát. Tartott volt zab is, ellenben rozs és új tengeri 1-2 fillért veszített, régi tengeri pedig a süri kínálat következtében 5-6 fillérrel gyöngült. Kötöttek: Buza ősze 8.20-8.19, buza tavaszra 8.51-8.49, rozs ősze 7.31-7.30, rozs tavaszra 7.44-7.43-7.45, zab ősze 7.19, zab tavaszra 7.50-7.53, tengeri szeptember-októberre 5.46-5.47-5.45, tengeri május-juniusra 5.39-5.38 korona. Fölmondottak 600 métermáza tengeri.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde valamivel barátságosabban indult. Általában csöndesség jellemzi a hangulatot. **A déli tőzsde** csöndesen indult. **Zárlat** gyöngye.

Bécs, október 22. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 118.55. Liszai és szegedi köles sorsjegy 144.50. Magyar vasuti kölesön ezüstben 100.-. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.25. Magyar számitóló- és pénzváltóbank 408.-. Rimamurányi vasműrészvény 424.-. Magyar koronajáradék 92.75. 4%-os Magyar földtenger. kötvény 92.65. Magyar hitelbank részvény 632.-. Magyar nyeremény köles sorsjegy 178.-. Kassa-oderbergi vasuti részvény 352.50. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1690.

Bécs, október 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.45. 4%-os osztr. aranyjáradék 101.20. 1890-es sorsjegy 138.90. Osztrák hitelrészvény 400.75. Angol-osztrák bank 261.50. Bécsi bankjegyet 422.60. Osztrák-magyar bank 1827.-. Déli vasut 63.-. Dunagőzhajózási részvény 778.-. Dohányrészvény 275.50. Császári és királyi arany

11.32. Német bankváltók 117.25. 4 2/3%-os ezüst járadék 98.25. Osztrák koronajáradék 95.50. 1894-iki sorsjegy 216.-. Osztrák hitelrészvény 618.50. Unionbank 515.-. Osztrák Landerbank 396.-. Osztrák-magyar államvasut 618.50. Elbavölgyi vasut 465.-. Alpesi bányarészvény 344.-. 20 frank. arany 19.02. Londoni váltó 339.-. Bécsi Tramway Lít B. 236.50. Bécsi Tramway Lít A. 243.50. Lipót kőb —. Az irányzat szilárd.

Bécs, október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 618.-. Magyar hitelrészvény 633.-. Angol-Osztrák bank 262.-. Bécsi bankjegyet 423.-. Union bank 516.-. Landerbank 396.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 618.-. Déli vasut 63.-. Elbavölgyi vasut 465.50. Északnyugati vasut részvény 457.-. Dohányrészvény 376.-. Rimamurányi vasmű 424.-. Alpesi bányarészvény 344.-. Májusi járadék 98.45. Magyar korona járadék 92.75. Iörök sorsjegy 94.25. Német birodalmi mársa 117.32.—. Napoleon d'or 19.02.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 22. (Vosseski tudósítás.) A mai tőzsde várakozó magatartást tanúsított. A forgalom szűk határok közt mozgott. Az árfolyamok elhárítottak képest csekély jelentőségű volt. Bányák és kohászati részvények szűkebben álltak kedvezőbb felsőszélezi jelentésekre. Vasutak közül csak azok tovább hanyatlottak. Transvaal nyomott, Canada-Pacific Londonra gyöngébb, ellenben Nortiern a többi bevétel híre magasabb, később javult az irányzat, nevezetesen helyi bankok és kohók emelkedtek. A többi ártartó. Magánleszámitólási kamatláb 3%.

Berlin, október 22. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.-. Elbavölgyi vasut 119.50. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 132.50. asse-oderbergi vasut —. Bécsi váltó 85.40. Magyar vasut beruházási köles 102.50. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 170.70. Általános vállamosági Edison 174.-. Gelsenkirchen 157.60. Laura-kőh 179.-. 4 2/3%-os ezüstjáradék 95.50. 4%-os magyar aranyjáradék 95.80. Osztrák hitelrészvény 194.50. Déli vasut 163.30. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.70. 4%-os új osztrák köles —. Iörök dohányrészvény —. Olasz járadék 98.60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trüsti —. Harpeni 154.70. Az irányzat csendes.

Berlin, október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjáradék 99.80. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák hitelrészvény 194.60. Osztrák-magyar államvasut 132.50. Déli vasut 16.25. Északnyugati vasut 216.70. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Último) Lombard —.

Frankfurt, október 22. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.60. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.20. Magyar koronajáradék 93.85. Osztrák-magyar bank 116.-. Déli vasut 16.50. Elbavölgyi vasut 118.50. Londoni váltó 203.62. Bécsi bankjegyet 116.50. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranyköles 83.95. 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.55. 4%-os magyar aranyjáradék 91.80. Osztrák hitelrészvény 194.80. Osztrák-magyar államvasut 132.50. Északnyugati vasut 117.-. Bécsi váltó 82.60. Párisi váltó 81.-. Uno bank —. Alpesi bányarészvény 173.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 194.75. Német bank 191.25. Disconto 170.75. Berlini kereskedelmi bank 130.80. Gelsenkircheni —. Harpeni 155.-. Laura-kőh —. Olasz járadék —. Szilárd.

Hamburg, október 22. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.60. 1890. sorsjegy 138.-. Déli vasut 16.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.95. Osztrák hitelrészvény 194.40. Osztrák-magyar államvasut 132.-. Olasz járadék 98.30. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.70. Az irányzat csendes.

Paris, október 22. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 607.-. 4%-os osztrák aranyjáradék —. Osztrák Landerbank 430.-. 3%-os francia járadék 100.30. Ottomanbank 518.-. 3 1/2%-os francia járadék 101.67. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut 84.-. 4%-os magyar aranyjáradék 102.20. Párisi bankrészvény 965.-. Olasz járadék 98.57. Francia törleszt. járadék 99.40. Osztrák földhitelezeti részvény 1202.-. Iörök dohányrészvény 307.-. Az irányzat gyenge.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. **A liszt sertések ára:** I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillér. Öreg közep (páronkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 92-93 — fillér. Fiatal közep (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 91-92 — fillér. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillér. Közep (páronkint 240-280 kilogramm sulyban) — fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillér. Közep (páronkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 400 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Közep (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) 88-90 fillér. Közep (páronkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 86-88 fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 84-86 fillér.

Sertés létszám 1901. október 20. napján volt készlet 41.596 darab. — 1901. október 21. napján felhajtott 228 darab. 1901. október 21. napján elszállított 787 darab, 1901. október 22. napjára maradt készletben 41.037 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Seidl Aurél és Illyés Endre pénzügyi fogalmazók miniszteri fogalmazókká, Sartorius Kálmán vasgyári tisztelőit segédmérnök, Dants Gyula pénzügyi főfogalmazót a dusi II. osztályú melékármivaltóhoz végleges minőségű, Bicskey Lajos pénztári gyáronkint ideiglenes minőségű pénztári segédosztály és Kirchmayer Kálmán díjnyelv ideiglenes minőségű segédfelügyelő állampanzárri gyakorlók, Csait Titusz díjtalan pénzügyi számgépkörmököt ideig-

Éves minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a dévai magyar királyi pénzügyigazgatóság meléle rendelt számvevő-séghez, Stacey Ferenc bányászati szakot végzett akadémiai hallgatót ideiglenes minőségű bányagyakornokká, Roszner Vilmos végzett bányászakadémiai hallgatót ideiglenes minőségű bányagyakornokká; az igazságügyminiszter Weisz Jakab budapesti büntetőtörvény-szaki joggyakornokot a marosludasi, Sallay György végzett joghallgatót a siklósi járásbíróshoz aljegyzőkké, Löffler Oszkár brassói törvényszéki díjnokot a brassói törvényszék-hez, Szerváczius Péter bethleni járásbírósi telekönnyi át-alakító díjnokot a fogarasi, és Valis Károly igazolványos altszétet a ráczkevei járásbíróshoz díjnokot a tekei járásbíróshoz vég-rehajtóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Benke Mór okleveles tanítót a görgény-üvegesúri állami elemi népiskolá-hoz rendes tanítót, Varga Emma okleveles tanítónőt a torun-tálmási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a sátoraljaújhegyi pénzügyigazgatóság Schwarz Aladár taktar-karkányi lakos a szerencsi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtanal adóhivatali gyakornokká kinevezte.

Athelyesések. Az igazságügyminiszter Meitner Miksa ráczkevei járásbírósi díjnokot a pestvidéki járásbíróshoz helyezte át.

Népmagyarosítások. Schestauber Ferenc Károly székcs-fővárosi árvászeki hivatalnok budapesti lakos Szemerére ma-gyarosította nevét belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. Az országos kémiai intézet és központi vegykezleti állomásnál gépészeti állás november 15-ikéig. — A miskolci törvényszéknel aljegyzői állás 2 hét alatt. — A szabadkai gimnáziumnál helyettes tanári állás német-latin szakra október 30-ikéig. — A löcsei törvényszéknel irnoki állás 4 hét alatt

Napirend.

Naptár: Szerda, október 23. Római katolikus: Kap. János. — Protestáns: Kapisztrán. — Görög-orosz: (októ-ber 10.) Enlamp. — Zsidó: Marcheschwan 10. — Nap ké: 6 óra 16 percek. — Nyugszik: 4 óra 40 percek. — Hold ké: délután 2 óra 20 percek. — Nyugszik: éjjel 12 óra 50 percek.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.
 * **Nemzeti Múzeum.** Képtár és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.
 A **Nemzeti Szalon kiállítása** d. e. 9 óratól este 8 óráig. Belépődíj 1 korona.
Országos Képtár az Akadémiában nyitva van délelőtt 9—1-ig.
Teknológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-ig.
Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9—1-ig.
A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépő díj 1 korona.
Közlekedési Múzeum délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.
Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.
Akadémiái könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig.
Egyleti könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3—8-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, keresek-delmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeli gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (meinyben az üz-letvezetéség árusításokat is eszközöl) a városligeti ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi fizet-vezetésege (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 22.

A keleti magas légnyomás kevéssel megerősödve helyét megtartotta, míg a tegnapi északnyugati depresszió tovább vonult észak felé és utjában Norvégia arktikus partjain, meg a bottni öböl környékén esőket okozott. A tegnapi éj folya-mán a tyrrhenai tenger felett megehőtesen mély depresszió

fejlődött ki, minek következtében Olaszországban jelentékeny esők voltak. Nagyobb esőket jelentenek még Franciaország nyugati partvidékeiről. A hőmérséklet Európában általában a középérték körül ingadozott s csak Franciaország belsejében csökkent.

Hazánkban az idő száraz, keleten derült, nyugaton boros. Esőt csak a tengerpartról jelentettek. A hőmérséklet a normális értékre szállt.

Közlés. Élénkebb szelekkel az ország nyugati felében esős, keleten pedig még száraz idő várható, jelentékeny hő-változás nélkül.

Viz állás.

	Okt. 21.	Okt. 22.	Okt. 21.	Okt. 22.
Inn	Schärding	0.69	0.66	
Duna	Pessau	1.84	1.70	
	Ecs	0.55	0.50	
	Lina	0.90	0.84	
	Pozsony	2.04	1.9	
	Komárom	2.01	1.9	
	Budapest	1.95	1.84	
	Paks	1.18	1.1	
	Mónos	2.10	1.96	
	Gombos	2.65	2.54	
	Ujvidék	2.55	2.10	
	Pancsova	1.75	1.52	
	Orsova	2.32	2.22	
Morva	Magyarfalva	1.02	1.02	
Vág	Zselica	0.38	0.38	
	Trencsén	0.35	0.26	
	Szerep	0.15	0.26	
Rába	Sz. Góthárd	0.10	0.10	
	Sárvas	0.20	0.18	
	Győr	1.20	1.25	
Dráva	Péttan	1.10	1.05	
	Zákány	0.42	0.44	
	Barna	0.42	0.44	
	Eszék	1.10	1.10	
Kura	M. Szardah.	0.50	0.50	
Száva	Zágráb	1.34	1.08	
	Sziszak	0.50	0.30	
	Mitrovica	3.54	3.49	
Szamos	Deés	0.51	0.30	
	Szatmár	0.50	0.56	
Kraszna	N. Maglány	0.11	0.11	
Latorca	Munkács	0.12	0.10	
Laborca	Homonna	0.15	0.12	
Uz	Ungvár	0.10	0.07	
Tisza	M. Sziget	0.42	0.40	
	Tokajháza	0.04	0.04	
	V. Vasmény	0.03	0.14	
	Tokaj	0.03	0.03	
	Tisza-Türed	0.05	0.05	
	Szolnok	1.16	0.95	
	Csongrád	1.05	0.9	
	Szeged	1.46	1.45	
	Török-Becs	0.92	1.02	
	Titell	2.11	2.10	
Ondóva	Hárfa	0.25	0.25	
Tapolca	Hódor	1.02	1.04	
Bodrog	Zemplén	1.20	1.01	
Sajó	Zelica	1.50	1.40	
Hernád	H. Németh	0.18	0.10	
Berettyó	Margita	0.10	0.10	
	H. Újfalu	0.28	0.22	
Körös	Csanca	0.50	0.50	
	N. Várd	0.62	0.64	
	Belenyes	0.42	0.50	
	Tenke	0.67	0.59	
	Garamszőlő	0.35	0.30	
	Horoszló	0.22	0.24	
	Békés	0.35	0.20	
	Gyuma	0.40	0.30	
Körös	Oy-Fehérvár	0.94	0.78	
	B. Szendrő	0.54	0.50	
	Soborján	0.50	0.50	
	Árad	0.70	0.74	
	Makó	0.35	0.24	
Temes	K. Szendrő	0.74	0.60	
Béga	Riszó	0.45	0.30	
	Temesvári	0.50	0.50	
	Becskerek	0.15	0.10	

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST
VII., KEREPESI-UT 38.

Képes nagy árjegyzék

a közkedvelt egy- és kétkoronas áruosztályunkról, valamint az összes áru-cikkekről kívánatra **ingyen és bérmentve.**

Tiszta fehér vagy fekete gyön-gyökből, be ül porcellán angyal-kával, díszes kiállításban 38 cm. hosszú 1 korona, 45 cm. hosszú 2 korona és nagyobbak 3 koro-nától 20 koronáig.

SIRKOSZORUK

Bádogból zománcozott le-velekkel és porcellán rózsákkal 45 cm. hosszú 2 korona, nagyobbak 3 koronától 20 koronáig.

KOMN WEILMANN és FIAI, KÁROLY-KÖRUT 12.

Kéretik a címre ügyelni.

Az Angol Szabóhoz

Elismert legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruház.

Szabott árak:

Sacco-öltöny . . . . . 12-30 frtig.	Fiúöltönyök . . . . . 9-16 frtig.
Ferenc József-öltöny . . . . . 22-36 frtig.	Fiú télikabátok . . . . . 8-24 frtig.
Télikabátok . . . . . 14-40 frtig.	Gyermekekruhák . . . . . 4-12 frtig.
Ulster Double szövethől . . . . . 15-33 frtig.	Gyermek télikabátok . . . . . 5-17 frtig.

Utazó városi bundák és szőrme-kabátok.

legnagyobb választékban.

Elkülönített mérték-osztály. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

Sérvkötő rugó nélkül.

1900-ban 8 aranyérem és leg-nagyobb kitüntetés az érdem-kereszt.

Nincs többé sérv.

2000 korona

jutalmat annak, ki az ön rugó nélkül sérvkötőm használatá-mellett sérvnyájából teljesen ki-nem gyógyul. Tessék Árvadoni értéktelen utazásoktól. Kívántra leírás ingyen és bérmentve. Cím: Pharmaceu-tisches Bureau Valkenberg, Hollandi 171.

Mintán külföld, levelek 25, levelezőlapok 10 filléres bélyeggel küldendők.

A cigány jósnő.

A kártyahúzás és a kártyavetés művészet. Nagye-dik bűvölet kiadás. Ara 1 kor. Képző Lammel Robert (Wo-dianer F. és Fial) könyvke-részekedőben (Budapest, Andrássy-ut 21.) a pénz előze-tos beiktetés: vagy utánvét-mellett.

Butor-otthon.

Van szerencsénk becses tudomására adni a n. 6. butorvásárló közönségnek és nagyrabecsült vevőknek, hogy a már rég fennálló jóhírnévű üzletünket áthelyeztük jelenleg

Kerepesi-ut 21. sz. alá, Uránia-színház épületében,

mely terjedelmére és modern berendezésére nézve páratlan az egész országban. Dus választék mindennemű és kivitelű butorokban a legolcsóbb árak mellett. Menyasszonyi kelengyéknel külön árendgémény. — Hazafüi üdvözléttel

PATYI KÁLMÁN és TIVADAR

BUTOR-OTTHONA

Budapest, Kerepesi-ut 21., Uránia-színház épületében.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

— Alapított 1825-ben. —

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Évi bevétel. **30.000.000** Korona

Kivuttalt nyereményrészek **170.000.000**

Vagyon **210.000.000**

Halálesetek folytán kifizetve **451.000.000**

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. A kötvények ér-vényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1901. október hó 23-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. október hó 23-án.

Otthon.

Dráma 4 felvonásban. Irtá Sudermann Hermann.
Személyek:
Schwartz Gál Augusztá Lendvayné
Magda Jászai Franziska Rákosi Sz.
Mariska Molnár Wendlovsky Nádai B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. október hó 23-án.

A vestaszüzek.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Depré és Bernéde. Fordították Bálint Dezős és Mérei Adolf. Zenéjét szerzték Le Roy és Clerice.

Személyek:
Diogenes Ráthonyi Lysins Palásthy
Patales Sziklai Domocos Mátrai
Pyrogena Ledofsky Bacchis Margó
Scopas Dalnokai Callyx Turcsányi
Penelope Sziklainé Pýrria Almássy
Cypris Szoyer Lampeas Stoll B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 23-án.

Vetélytársak.

Vigjáték 1 felvonásban. Irtá Garçon.

Személyek:
Utána:
Fálmay Ilka asszony vendégfelléptével:

Pillangó kisasszony.

Énekes dráma 2 szakaszban. Irtá Belasco Dávid. Fordította: Faludi Miklós. A prólogust írta Heltai J.

Személyek:
Pinkerton Bihari Nakodo Rónaszéki
Kitty Szerényi G. Pillangó k. a. Pálmay
Sharpless Balassa Suzuki Rostagni
Yamadori Szerényi Prólóg Lenkei
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 23-án.

Csillagászati előadás.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irtá dr. Béli Izor. Zenéjét szerztette Fejér Jenő.

Személyek:
II. Katalin Somsey Mária Nyíri
Gr. Gurackij Kenedich Olga Nyári
Buranov Iván Szabó Telémaque Németh
Trojkov Fedor Tollagi Duplessis Küry
Alekszej Nagy Anica Bojár
Sunderland Ujvári Gregor Kis M.
Dacskov Havasi Tiszt Szerdahelyi
Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 23-án.

Csillagászati előadás.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma szerdán

OLLY JOLLY

jutalomjátéka és bucsufőllépése.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

Jegy elővétel díj nélkül váltható délelőtt 10-11 óráig a pénztárnál

Gőz- és porcellán kád-fürdők, fedett téli uszoda, hidegvíz-egyház, villamos-fürdők.

Erzsébet-körút 51.

A gőzmosda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

Huzás: október 25-én

Hecht bankháznál, A ki veszen Igérvényt, az boldog lesz. Vagyon, deud, fény Az ly igérvény!

3% Jelzálog Igérvény 4 kor. — fill.

HECHT BANKHÁZ
Budapest.
Ferenciek-tere 6.
Erzsébet-körút 32.

BUTOROK

Úgy készpénzért, mint részletfizetésre
A leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig
legjutányosabban
Ehrentren és Fuchs testvéreknél,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 8.
Andrássy-ut közelében.
Képes árjegyzék ingyen.

Erzsi néni Szakácskönyvei

A legújabb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát merítik ki részletesen és az idő szerint páratlanul állanak a szakácsművészet fejlődéséről.
A hal és vadféle készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönben rákok, szarvasi rákok, csigák, békák előkészítéséről. — Ára kötte 2 korona.
A tészták könyve. Főtt és sült tészták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: herba való tészták, gombócok, fánk, metélték, galuskák és rétesek, pudingok, kochok és kocsenták, erókok, torták, lecsóanyagok, cukor- és gyümölcslevek. — Ára kötte 2 kor.
Hogy kell főzni? A gyümölcs, főzések stb. leírói kézikönyve. — Ára kötte 2 korona.
Megrendelhető: Lampel Robert (Wodianer F. és Fiala) ca. és kir. könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapuslót minden könyvkereskedésben.

Elegendő

Elegendő egy mintakabátnak beküldése megfelelő állomány megrendelésénél.
Elegendő egy levelezőlap minták megküldéséért és mértékvetelhez való utasításért.
Elegendő ajánlás az a tény, hogy meg nem felelő ruháért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab és kir. udvari ruhászállítónál, Budapeston váci-utca 6.

HAGGENMACHER-féle

a söröződe által palaezkozott

GÓLIÁT MALÁTA-SÖR

legkifinomottabb üdítő és tápláló ital.

Dr. Telbész János kir. orvos. hit-vegyész ajánlata: „A Haggemacher-féle Góliát Maláta Sör, vegyviszálalom alapján, főleg magas extract és maláta-szakor (Maltose) tartalma következtében a legkülönbözőbb maláta-sörök közé sorozom.”

Megrendelési hely: Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

4622. szám. 1901.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. államépületi felügyelőség az 1902., 1903., 1904. évekre terjedő időre szükséges:

- 1. üveges,
- 2. kályhás

munkálatok teljesítésére ezennel ajánlati pályázatot hirdet.

A teljesítendő munkák évi szükséglete a következő:

- 1. az üveges munkálatoknál 300 korona,
- 2. a kályhás munkálatoknál 3510 korona.

Megjegyeztetik, hogy a fent elősorolt évi szükséglet csak megközelítőleg van jelezve, a megrendelés azonban nagyobb vagy kisebb mennyiségre is terjedhet és a vállalkozó köteles a megrendelésnek, bármily mennyiségről szóljon is az, kifogás nélkül eleget tenni.

Ajánlattevő köteles továbbá az általa teljesítendő munkák és anyagok egyévi szükséglete után számított összegnek 5%-át készpénzben, vagy állami letétekre elfogadható értékpapirokban a m. kir. központi állampénztárnál vagy adóhivatalnál bantapénzzel letenni és a pénztári nyugtát az ajánlatához csatolni.

Minden ajánlatnak magában kell foglalnia azon nyilatkozatot, hogy az ajánlattevő az árlejtési és szerződési feltételeknek magát feltétlenül aláveti, továbbá, hogy az ajánlata által visszavonhatatlanul köteleztetik.

Azon esetben, ha az ajánlattevő az árlejtési helyén meg nem jelenhet, a szerződés megkötésére közkiratonban meghatalmazottjának neve is megemlítendő.

A szerződési feltételek alulírt felügyelőségnél megtekinthetők, nemkülönben ugyanott kapható díjmentesen az üveges és kályhás-munkák jegyzéke is.

Magyar nyelven szerkesztett, 1 koronás bélyeggel ellátott s a fentírtak értelmében felszerelt ajánlatok lepecsételve és a borítékon: „Ajánlat a m. kir. pénzügyminiszterium részére szükséges munkálatok teljesítésére” felirattal eltvá

f. évi november hó 23-án d. e. 10 óráig

a m. kir. államépületi felügyelőség igazgatójánál (I. ker. Vár, bécsikapu-tér 3. szám) a vagyoni helyzetéről, valamint kifogástalan magaviseletéről kiállított hatósági bizonyítvány-nyal együtt nyújtandók be, hol is az árlejtés mindkét rendbeli munkálatokra nézve a fent kitűzött napon d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Pótajánlat, vagyis olyan, mely a benyújtásra kitűzött idő után érkezett be, semmi szín alatt s még az esetben sem vehető figyelembe, ha az ajánlat előbbről volna keltezve, ha csak a postán kellő időben történt feladás nem igazoltatik.

A m. kir. pénzügyminiszterium egyébiránt fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők között, tekintet nélkül a megajánlott árra és feltételekre, szabadon választáshoz, s azon esetre, ha az ajánlattevők a teljesítendő munkákért el nem fogadható magas árakat kívánának, a beszerzést, — az ajánlatok teljes mellőzésével — bárhonnan eszközölthetesse és hogy a cél biztosítására bármely másféle intézkedést teheszen.

Budapest, 1901. október hó 21-én.

M. kir. államépületi felügyelőség.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

II órakor:

AZ ALSÓS PARTI

Német bohózat. Irtá Kwart-Kassza-Ultimó.

KISPAPA ALSZOL?

Eredeti bohózat. Irtá: Don Dugó.

Nappali pénzt. d. e. II—12, d. u. 3—5-ig, este 7-től kezdve. A től kortban 12 órától kezdve reggeli 6 óráig hangverseny.

17.50 FORTÉRT

egy fuvar, négy teljes méter kemény tűzifa.

százas búk- és télyfa, négy méter puhafa 15 forint, fűlapriva, szálitva és pincébeborítva. Kapuslót a legjobb minőségű porosz szén, legelőcső árban számítatik. Megrendelések

FREUD LAJOS tűzfatereskedőház,
V. ker., Felsőrakpart 7. sz. alá intézendők.
Telefon 36—95. szám.

A 13471. számú és

„Újtás vasuti vonatok villamos világításán”

című magyar szabadalom tulajdonosa, **Dick Emil mérnök Budapest**, szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötött kores, illetve gyártási engedélyeket kiadni ónajt.

Felvilágosítással szolgál a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

500,000 korona nyerhető

1 drb 20-os Magyar Jelzálog-sorsjegy-igérvény-nyel. Huzás október 25. ényeremény 100,000 kor. Ára 4 kor. 1 drb 1874. évi Bécsvárosi sorsjegy-igérvény-nyel. Huzás november 2-án, 16-nyeremény 400,000 korona, ára 12 korona. A kettő együtt csak 15 korona. Vidéki rendelésekkel portóért 35 fill. küldendő.

és váltó-üzlet részvénytársaság
BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám.

SORSJEGYEKET,

melyek máshol el vannak zálogosítva, saját pénzzel válton ki és azokra magasabb kölcsönt adok, mely kölcsömet havi részletben visszafizethető. Szíveskedjék a zálogjegyet beküldeni

Fleissig Sándor

Bankházához

Budapest, Erzsébet-körút 2. szám.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Sába királynője	A vörös talár	Vetélytársak Pillangó k. a.	Katalin	A veszta-szüzek
Péntek	Nines előadás	A vörös talár	Szívem	Rolli és Rolland	Ugyanaz
Szombat	A zsidónő	A bor	Pillangó k. a.	Ugyanaz	Ugyanaz
d. u. Vasárnap este	—	Himfy dalai	Ocskay biragadéros	A gimiesi vadvirág	A postás flu
	Észak csillaga	A vörös talár	Pillangó k. a.	Rolli és Rolland	A veszta-szüzek

Koch Testvérek

férfi-, fiu- és gyermekruha-áruház
Károly-körút 26. szám.
 Versenykivüli olcsó árak.
 Nem gyári áru.
 Csak jó kivitelű munka.

Külön szakzerű mérték-osztály.
 — Óriási szövetraktár. Méteren-
 kinti eladás.

„Montenin“

télikabátok
 kék és fe-
 fekete boj-
 hos, új ho-
 ni gyárt-
 mányus szö-
 vetből,
 könnyű és
 kellemes
 viselet és
 kiváló tar-
 tós 22 frt.
 ugyanaz
 fiuk részé-
 re 16 frt.

Télikabátok
 minden ki-
 vitelben
 szürke, kék
 és feketék,
 egy és két
 soros, 50, 45,
 40, 38, 32, 25,
 20, 14 frt.
 fiuk részé-
 re 10, 15 és
 10 frt.

Vadász-loden kabátok hatféle ki-
 vitelben, szövetbél-
 léssel 14, 12, 10 és 6 frt. szőrmebéléssel
 40, 38, 30, 18, 14 és 10 frt.

Sacco-öltönyök 30, 28, 24, 22, 17 és 14 frt.

Sans Doublur Raglán átmeneti
 legújabb kabát sa-
 játjából szövetbéléssel 28, 20, 20,
 14 frt.

Meg nem felelő áruért a pénzt
 visszaadjuk.

Minden darabon a szabott ár
 látható.

Tessék címünkre pontosan
 ügyelni.

JÓSZIV SORSIEGY.
 Huzás november 15-én.
 Főnyeremény 30.000 kor.
 Kapható:
 24 havi részletfizetésre havi befizetés
 5 darabra 2 kor. 50.
 Az első részlet lefizetése ellenében kiadom a sors-
 jegyek sorozat és számtal tartalmazó részletét azonnali
 juttatással.
Fleissig Sándor Bankháza,
 Pest, Erzsébet-körút 2.
 Ügynökök felvételnek.

Nestlé-féle gyermekliszt

a legközelebbi taplalek
 kis gyermek részére.
 Tej hozzáadása fölösleges.
 Az emlettől való elválasztás
 ezzel a régen csesemők ré-
 szére bevált, több mint 30
 éven át bevezetett és
 kipróbált tápláló szer-
 vel könnyen végez-
 hető. Diarrhoe és hánys
 ki van zárva.
 — A Nestlé gyárak évi
 termelése 35 millió doboz. Nap-
 tej felhasználása 132,000 liter.
 Nestlé-féle gyermek-
 liszt 1 doboz 1 kor.
 50 ill. próbado-
 bóz 1 kor.
 A legjobb alpesti tejet
 tartalmazza.
 Nestlé condensált cukros-tej 1 doboz 1 kor., Nestlé
 condensált tej cukor nélkül és Nestlé „Viking” uj-
 donsgát 1 doboz 1 kor.
 Központi főraktár:
F. BERLYAK, WIEN, I., Naglergasse 1.
 Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható
 számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
 pasztalattal alapjún
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel
 férfiaknál és nőknél: húgyszőlyóást, hólyagbajokat,
 bujakoros sebeket, sphyilit, ennek következményeit,
 makkacs borbajokat és az ontörtézésből támadt
 idegbetegségeket.
 Meglepi az eredmény férfiúi gyengeséget (impo-
 tentia) úgy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
 Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-
 szereket.
 Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
 (Dohány-utca sarok, 1. emelet).
 Bejárát a lépcsőnél. Külön váróteremek.
 Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Elsőrendű osztrai

szénét
 waggonszámra minden mennyiségben és
 a legolcsóbb árakon szállít
Ernst Henrik szénzetkudési-üzlete
 Mährisch-Ostrau.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel
 közzéadott feljuttatás ezen meggyőzősége óta fennálló
 rendelés-intézet a legelőlegesen ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
 az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyszőlyóásokat és sebeket, az ontörtézés utó-
 bajait, az elgyengült férfú, megömléseket, a bujakor
 utókövetkezményeit, nőknél fehérvérűséget, bármenny-
 nyire idülték is, valamint mindezen női betegsége-
 ket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és
 borbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel, biztos
 sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, v. o.
 csász. kir. oszt. főorvos.
 RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig,
 este 7 óráig 8 óráig.
 Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és
 gyógyszerrel is a gondoskodva lesz.
 Nőknél külön váróterem.
 Ugyanott megjelölés és a szerző: Dr. GARAI ANTAL-
 nál megrendelhető NŐKNEK ÉRTENŐ TUDOMÁNY (már a
 10-ik kiadásban megjelent) a női betegségeket és azok
 ésszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50
 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
 elküldve, 1 frt bekezdése mellett bérmentve vagy 50 kr.
 utánvét mellett.

186. szv. szám. 1901.

Hirdetmény.

A földmivélsügyi m. kir. miniszteriumnak 74.414/1901.
 számú rendelete folytán a nagykőrösi, verseczi, békéscsabai,
 bajai és dorosmai m. kir. méntelep osztály részére 1901.
 december 1-től 1902. október 31-ig szükségelendő kenyér, zab,
 szén, esetleg muhar, ágy- és alomszalma, kőolaj és kemény-
 tűzifa szállításának biztosítása végett

1901. október hó 29-én délután 1 órakor
 alulirt parancsnokság számvevő irodájában írásbeli zárt aján-
 lati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános
 helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy
 pedig alulirt parancsnokságnál, valamint a fentnevezett mén-
 telep osztályoknál megtekinthetők, a honnan a föltételeket
 tartalmazó hirdetmény főlhívásra megküldetik.
 Nagy-Kőrös, 1901. október hóban.

Nagykőrösi magy. kir. állami méntelep parancsnokság.

Szőlőoltványok

szokványmlétségben.
 A legkiválóbb 42 bor- és csemefajokban fel-
 tisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditsia csemefák és magvak.
 Uradalmainknak, kúszásoknak három évi
 törlesztésre is adatik.

Óriás, tiszta gyönyörű szőlőültetvény. Ez az egyedüli,
 melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül cse-
 gely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, meg
 az apró anyuk sem halhat meg át. Minden rendeléshez
 rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mel-
 lékeltezik. Éves csemeféle 400 méterre. — Ára 6 frt.

Dícszemetek.

Óriási példeműl biztosított voltunk fogva,
 ennek tenyésztése számos gazdálkodó és
 az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Számos fényes díj- és éremnyertes
 díjakat nyert. A közönségnek néki az árjegyzékben
 kiadott magvak, melyek az árjegyzékben
 kiadott magvak, melyek az árjegyzékben
 kiadott magvak, melyek az árjegyzékben

PRÓBA SZERENÉS!

Kétkrájas levelezőlapon
 tett megrendelése ele-
 gendő, hogy meggyőző-
 dést szerezen cipőim jósa-
 garól, mely ha nem felelne
 meg, a pénzt haladéka-
 talanul visszaadom.
 Minden-
 cipőt egy
 év jótál-
 lást vállal-
 lok, ha az általam fölállít „GULL” kenőcsvel
 melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy
 papirlapon harisnyában a lábaltal rajza. Kérje ké-
 pes árjegyzékem ingyen.

Férfi sima veltépő — 3.—
 Férfi elegáns víz fűzős 3.50
 Sárga bagaria fűzős — 3.50
 Borcolw. bőr v. szalonn-
 lakki, elegáns, fűzős 4.—
 Női zerge cugos v. fűzős 3.—
 Angol borcolw. bőr v.
 szalonnak fűzős — 3.50
 Bagaria csizma egy lá-
 raból, halálhagyallal,
 Cögválozása I igen tisztelt végvím szilvas tudomásra 4.50
 cégeim Agulár Dávid fia, ezennél saját nevenem alatt vezetem.

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Székrekedés!

Liebe sagrada-tablettái
 (osokládé-bevonattal).
 Olcsó, kellemes hajtószóer.
 Skatulyánként 50 illér a gyógyszerárban.
J. PAUL LIEBE, Tetschen a. d. E.

A szabott ár minden darabon látható.

Saját készítményű férfiruha-áruház
 Öltöny, Felöltő, Raglán, Derby, Ulster,
 Vizmentes esőköpeny, Télikabát, Városi- és utazóbundák, Gazdá-
 szati-, bőr- és vadászkabátok szövet- és szőrmebéléssel.

FÉRFISZABÓ BUDAPEST
IV. Kossuth Lajos-n. 18.

LUKÁCS GYULA FÉRFISZABÓ BUDAPEST
 ezelőtt KRAUSZ LIPÓT FIA. **IV. Kossuth Lajos-n. 18.**

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Mérték szerinti megrendelésekre a legújabb és legjobb bel- és külföldi szövetek vannak raktáron. — Mintákkal kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok.

A szabott ár minden darabon látható.

